

**MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS
EDUKOLOGIJOS IR SOCIALINIO DARBO INSTITUTAS**

**NERINGALUBYTĖ
SOCIALINIO DARBO MAGISTRANTŪROS IŠTĖSTINĖS
STUDIJOS**

**BENDRUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ SOCIALINĖ VEIKLA
ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE**

Magistro baigiamasis darbas

Darbo vadovė: Prof. dr. Valdonė Indrašienė

Vilnius, 2022

TURINYS

ĮVADAS	3
1. BENDRUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ SOCIALINĖS VEIKLOS PRINCIPŲ TEORINĖ ANALIZĖ	6
1.1. Bendruomeninių organizacijų veiklos principai	6
1.2. Bendruomeninių organizacijų tipai	9
1.3. Bendruomeninių organizacijų socialinių paslaugų teikimo teisinis reguliavimas	12
1.4. Nacionalinės priemonės skatinančios bendruomenes teikti įvairias socialines paslaugas	15
1.5. Socialinių paslaugų teikimo galimybės ir priemonės joms skatinti savivaldybės lygiu 17	
2. KAIMO BENDRUOMENIŲ TEORINIAI ASPEKTAI	21
2.1. Kaimo bendruomeninių organizacijų veiklos ypatumai	21
2.2. Kaimo bendruomeninių organizacijų teikiamų paslaugų apžvalga	25
2.3. Teorinės dalies dalinės išvados	28
3. ŠIRVINTŲ RAJONE VEIKIANČIŲ BENDRUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ VYKDOMOS SOCIALINĖS VEIKLOS TYRIMAS	30
3.1. Tyrimo metodologija	30
3.2. Tyrimo rezultatų analizė	34
3.2.1. Bendruomeninių organizacijų charakteristika	34
3.2.2. Socialinių paslaugų poreikis Širvintų rajone	40
3.2.3. Bendruomeninių organizacijų vaidmuo teikiant socialines paslaugas	47
3.3. Empirinio tyrimo dalinės išvados	61
4. Diskusija	60
IŠVADOS	64
REKOMEDACIJOS	65
LITERATŪRA	66
SANTRAUKA	73
SUMMARY	76
PRIEDAI	79

IVADAS

Besikeičianti visuomenės ekonominė ir socialinė aplinka, globalizacija, pasaulį ištinkančios krizės priverčia ieškoti racionalių bei efektyvių socialinių paslaugų teikimo būdų. Kasmet stebimas socialinių darbuotojų trūkumas verčia susimąstyti kaip laiku užtikrinti socialines paslaugas labiausiai pažeidžiamiems visuomenės nariams, o ypač krizės metu šie specialistai yra ir turi būti arčiausiai asmens, kuriam reikalinga pagalba.

Temos aktualumas. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymu (2006), socialinės paslaugos yra teikiamos visų savivaldybių teritorijose. Teikdamos socialines paslaugas bei užtikrindamos jų kokybę savivaldybės motyvuoja darbuotojus, taiko informacines technologijas, stengiasi racionaliai paskirstyti išteklius bei vykdo bendradarbiavimą su kitomis viešosiomis institucijomis bei privačiu sektoriumi. Teikiant savivaldybėje socialines paslaugas siekiama sumažinti socialinę atskirtį bei išspręsti socialinės rizikos asmenų problemas. Teikiant socialines paslaugas labai svarbus vaidmuo tenka ir bendruomeninėms organizacijoms.

Bendruomeninės organizacijos sparčiai ėmė kurtis nuo pat Lietuvos įstojimo į Europos Sąjungą, joms buvo suteikta galimybė gauti finansinę paramą užtikrinančią jų veiklą bei pagalbos teikimą (Naujokaitė, 2010, p. 41). Lietuvoje bendruomeninių organizacijų veikla siejasi su bendruomeniškumo kūrimu, pilietiškumo ugdymu, bendruomenių problemų sprendimu bei bendruomenės poreikių tenkinimu. Pasak Vorevičienės (2016, p. 55), „bendruomenė traktuojama kaip vienas veiksnių, formuojančių „gyvenimo būdą, tautiškumą ir etnokultūrą bei valstybingumo sanklodą“, o kintant gerovės valstybės vaidmeniui, ji „vis labiau aktualizuojama (...) kaip visavertis socialinis partneris, dalyvaujantis sprendžiant šalies ekonomines, socialines, politines, kultūrines ir aplinkosaugines problemas“.

Kaip nurodoma Nevyriausybinių organizacijų informacijos ir paramos centro ataskaitoje (2019) 2019 metais Lietuvoje veikė 32 504 bendruomeninių organizacijų, o 2018 metais – 31 693 bendruomeninių organizacijų, tai rodo jų didėjimą. Analizuojant Lietuvos Pilietinės visuomenės organizacijų tvarumo indeksą (PVO) (2019), pastebėta, kad bendras PVO tvarumas 2019 m. kiek pagerėjo – įvyko teigiamų teisinės aplinkos, finansinio tvarumo ir paslaugų teikimo pokyčių. Reikšmingiausias įvykis buvo Nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymo (2014) priėmimas. Tai rodo, kad vis daugiau bendruomeninių organizacijų pavesta teikti socialines paslaugas, kurių poreikis Lietuvos savivaldybėse didėja (Statistikos departamentas, 2020). Dėl šių priežasčių yra svarbu numatyti kaip galima padidinti socialinių paslaugų teikimo efektyvumą bei sumažinti socialinę atskirtį. Ypač aktualios, moderniam

pasauliui tinkančios, naujos socialinių paslaugų formos: bendruomeninių organizacijų teikiamos socialinės paslaugos (Bitinas, Guogis, Migun ir Važgytė, 2010).

Šiame darbe analizuojama Širvintų rajono bendruomeninių organizacijų vykdoma socialinė veikla, kadangi socialinių paslaugų poreikis bei įvairovė Širvintų rajone, kaip ir visoje šalyje, vis didėja, todėl vis sunkiau užtikrinti, kad socialinės paslaugos būtų suteiktos rajono gyventojams laiku ir atlieptų jų poreikį. Aktyviai ieškant šios problemos sprendimo būdų, būtina įvertinti galimybę labiau įgalinti rajone veikiančias bendruomenines organizacijas teikti socialines paslaugas.

Temos ištirtumas ir naujumas. Temos naujumą atliepia tai, kad Lietuvos mokslo darbuose pastebėta mokslinių tyrimų trūkumas, kurie analizuotų bendruomeninių organizacijų veiklą teikiant socialines paslaugas. Bendruomeninių organizacijų veiklos principus savo darbuose analizavo: Eriksson (2011), Tönniesas (2016), Eivind ir Josef (2018), Astrauskas (2019) ir kt. Bendruomeninių organizacijų tipus išskiria: Šlapkauskas (2000), Castell (2006) ir kt. Bendruomeninių organizacijų socialinių paslaugų teikimo teisinis reguliavimas pagrindžiamas remiantis tokiais teisės aktais kaip Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymas, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas ir kt. Nacionalines priemones skatinančias bendruomenes teikti įvairias socialines paslaugas nagrinėja Uzdilaitė (2018), Jurgilaitė, (2020) ir kt. Socialinių paslaugų teikimo galimybės ir priemonės joms skatinti savivaldybės lygiu savo darbuose pateikia Adomaitienė ir Balčiūnienė, (2017), Paliukienė, (2021) ir kt. Kaimo bendruomenių teorinius aspektus analizuoja tokie autoriai kaip Overs, (2016). F. Police (2018), Vorevičienė, (2018), Visockaitė (2018) Astrauskas (2019), Jankuvienė, (2019), Ramanauskas (2019), Ščerbinskaitė, (2020), Kisielienė (2020), Noreikienė, (2021) ir kt.

Nagrinėjant šią temą iškyla **problemniniai klausimai**: kokios socialinės veiklos vykdomos bendruomeninėse organizacijose? Kokie veiksniai skatintų bendruomenines organizacijas teikti socialines paslaugas savo bendruomenės nariams? Kokio teisinio reguliavimo valstybės ir savivaldybės mastu trūksta, kad bendruomenes įgalinti teikti daugiau socialinių paslaugų?

Mokslinė problema – nepakankamai išnaudota Širvintų rajone veikiančių bendruomeninių organizacijų socialinė veikla bei nenumatytos jų veiklos perspektyvos teikiant socialines paslaugas.

Tyrimo objektas – bendruomeninių organizacijų socialinė veikla Širvintų rajono savivaldybėje.

Darbo tikslas – išnagrinėti Širvintų rajone veikiančių bendruomeninių organizacijų socialinę veiklą bei numatyti jos veiklos perspektyvas.

1. Pateikti bendruomeninių organizacijų socialinės veiklos principų teorinę analizę;
2. Išnagrinėti kaimo bendruomenių teorinius aspektus;
3. Ištirti Širvintų rajone veikiančių bendruomeninių organizacijų socialinę veiklą bei numatyti jos veiklos perspektyvas.

Darbo metodai. Teorinės dalies rengimui atliekama mokslinės literatūros, anksčiau atliktų tyrimų, bendruomeninių organizacijų veiklos socialinėje srityje tematika apžvalga ir apibendrinimas. Taip pat atliekama įstatymų, teisinių dokumentų, reglamentuojančių bendruomenių socialinę veiklą analizė tiek valstybės, tiek savivaldybių kompetencijos ribose. Praktinėje dalyje atliekamas kokybinis tyrimas – pusiau struktūruotas interviu bei atvejo analizė.

1. BENDRUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ SOCIALINĖS VEIKLOS PRINCIPŲ TEORINĖ ANALIZĖ

Siekiant išnagrinėti Širvintų rajone veikiančių bendruomeninių organizacijų socialinę veiklą bei numatyti jos veiklos perspektyvas, visų pirma yra tikslinga teoriškai pagrįsti bendruomeninių organizacijų veiklą, nes visas darbas siejasi su bendruomeninių organizacijų vykdomų veiklų nagrinėjimu. Pirmoje darbo dalyje pateikiant bendruomeninių organizacijų veiklos teorinę analizę pateikiami bendruomeninių organizacijų veiklos principai, pateikiamas socialinių paslaugų reglamentavimas bendruomeniniame lygyje, analizuojamos nacionalinės priemonės taikomos socialinių paslaugų teikimui bendruomenėse bei savivaldybių lygiu.

1.1. Bendruomeninių organizacijų veiklos principai

Siekiant identifikuoti bendruomeninių organizacijų veikimo principus pirmiausia derėtų aptarti bendruomenės sampratą. Analizuojant mokslinę literatūrą pastebėta, kad bendruomenės apibrėžimas yra gan sudėtingas, todėl kad mokslinėje literatūroje jis pateikiamas labai skirtingais aspektais. „Bendruomenės“ samprata apibrėžiama labai skirtingai. Taip pat analizuojant mokslinę literatūrą pastebėta, kad bendruomenės sąvoka taip pat kartais naudojama kaip „bendrija“. Lietuvoje šiuos reiškinius (bendruomenė, bendruomenės centrai, bendruomeninė veikla) išsamiau analizavo mokslininkai Grigas (2000, p. 10) ir Būdvytis (1994, p. 25). Pastarasis nurodo, jog amerikiečių sociologas Hileris įvairiuose šaltiniuose aptiko per 90 skirtingų bendruomenės apibrėžimų. Pasak Būdvyčio (1994), bendrija laikoma teritorija su joje gyvenančiais žmonėmis ir jų tarpusavio ryšiais, o bendruomenė susiformuoja, skatinama aiškaus konkretaus intereso. Anot Kvieskienės (2003, p. 63), bendruomenėje svarbiausias elementas yra žmonės, turintys tą patį interesą. Tačiau kaip nurodo analizuota mokslininkė bendrija apibūdinama kaip „kaip specifinis socialinės organizacijos tipas“, kuris ne kaip kitos organizacijos teikiančios socialines paslaugas neturi aiškiai numatytų tikslų.

Bruce ir Yerley (2016, p. 69) analizuodami bendruomeninių organizacijų veiklą, patvirtina kad bendruomenė yra fundamentalus socialinis konstruktas, tačiau jos samprata sociologijos požiūriu vis dar neturi vieningos apibrėžties. Minėti mokslininkai nurodo, kad bendruomenės sampratą XIX a. pabaigoje pirmasis pateikė Tönniesas (1885-1936), kuris bendruomenę apibrėžia kaip „visa, kas yra „natūralu arba spontaniška“, ir organizaciją – visa, kas yra sukurta (socialinės technikos prasme) (...). Bruce ir Yerley (2016) teigimu, Tönniesas pažymi, kad bendruomenės pagrindas – prigimtis ir „esminė valia“, nukreipta į pačius žmones

ir gaivinama solidarumo nusiteikimu“. Remiantis šia samprata galima teigti, kad bendruomenė yra organizacija, kurios tikslas padėti visuomenei spręsti jos problemas.

Remiantis Eriksson (2011 p. 405), „bendruomenė apima skirtingus šio visuomenės darinio tipus, kurie varijuoja nuo teritorinio apibrėžtumo vienetų, kur nariai priklauso bendruomenei, nes yra suskirstyti pagal tam tikrus geografinius požymius, iki sudėtingų ir sunkiai tradiciniu požiūriu bendruomenėms priskiriamų grupių, pavyzdžiui: asociacijų, įkurtų tam tikrų interesų pagrindu (profesinės, religinės, kultūrinės ir kt.), bendruomenių, taip pat ir etninių, virtualių, kurių nariai – socialinių tinklų kontaktai“. Minėtas autorius taip pat išskiria bendruomenes, kurios susikūrė dėl tam tikrų aplinkybių ar įvykusių įvykių tokių kaip ugnikalnio įsiveržimas, cunamis. Šių bendruomeninių organizacijų tikslas suteikti pagalbą nukentėjusiems nuo gamtos stichijų asmenims. Šis mokslininko pateiktas apibrėžimas atskleidžia, kad bendruomeninės organizacijos yra kuriamos, siekiant padėti išspręsti visuomenės problemas, susijusias su būsto netekimu, skurdu ir pan. Eriksson (2011) bendruomenę supranta ir kaip vertybių sistemą, kuri siejama su solidarumu, bendruomeniškumu ir pasitikėjimu, ir kaip priklausymo grupei jausmą, ir jausmą, kad ir nors priklausai grupei, tačiau esi individualus. Taip pat Eriksson (2011) bendruomenę apibūdina ir kaip tam tikrą kintamųjų rinkinį, iš kurių vienas yra geografiškai nulemtas – teritorija.

Panašiai kaip prieš tai minėti autoriai Astrauskas (2019, p. 99), bendruomenės organizaciją apibūdina, kaip organizaciją sukurta žmonių su tomis pačiomis vertybėmis, siekiančią bendrų tikslų sprendžiant visuomenines problemas.

Leliūgienė ir Sadauskas (2011) remdamiesi klasikiniu etnologų ir antropologų vietos bendruomenių apibrėžimu, vietos bendruomenę apibūdina kaip geografinę vietovę, kurioje vietos gyventojai jaučia subjektyvų ir objektyvų bendrumą (angl. „a feeling of belonging together“). Mokslininkai taip pat pažymi, kad vietos bendruomenė apima kelias esmines charakteristikas: socialinę narių sąveiką; patiriamą priklausymo grupei jausmą ir bendrus interesus (Leliūgienė ir Sadauskas, 2011, p. 1289).

Eivind ir Josef (2018) pažymi, kad perėjimas iš tradicinės bendruomenės į modernią visuomenę reiškė judėjimą nuo natūralaus ir vietinio kasdieninio gyvenimo iki racionalios sąveikos, reguliuojamos formalizuotomis konvencijomis. Autoriai tradicinę bendruomenę apibūdina kaip vienetą pagrįstą mechaniniu solidarumu, kai mažos grupės turi bendras normas ir vertybes. Tokiu būdu, pasak šių tyrėjų, bendruomenė atspindi „bendrumą“ ir bendrą tapatybę geografiniams subjektams ir šeimos ryšiams, o šiuolaikinėje visuomenėje vietoj to yra organinis solidarumas pagrįstas specializuotais vaidmenimis ir vienas kitą papildančiais santykiais (t. y. gamintojas ir klientas, darbdavys-darbuotojas) (Eivind ir Josef, 2018, p. 56).

Visus prieš tai minėtų mokslininkų apibrėžimus apibendrina Naujokaitės (2010) pateikiama bendruomenės sąvoka. Autorė nurodo, kad „bendriausia prasme bendruomenė – tai žmonių, gyvenančių apibrėžtoje teritorijoje ir turinčių bendrų interesų, bruožų ar ypatybių, sutarimas bendrai veiklai, kuri grindžiama savivaldos, savarankiškumo ir savitarpio pagalbos principais“ (p. 64). Taip pat minėta autorė nurodo, kad bendruomenės veiklai vykdyti teisiškai įteisinama bendruomeninė organizacija viešiemis reikalams veikti.

Lietuvos Respublikos Vietos savivaldos įstatyme (1994) bendruomeninė organizacija apibrėžiama kaip asociacija, kurios steigėjai ir nariai yra gyvenamosios vietovės bendruomenės (jos dalies arba kelių gyvenamųjų vietovių) gyventojai (jų atstovai) ir kurios paskirtis – per iniciatyvas įgyvendinti viešuosius interesus, susijusius su gyvenimu kaimynystėje. Bendruomeninių organizacijų ir bendruomenių centrų veiklos ir galimybių plėtojimo tyrime (2011) taip pat nurodyta, kad „bendruomeninių organizacijų paskirtis yra įgyvendinti viešuosius interesus susijusius su gyvenimu kaimynystėje, o jų specifika lemia būtinybę bendradarbiauti su vietos valdžios institucijomis“ (p. 6).

Analizuojant bendruomenines organizacijas bei jų veiklos principus pastebėta, kad bendruomeninės organizacijos dažnai vaidinamos bendruomeniniais centrais. Pasak tyrėjų (Husteddes ir Ganowiczo, 2002, cit. iš Vorevičienė, 2018, p. 36) bendruomeninė organizacija, būdama „viena iš nevyriausybinio sektoriaus organizacijų, gali būti lyderiu, kuris padrąsina ir moko savo bendruomenės narius ugdytis naujus įgūdžius ir kaupiti žinias“. Atlikti mokslininkų tyrimai bei praktinės veiklos (Overs, 2016; Phillips, 2017, p. 30) rodo, kad siekiant, kad bendruomenė galėtų plėtoti savo veiklą, labai svarbus bendruomenės gyventojų įsitraukimas į vykdomas bendruomenės veiklos bei plėtros vystymąsi. Be to bendruomenės narių įsitraukimas į bendruomeninę veiklą suteikia galimybę gerinti bendruomenės įvaizdį, padeda išspręsti socialines bei ekonomine bendruomenės problemas, padidina galimybes bendruomenės aplinką paversti patrauklia įvairaus amžiaus žmonėms gyventi. Be to mokslininkai nurodo, kad bendruomeninės organizacijos veikloje labai svarbu užtikrinti veiklos tęstinumą, kai paslaugos teikiamos ne tik tam kartui, kol jos reikalingos, o būtų vykdomos pastoviai įtraukus kitus bendruomenės narius bei partnerius iš kitų sektorių. Overs (2016), nurodo, kad „vystantis bendruomenei, svarbu ne tai, ko nori organizacija, kokius siektinus tikslus mato, kur kas svarbiau tai, ko nori vietos gyventojai, kad jiems bendruomenėje būtų patrauklu ir saugu gyventi“ (p. 107).

Kaip ir kiekviena kita organizacija, bendruomeninė organizacija turi savo veiklos principus, kuriais vadovaujasi siekdama užsibrėžtų tikslų. Bendruomeninės organizacijos veiklos principus galima nusakyti naudojantis Spierts (2003) sociokultūrinio darbo analize. Įgyvendindamos savo veiklą bendruomeninės organizacijos vadovaujasi šiais veiklos

principais, kurie apima ir bendruomeninės organizacijos valdymo struktūrą, ir bendruomenės vystymosi etapus:

- Siekiama užmegzti kontaktus bei formuoti bendradarbiavimo pagrindus;
- Būsimų veiklos rezultatų prognozavimas ir numatytų tikslų projektavimas;
- Bendruomeninės, grupinės bei individualios veiklos organizavimas ir valdymas;
- Bendruomeninės organizacijos administravimas, veiklos organizavimas bei jos steigimas.
- Kaimo plėtros perspektyvų numatymas bei bendruomeninės politikos strategijos planavimas (Pilipavičius, 2006, p. 68).

Apibendrinant bendruomeninės organizacijos sampratą bei jos veikimo principus, galima teigti, kad bendruomeninės organizacijos kuriasi dėl bendruomeninių tikslų įgyvendinimo, kuriais siekiama spręsti tam tikras bendruomenę veikiančias socialines problemas. Bendruomeninių organizacijų nariai dažniausiai turi vieną ir tą patį tikslą, juos sieja tos pačios vertybės ir jie siekia to paties rezultato.

1.2. Bendruomeninių organizacijų tipai

Analizuojant bendruomeninių organizacijų tipus, atsiskleidžia, kad bendruomenės gali būti įvairių tipų ir labai skirtingos, nuo labai mažų, homogeniškų, socialinių ar kultūrinių organizacijų iki didžiulių bendrijų tokių kaip Europos Sąjunga. Todėl, kalbant apie bendruomenę, dažnai vartojamas pažymins, nusakantis bendruomenės tipą, pvz.: kaimo bendruomenė, miesto bendruomenė, įsivaizduojama bendruomenė, geografinė bendruomenė ir t. t.

Krogh'as (2003) pažymi, kad bendruomenės galima skirstyti pagal jų vaidmenį dalijantis žiniomis. Šiuo požiūriu skirtinos: kaimo, profesinės, virtualios, interesų ir veiklos bendruomenės (Krogh, 2003, p. 36).

Interesų bendruomenės, pasak tyrėjų (Pahl ir Spencer, 2004; Streeter, 2008), dažniausiai remiasi bendrais interesais ar bendromis charakteristikomis, kurios jungia jų narius ir leidžia jiems save identifikuoti. Kadangi šios bendruomenės yra grindžiamos identitetu ir interesu, santykiais, fokusavimusi į bendrą mokymąsi, bendruomenė nėra pririšta prie fizinės vietos (Streeter, 2008, p. 99). Piersonas (2008) pažymi, kad bet koks bendras įsipareigojimas ar motyvacija gali susieti žmones su kitais ir tapti interesų bendruomenės pagrindu.

Mokslinėje literatūroje itin didelis dėmesys yra skiriamas virtualioms ir bendruomeninėms organizacijoms. Virtualių bendruomenių kūrimąsi lėmė informacinių

technologijų vystymasis. Memmi (2006, p. 289) teigimu, kadangi šios bendruomenės yra palyginti nesenas fenomenas, sunku pasakyti, ar jos yra dar vienas klasikinių bendruomenių pratęsimas, ar iš esmės naujas žmonių sambūris. Krogh, (2003, p. 39) pažymi, kad šios bendruomenės remiasi internetu ir susiformuoja dėl bendrų interesų. Virtualioje bendruomenėje narių santykiai nėra tiesioginiai ir tokiai bendruomenei nereikia turėti patalpų. Virtualios bendruomenės veiklą lemia informacinių technologijų turėjimas. Virtualios bendruomenės mokslinėje literatūroje dar išskiriamos kaip kompiuterių tarpininkaujamos bendruomenės.

Veiklos bendruomenės tyrinėja Wengeris (2002), Wengeris ir Snyderis (2000, p. 139). Autoriai šio tipo bendruomenėms priskiria mokymosi tinklus, temines grupes ar techninius klubus. Pasak Wenderio (2002), veiklos bendruomenės būna vietinės, tačiau kai kurios tampa pasaulinėmis.

Bendruomenės tipą nulemia ir jų dydis, tai priklauso nuo narių skaičiaus, bendruomenės teritorijos (miestas, miestelis, didmiestis ar kaimas). Taip pat bendruomenės tipą lemia veikla dėl kurios sąveikaujama su kitais bendruomenės nariais bei socialiniai – kultūriniai aspektai, kurie apima bendruomenės funkcijų atlikimą, stipriąsias bei silpnąsias bendruomenės puses, sprendimų priėmimo būdus. (Baršauskienė ir Leliūgienė, 2001, p. 66).

Socialinių paslaugų aspektu, skiriamos natūralios žmonių ar artimos bendruomenės, kurios nariai yra viena šeima, kaimynų bendruomenė ar giminė. Roivainen (2009) nurodo, kad šios bendruomenės yra laikomos natūraliomis, jos ne visuomet sugeba laiduoti asmeniui tinkamą paramą ir saugumą, tada asmuo ieško pagalbos institucinėse bendruomenėse. Tokios bendruomenės dažniausiai inicijuojamos kaip vietos bendruomenės.

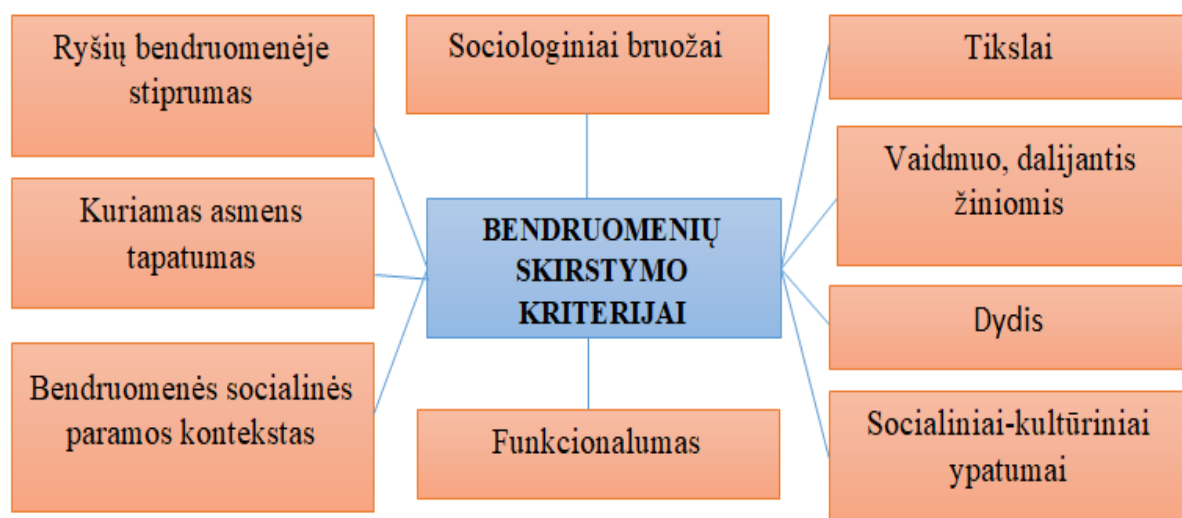
Bendruomenės galima skirstyti pagal jų funkcionalumą: funkcionalios ir nefunkcionalios (Johnson, 2001; Nefas, 2007). Tokios bendruomenės dažniausiai siekia darnaus vystymo tikslų.

Mažeikis (2007, p. 76) nurodo, kad „bendruomenės tipą lemia santykiai bendruomenės viduje ir bendruomenės santykiai su išore“. Minėtas mokslininkais tokias bendruomenes skirsto į atviras ir uždaras bei stiprias ir silpnas.

Taip pat mokslinėje literatūroje sutinkama, kad bendruomeninės organizacijos tipą lemia bendruomeniškumo branduolys, tai gali būti pažinimas, tikėjimas, tam tikra ideologija. Taip pat bendruomeninės organizacijos tipą lemia funkcija dėl kurios bendruomenės kuriasi, tai gali būti švietimas, religija, partija ir pan. Bendruomeninės organizacijos tipas priklauso ir nuo organizacijos institucinės formos (profesinė gildija, Bažnyčia, valstybė) (Pilipavičius, 2007, p. 57). Pilipavičius (2007) išskyrė šiuos bendruomeninių organizacijų tipus: „konfesinė, profesinė, mokslinė, politinė, teritorinė ir vietos bendruomenė“.

Castell (2006) bendruomenes skirsto pagal jų kuriamą asmens tapatumą ir formuojamą tam tikrą asmens gyvenimo prasmę. Tuo remiantis minėtas mokslininkas bendruomenines organizacijas skirsto į vietos bendruomenes, gynybines organizacijas, socialinių klasių bendruomenes, kultūrines bendruomenes, teritorines bendruomenes, nacionalines bendruomenes, pasipriešinimo organizacijas bei tarptautines bendruomenes. Fellinis (1995) bendruomenes klasifikuoja pagal asmens santykį su bendruomene: vietos (angl. local), tapatumo (angl. identity) ir asmenines (angl. personal).

Šlapkauskas (2000) bendruomenės tipologizacijai pasitelkia sociologinius bruožus ir nurodo klasikinę, modernią ir šiuolaikinę bendruomenes. Kaip nurodo minėtas autorius „klasikinė bendruomenė pasižymi uždarumu, moraline vienove ir bendravimo intymumu“. Tokiose bendruomenėse santykiai pagrįsti giminystės ryšiais, bendro tikslo siekimu, materialinių bei kultūrinių vertybių tapatumu. Šlapkauskas (2000) analizuodamas bendruomenių tipus nurodo, kad „socialiniai ryšiai modernioje bendruomenėje grindžiami priesaika, teisių ir laisvių chartija, o tokiai bendruomenei būdingas atvirumas, savitarpio pagalba ir gynyba, religinis jausmas“. Šių laikų bendruomenėse santykiai pagrįsti savanorišku dalyvavimu, nesavanaudišku bendravimu bei solidarumu, vyrauja atsakomybės jausmas ir moralė. Šio tipo bendruomenėje formuojama socialinė tapatybė ir vyksta kryptingas bendradarbiavimas (Šlapkauskas, 2000).

1 pav. Bendruomenių skirstymo kriterijai

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Apibendrinant bendruomenių tipus galima teigti, kad bendruomenės skirstomos pagal socialinius – kultūrinius ypatumus, jų funkcionalumą, socialinės paramos kontekstą, ryšių stiprumą, tikslų įgyvendinimą, kuriamą asmens tapatumą, dydį, sociologinius bruožus bei

vaidmenį dalijantis žiniomis. Teikiančios socialines paslaugas bendruomenės koncentruojasi į socialinę paramą bei pagalbą socialinės rizikos grupėms. Kaip rodo bendruomenių skirstymas pagal tipus, vienas iš bendruomenių tipų, analizuojamų ir šiame darbe – bendruomenės teikiančios socialines paslaugas.

1.3. Bendruomeninių organizacijų socialinių paslaugų teikimo teisinis reguliavimas

Lietuvoje socialinių paslaugų sistemos funkcijos yra reglamentuotos Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme (2006). Už socialinių paslaugų teikimą yra atsakinga Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, kuri organizuoja socialines paslaugas, priima sprendimų dėl socialinių paslaugų plėtros politikos, strategijos ir standartizacijos. Savivaldybės yra atsakingos už socialinių paslaugų teikimą. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Socialinių paslaugų įstatymu (2006), socialinės paslaugos yra teikiamos visų savivaldybių teritorijose. Savivaldybės teikdamos socialines paslaugas savo regione užtikrina, kad gyventojams būtų suteiktos socialinės paslaugos, organizuoja ir planuoja socialines paslaugas bei kontroliuoja bendrąsias paslaugas ir socialinės priežiūros kokybę.

Savivaldybės teikdamos socialines paslaugas vykdo šias funkcijas: nustato kokiems asmenims (šeimoms) reikalingos socialinės paslaugos, kad patenkinti jų poreikius; nustatius kokios socialinės paslaugos reikalingos asmeniui ar šeimai skiria jas, įvertina asmenų finansines galimybes mokėti už jiems teikiamas socialines paslaugas ir numato kiek asmuo (šeima) turi sumokėti už jam suteiktas paslaugas, reglamentuojančių teisės aktų tvarka vykdo viešuosius pirkimus, kad įsigyti socialinių paslaugų savo rajono gyventojams iš kitų įstaigų, steigia, perorganizuoja bei likviduoja socialinių paslaugų įstaigas, užtikrina, kad jos atliktų reikiamas funkcijas bei vykdo ir įgyvendina socialinių paslaugų projektus bei programas.

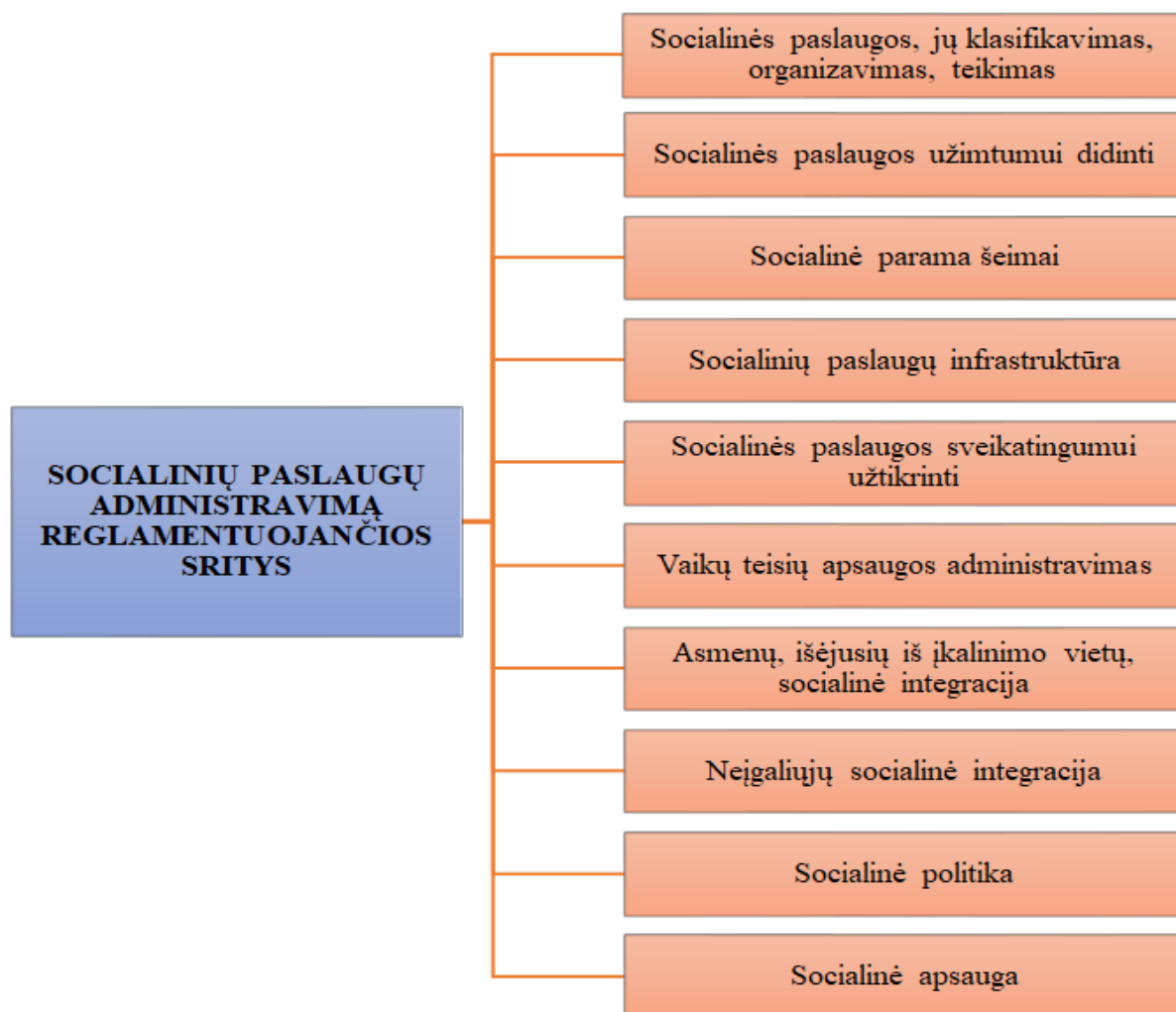
Lietuvos įstatymuose bei įstatyminiuose teisės aktuose pateikiama socialinių paslaugų samprata, matyti, kad Lietuvos socialinės apsaugos sistema apima dvi posistemes:

1. Socialinį draudimą, kuris suteikia garantijas, asmenims kurie moka socialinio draudimo įnašus;
2. Socialinę paramą, kuri apima garantijas, į kurias teisę turi visi gyventojai priklausomai ne nuo to kiek jie laiko moka socialinį draudimą, o nuo jiems reikalingos pagalbos. Kai nurodo Jankuvienė (2019 p. 44) „ši posistemė garantuoja pagalbą tuo atveju, kai pirmoji neužtikrina tam tikrų gyvenimo sąlygų arba asmuo neturi į jas teisių“.

Socialinių paslaugų sampratą papildomi skiriami socialinių paslaugų tikslai. Pats svarbiausias socialinių paslaugų tikslas – užtikrinti, kad būtų patenkinti asmenų gyvybiniai poreikiai ir sudarytos sąlygos žmogaus orumui palaikyti, kai jie patys to negali padaryti savarankiškai. Socialines paslaugas yra teikiamos, siekiant patenkinti minimalius asmenų poreikius.

Dar vienas svarbus socialinių paslaugų tikslas – užtikrinti kad žmogus galėtų funkcionuoti visuomenėje, į ją integruotis ir pats savarankiškai savimi rūpintis. Kaip jau minėta socialines paslaugas orientuotos į minimalų asmenų poreikių tenkinimą, todėl yra labai reikalinga jas tinkamai vykdyti kaimo bendruomeninėse organizacijose.

Pereinant prie konkrečių socialinių paslaugų administravimą reglamentuojančių teisės aktų, pažymėtina (Išoraitė, 2007), kad Lietuvoje socialinių paslaugų administravimą reglamentuojančius teisės aktus galima skirstyti į 10 sričių (2 pav.)

2 pav. Socialinių paslaugų administravimą reglamentuojančios sritys

Šaltinis: Išoraitė, 2007, p. 45

Pirmąją ir svarbiausią sritį sudaro socialinės paslaugos, jų klasifikavimą, organizavimą, teikimą reglamentuojantis Lietuvos Respublikos Socialinių paslaugų įstatymas (2006), kurio priėmimas tapo socialinių paslaugų teisinės bazės kūrimo pradžia, nes ilgą laiką socialinės paslaugos buvo ta socialinės paramos sritis, kuriai buvo skiriama mažiau dėmesio (Išoraitė, 2007, p. 45). Todėl galima teigti, kad socialinių paslaugų plėtros teisinį pagrindą, vis dėlto, sudaro Lietuvos Respublikos Socialinių paslaugų įstatymas (2006) ir drauge nemažai kitų įstatymų ir poįstatyminių teisės aktų.

Šiame darbe aktualus socialinių paslaugų teikimas bendruomeninėse organizacijose, todėl toliau analizuojami teisės aktai, kuriais remiantis reglamentuojamas socialinių paslaugų teikimas bendruomeninėse organizacijose. Bendruomeninių organizacijų socialinių paslaugų teikimas reglamentuojamas šiuose dokumentuose: Lietuvos Respublikos bendruomeninių organizacijų plėtros įstatyme (2018), Lietuvos Respublikos Socialinių paslaugų įstatyme (2006), Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatyme (2014).

Lietuvos Respublikos Socialinių paslaugų įstatyme (2006) bendruomenė nurodoma kaip socialinių paslaugų įstaiga. Minėtame įstatyme nurodoma, kad teikiamos socialinės paslaugos padeda išspręsti visuomenės socialines problemas ir neleidžia joms kilti bei užtikrina socialinį saugumą.

Lietuvos Respublikos bendruomeninių organizacijų plėtros įstatymas (2018), reglamentuoja bendruomeninių organizacijų plėtros politiką, kuri įgyvendinama dešimtyje sričių, tarp jų ir socialinėje srityje. Įstatymu siekiama reglamentuoti palankią aplinką bendruomeninėms organizacijoms, užtikrinti tinkamas jų, kaip pilietinės visuomenės ir vietos savivaldos svarbios dalies, veiklos ir plėtros sąlygas (Lietuvos Respublikos bendruomeninių organizacijų plėtros įstatymas, 2018).

Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatyme (2014) reglamentuojamas bendruomeninių organizacijų finansavimas. Atsižvelgiant į nevyriausybinių organizacijų plėtros valstybės politiką ir nustatytus nacionalinius prioritetus bei įvertintus vietos bendruomenės poreikius, planavimo dokumentuose nustatyti ilgalaikiai nevyriausybinių organizacijų plėtros tikslai, savivaldybės biudžeto lėšomis finansuotinos nevyriausybinių organizacijų veiklos sritys, kurių pagrindu veikia bendruomenės.

Apibendrinant bendruomeninių organizacijų socialinių paslaugų teikimo teisinį reguliavimą, galima teigti, kad socialinių paslaugų teikimas reglamentuojamas Lietuvos Respublikos Socialinių paslaugų įstatyme (2006), kuriame bendruomeninė organizacija įvardijama kaip socialinių paslaugų teikėja. Išnagrinėjus bendruomeninių organizacijų socialinių paslaugų teikimo teisinį reguliavimą pastebėta, kad teikiant socialines paslaugas svarbus vaidmuo tenka savivaldybėms, todėl galima teigti, kad už bendruomeninių organizacijų

socialinių paslaugų teikimą atsakingos savivaldybės. Labai svarbus aspektas teikiant socialines paslaugas bendruomeninėse organizacijose yra veiklų finansavimas. Todėl sekančiame poskyryje analizuojama kokios nacionalinės priemonės skatina bendruomenes teikti socialines paslaugas.

1.4. Nacionalinės priemonės skatinančios bendruomenes teikti įvairias socialines paslaugas

Anot Bitino ir kt., (2010), dabartinės viešojo administravimo tendencijos rodo, kad gerai valdomos socialinės paslaugos yra tada, kai plačiau dalyvauja piliečiai, kai vyrauja subsidarumas, skaidrumas, atsiskaitomumas, nešališkumas, prieinamumas, bendradarbiavimas bei efektyvumas. Kaip nurodo Jurgilaitė (2020), „socialinės paslaugos, ypač nestacionariosios, tampa svarbiausia šiuolaikinės socialinės apsaugos ir socialinės paramos dalimi, įskaitant ir Lietuvą“. Minėta autorė nurodo, kad „socialinių paslaugų organizatoriai Lietuvoje yra ministerijos, apskritys (iki 2010 metų liepos 1 dienos) ir savivaldybės“. Teikiant socialines paslaugas šios institucijos užtikrina, kad būtų sudarytas efektyvus bei racionalus socialinių paslaugų tinklas, kuris garantuotų klientų poreikių tenkinimą pagal numatytas gaires. Ypač svarbų vaidmenį Lietuvoje organizuojant ir teikiant socialines paslaugas vaidina savivaldybės bei kaimo bendruomenės (Jurgilaitė, 2020). Tačiau vykdant bendruomeninę veiklą bei siekiant teikti kokybiškas socialines paslaugas yra labai svarbu gauti finansavimą.

Jurgilaitė (2020) taip pat nurodo, kad „valstybė skiria lėšų savivaldybės socialinės infrastruktūros gerinimui, naujovių įdiegimui, tai daroma per parengtas programas, o jų vykdymas skatina savivaldybes planuoti savo būsimas lėšas, kurios bus skirtos socialinių paslaugų gerinimui, todėl dažniausiai nemokamos paslaugos yra skiriamos tik tiems asmenims, kurie už jas nesugeba susimokėti“. Tai rodo, kad socialinių paslaugų teikimas ir organizavimas priklauso nuo savivaldybės bei valstybės teikiamų finansinių išteklių. Numatant klientų dalyvavimą apmokant paslaugų išlaidas, yra numatytos socialinių paslaugų apmokėjimo organizavimo savivaldybėse gairės (Jurgilaitė, 2020).

Socialinių paslaugų teikimą kaimo bendruomenėse užtikrina jų dalyvavimas projektinėje veikloje, kuri vykdoma remiantis nacionalinėmis priemonėmis. Viena iš tokių priemonių Nacionalinė parama kaimo bendruomenių veiklai (2022). Ši parama teikiama:

- kaimo bendruomenės materialinės bazės sukūrimui ir (arba) stiprinimui;
- kaimo vietovės viešųjų erdvių sutvarkymui, pritaikant jas kaimo gyventojų poreikiams (pvz., poilsio arba laisvalaikio vietos įrengimas);

- mokomųjų vizitų arba tradicinių renginių, renginių, skirtų Lietuvos mažųjų kultūros sostinių veikloms įgyvendinti, taip pat renginių Lietuvos Respublikos Seimo ir (ar) savivaldybės, kurioje veikia organizacija, paskelbtoms metų temoms garsinti, minėti, organizavimui.

Taip pat viena iš tokių priemonių – Bendruomeninės veiklos stiprinimas savivaldybėse iš valstybės biudžeto lėšų (2022). Šia priemone finansuojamos šios veiklos, kurios apima socialinių paslaugų teikimą:

- socialinės paslaugos skirtos socialiai pažeidžiamiems asmenims ir (ar) jų grupėms (sulaukusių senatvės pensijos amžiaus, kuris nustatytas Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatyme, vienišiams ir neįgaliesiems asmenims, kuriems reikalinga socialinė pagalba bei lankymas, pagalba grupių organizavimas, skirtų priklausomybių bei socialinių problemų turintiems asmenims bei jų artimiesiems, veiklos, kurios skirtos socialinę atskirtį patiriantiems asmenims bei jų grupėms įtraukti į visuomenės bendruomeninį gyvenimą, teikiama pagalba visuomenei COVID – 19 pandemijos metu ir siekiant kovoti su pandemijos pasekmėmis.
- veiklos, kurios skirtos grįžtantiems ar atvykstantiems iš emigracijos asmenims, siekiant migrantus įtraukti į bendruomenės veiklas (teikiama pagalba migrantams, kurie atvyko ar grįžo iš emigracijos, pagalbos jų artimiesiems teikimas, jų integravimas į visuomenę bei įtraukimas į bendruomeninį gyvenimą vykdant įvairias veiklas).
- veikla, skirta organizacijos narių gebėjimų stiprinimui, bendradarbiavimui su vietos valdžios institucijomis, advokacijai ir bendruomenės interesų atstovavimui įsitraukiant į vietos lygmens sprendimų priėmimo procesą;
- veikla, skirta 2022 metams Lietuvos Respublikos Seimo 2021 m. gegužės 13 d. nutarimu Nr. XIV-314 „Dėl 2022 metų paskelbimo Savanorystės metais“, paskelbtais Savanorystės metais paminėti, savanoriškos veiklos skatinimui ir sklaidai (savanoriškos veiklos programų rengimas, savanorių kompetencijų ir gebėjimų ugdymas, akcijų ir kitų priemonių, skirtų bendruomenės įtraukimui į savanorišką veiklą skatinti organizavimas, gerosios patirties sklaida);
- veikla, susijusi su socialinio verslo plėtra, pasirengimu jį kurti, pasirengimu teikti viešąsias paslaugas ar susijusi su viešųjų paslaugų teikimu;
- veikla, skirta narių (gyventojų) sutelktumui ir tarpusavio pasitikėjimui stiprinti, – vaikų ir jaunimo laisvalaikio užimtumo organizavimas (renginių, stovyklų ir kitų prasmingo vaikų bei jaunimo laisvalaikio užimtumo veiklų organizavimas, skatinantis jų asmeninių ir socialinių gebėjimų ugdymą), bendruomenės narių kultūrinė ir švietėjiška veikla (priemonių, skatinančių vietos gyventojų kūrybiškumą, saviraišką ir išprusimą,

organizavimas, gyvenamosios vietos bendruomenei telkti ir jos tapatybei skleisti reikšmingų leidinių leidyba, kitos panašios veiklos), sporto ir sveikatinimo veikla (sportuojančių gyvenamosios vietovės bendruomenės narių telkimas, sporto varžybų ir treniruočių organizavimas, sveikai gyvensenai propaguoti skirtų renginių, teminių užsiėmimų ir mokymų organizavimas) (Aprašas „Dėl nevyriausybinių organizacijų ir bendruomeninės veiklos stiprinimo 2022 metų veiksmų plano 1.1.7 priemonės „stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ įgyvendinimo, įgyvendinant bandomąjį modelį“, 2022).

Analizuojant buvusias nacionalines priemones skatinančias bendruomenes teikti įvairias socialines paslaugas pastebėta, kad bendruomeninei kaimo plėtrai didžiausią poveikį padarė organizacijų įsitraukimas į LEADER programą. Lietuva turėjo galimybę dalyvauti tik trečiojoje programoje, po Lietuvos įstojimo į ES. Ši politika yra priemonė kaimo vietovėse, stiprinanti pilietinę visuomenę, skatinanti vietos nevyriausybines organizacijas, verslo ir viešojo sektorių bendradarbiavimą, stiprinanti jų partnerystę. 2014 – 2020 m. laikotarpiu LEADER metodo pavadinimas keičiasi į Bendruomenės inicijuotą vietos plėtrą (BIVP), kuri yra įgyvendinama per vietos veiklos grupes, o pagrindinės tinkamumo sąlygos pasinaudoti šia programa, kad vietos veiklos aktyvumas būtų grįstas trijų sektorių, tai yra pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios – partnerystės principu, kartu įtraukiant fizinius ir juridinius asmenis (Dėl nevyriausybinių organizacijų ir bendruomeninės veiklos stiprinimo 2022 metų veiksmų plano 1.1.7 priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ įgyvendinimo, įgyvendinant bandomąjį modelį, aprašo patvirtinimo, 2022).

Apibendrinant, nacionalinės priemonės, skatinančios bendruomenes teikti įvairias socialines paslaugas yra: Nacionalinė parama kaimo bendruomenių veiklai, Bendruomeninės veiklos stiprinimas savivaldybėse bei naujasis metodas Bendruomenės inicijuota vietos plėtra. Šios priemonės suteikia finansavimą bendruomeninėms organizacijoms ir garantuoja galimybę teikti kokybiškas paslaugas bei atliepti visuomenės poreikius.

1.5. Socialinių paslaugų teikimo galimybės ir priemonės joms skatinti savivaldybės lygiu

Nuolat didėjančiam paslaugų gavėjų skaičiui, mažėja valstybės galimybės patenkinti visų poreikius, todėl visuomenėje vis labiau vyrauja neliberalios tendencijos (Adomaitytė-Subačienė, 2015). Kaip nurodo Paliukienė (2021), „valdžios institucijos vis dar yra pagrindinis vadovaujantysis elementas socialinių paslaugų sektoriuje, tačiau, keičiantis aplinkos veiksniams, yra pereinama prie sinergijos su kitais sektoriais, skatinant partnerystę bei darbą

įvairiose platformose“. Dėl šių priežasčių, socialinių paslaugų organizavimas ir kokybė tampa vis svarbesni pasauliniu kontekstu (Paliukienė, 2021).

Kaip nurodo Shanks (2016) įvairiose šalyse viešasis sektorius yra kritikuojamas, kadangi socialinių paslaugų nišoje veikla būtų organizuojama ir vykdoma daug našiau, jeigu sektorius taptų verslesnis. Lee, Majer, ir Kim (2019) nurodo, kad organizavimas yra būtinas sėkmingai socialinių paslaugų teikimo sistemai. Organizuojant socialines paslaugas ir jų teikimą, neatsiejamais elementais tampa tikslų siekimas, optimalus išteklių panaudojimas, išlaidų minimizavimas, išlikimas, augimas, politikos formavimas ir įgyvendinimas, tinklų kūrimas ir atskaitomybė (Lee, ir kt. 2019).

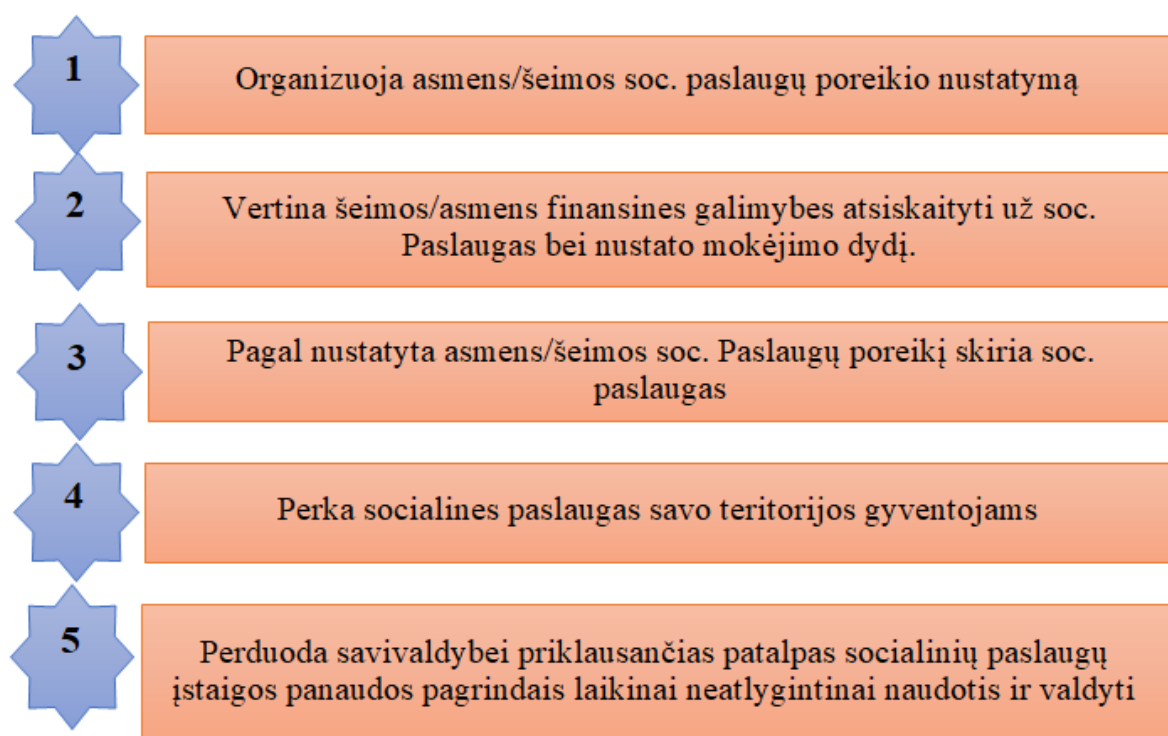
Be to augantys viešųjų institucijų klientų bei visuomenės poreikiai, lūkesčiai bei reikalavimai, viešąsias institucijas verčia keistis, taikytis prie naujų iššūkių bei efektyvinti savo veiklą siekiant didžiausios kokybės. Lietuvoje pagrindinis standartas, apibrėžiantis socialinių paslaugų teikimą, yra Socialinės globos normos (2007). Organizacijų teikiančių socialinę globą pagrindinis tikslas yra kokybiškai teikti globos paslaugas. Adomaitytė-Subačienė (2015) teigia, kad kokybė yra pamatinė tema, teikiant socialines paslaugas dėl keleto aspektų. Minėta autorė nurodo, kad „visų pirma socialinių paslaugų vartotojai dažniausiai yra pažeidžiamos grupės nariai, kurių galimybė pasirūpinti savimi ir priimti sprendimus dažnai yra ribota, todėl atsižvelgiant į ES pamatines vertybes ir Lietuvoje ratifikuotas įvairias tarptautines konvencijas, būtina stebėti paslaugų teikimą, siekiant užtikrinti pažeidžiamų grupių teises, ir jį nuolat tobulinti“. Adomaitytė-Subačienė (2015) taip pat nurodo, kad „socialinės paslaugos yra finansuojamos valstybės arba savivaldybės biudžeto lėšomis, todėl, didėjant poreikiui ir mažėjant valstybės galimybėms finansuoti socialines paslaugas, tampa ypač svarbu, kad lėšos būtų naudojamos efektyviai, taip pat svarbu vidinis organizacijų valdymas, personalo politikos formavimas“. Adomaitienė ir Balčiūnienė (2017) nurodo, kad „norint pritraukti į socialinio darbo lauką kūrybingų, verslių, gebančių kritiškai mąstyti ir ieškoti sprendimų darbuotojų, būtina didinti socialinių paslaugų sektoriaus patrauklumą, nes efektyvus kokybės valdymas gali prisidėti prie šių tikslų (p. 62).

Pagrindiniai socialinių paslaugų teikimo elementai yra bendruomenių išskirtinumas ir skirtingi požiūriai. Žmonės priklauso skirtingoms bendruomenėms ir atspindi socialinių paslaugų organizavimo interesų ir poreikių įvairovę (Vazonienė ir Kiaušienė, 2018). Kaip nurodo Vazonienė ir Kiaušienė (2018), „organizuojant socialines paslaugas yra reikalingos itin didelės pastangos bei bendradarbiavimas, siekiant socialinių paslaugų kokybės, reikalingos visuomenės poreikiams patenkinti, todėl per pastaruosius du dešimtmečius visame pasaulyje priimtų nacionalinių socialinės apsaugos strategijų banga paskatino įgyvendinti integruotas sistemas daugelyje šalių“. Strategijose pateikiamos išsamių ir integruotų modelių koncepcijos,

sukuriančios įvairių sektorių sinergiją, stiprinančios poveikį ir ekonominę naudą (OECD, 2019).

Socialiniame pranešime pažymima, kad „iki 2010 metų prie socialinių paslaugų organizatorių buvo priskiriamos taip pat ir apskritys, o apskrities viršininkui buvo priskiriamos valstybės socialinių paslaugų politikos apskrityje įgyvendinimo kompetencijos“. Apskrities viršininkai buvo atsakingi už savo regiono socialinių paslaugų įstaigų steigimą, jų reorganizavimą, funkcijų atlikimo užtikrinimą, jų likvidavimą ir vertinimą. Apskričių reforma tai pakeitė ir socialinių paslaugų organizavimo funkcijos apskritims buvo panaikintos. Šiuo sprendimu Socialinės apsaugos ir darbo ministerija perėmė 28 senyvo amžiaus asmenų bei suaugusių asmenų su negalia globos įstaigas, 3 vaikų ir jaunimo su negalia socialines įstaigas bei 7 vaikų globos įstaigas (Socialinis pranešimas, 2011).

Analizuojant socialinių paslaugų organizavimą labai svarbu atsižvelgti kaip vykdomas paslaugų teikimas teritoriniame vienetė. 3 paveiksle matyti, kad asmenims/šeimoms savivaldybės teritoriniame vienetė, teikiant socialines paslaugas organizuojamas asmens/šėimos poreikių nustatymas, vertinama asmens/šėimos finansinės galybės, skiriamos socialinės paslaugos savo teritorijoje, kurios jei reikalinga yra perkamos iš atitinkamų paslaugų teikėjų.

3 pav. Socialinių paslaugų organizavimas asmenims/šėimoms savivaldybės teritoriniame vienetė

Šaltinis: Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymas, 2006

Bitinas ir kt., (2010) pažymi, jog savivaldybių tikslas yra kuo efektyviau organizuoti socialines paslaugas, todėl yra siekiama dirbti pritaikant naujas technologijas, motyvuoti darbuotojus, racionaliai skirti išteklius bei bendradarbiauti su privačiomis struktūromis ir viešosiomis įstaigomis. Tuo remiantis galima daryti prielaidas, kad socialinės paslaugos yra vienos iš komplikuočiausių viešųjų institucijų teikiamų paslaugų, kurias teikia savivaldybės, nepaisant to savivaldybės siekdamos užsibrėžto tikslo teikia kokybiškas socialines paslaugas, teikiant pagalbą ar paramą visuomenei.

Apibendrinant, socialinių paslaugų galimybes ir priemones joms skatinti savivaldybės lygiu, galima teigti, kad socialinių paslaugų organizavimas apima daugybę sudėtingų procesų ir elementų, o už socialinių paslaugų organizavimą savo teritorinių vienetų gyventojams atsakingos yra savivaldybės. Teikiant socialines paslaugas savivaldybės lygiu, bendruomeninėms organizacijoms suteikiama galimybė vystyti socialines paslaugas tiek socialinę riziką patiriančioms šeimoms, tiek senyvo amžiaus asmenims.

2. KAIMO BENDRUOMENIŲ TEORINIAI ASPEKTAI

Pateikiant kaimo bendruomenių teorinius aspektus, analizuojami kaimo bendruomeninių organizacijų veiklos ypatumai bei pateikiama kaimo bendruomeninių organizacijų teikiamų paslaugų apžvalga.

2.1. Kaimo bendruomeninių organizacijų veiklos ypatumai

Analizuojant kaimo bendruomenių veiklos ypatumus pirmiausiai dera aptarti kaimo bendruomenės sampratą.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatyme (2008) kaimo bendruomenė apibrėžiama kaip „kaimo teritorijoje gyvenantys žmonės, susieti bendrais viešaisiais poreikiais ir interesais“.

Misiūnienė ir Sadauskas (2015, p. 99) papildydami šią sampratą teigia, kad „gyvenamosios vietovės bendruomenė tai savivaldybės gyvenamosios vietovės gyventojai, susieti bendrais gyvenimo kaimynystėje poreikiais ir interesais ir tenkindami šiuos poreikius ir interesus veikiantys įvairiomis tiesioginio dalyvavimo formomis (susirinkimas, viešas svarstymas, apklausa, veikla per savo atstovus, bendruomeninės organizacijos ir kt.)“.

Taip pat kaimo bendruomenės sąvoka pateikiama ir kitose mokslo publikacijose. Aleksandravičius ir Žukovskis (2011) kaimo bendruomenę apibūdina kaip „vietovės gyventojų grupę, turinčią bendrų ūkinių, socialinių bei humanitarinių tikslų ir siekianti juos įgyvendinti savivaldžiomis koordinuotomis priemonėmis, atskirais atvejais ir kooperuotais ištekliais“ (p. 9). Minėti autoriai papildydami šią sąvoką taip pat nurodo, kad „kaimo bendruomenė kartu yra neprievartinis susibūrimas; struktūra, parodanti pilietinės visuomenės brandos laipsnį“. Misiūnienė ir Sadauskas (2015) kaimo bendruomenę apibūdina kaip gana darnią socialinę grupę, išlaikančią tradicijas, nusistovėjusias normas ir vertybes“ (104). Taip pat šie mokslininkai nurodo, kad pagal funkcijas kaimo bendruomenė – tai socialinės sąveikos procesas, kuris išplėtoja tarpusavio bendruomenės narių priklausomybę. Pasak Misiūnienės ir Sadausko „kaimo bendruomenei reikia tik įsteigti jai atstovaujančią instituciją, kaimo bendruomeninę organizaciją“ (p.99).

Ščerbinskaitė (2020) analizuodama kaimo bendruomenės sąvoką teigia, kad pats kaimo bendruomenės terminas semantiškai neatsiejamas nuo aiškiai apibrėžtos geografinės erdvės, vis dėlto ji savaime nenurodo bendruomenės formavimosi pagrindo. Kitas autorius (Pollice, 2018) teigia, kad gyvenamoji ar veikimo teritorija individų yra suvokiama kaip geografinės erdvės dalis, kuri atspindi konkrečią bendruomenę ir reprezentuoja jos

individualius ir kolektyvinius veiksmus. Konkrečios teritorijos specifika kyla iš sąveikos tarp individo(-ų) ir aplinkos, o vertės suteikimas jai – teritorinės tapatybės apraiška (Pollice, 2018). Vis dėlto erdvė bendruomenės kaip socialinio instituto formavimuisi yra svarbi tiek, kiek ją įprasmina jos nariai – pati savaime erdvė yra bereikšmė, todėl žodis „kaimo“ abstrakčiame kaimo bendruomenės apibrėžime tėra atributas, ypatybė ir niekaip nepakeičia pačios bendruomenės instituto sampratos (Ščerbinskaitė, 2020).

Misiūnienės ir Sadausko (2015) teigimu apibrėžiant bendruomenines organizacijas teritoriškai terminas „kaimiškosios bendruomeninės organizacijos“ iš dalies yra tikslesnis, nes paaiškina kaimo bendruomenės apibrėžimą ir šių organizacijų esminius skirtumus. Į kaimiškąsias bendruomenines organizacijas buriasi tik dalis aktyvių ir veiklių kaimo bendruomenės žmonių, turėdami bendrą tikslą ir vedami bendrų vertybių. Siekiant tenkinti visos kaimo bendruomenės poreikius, bendruomeninės organizacijos steigia ir nevyriausybines organizacijas. Remiantis tuo kaimo bendruomenines organizacijas tikslinga pateikti kaip dalies kaimo bendruomenės narių įsteigtas savarankiškas nevyriausybines organizacijas, kurios įgyvendindamos savo tikslus siekia:

- kaimo bendruomenėse pagerinti gyvenimo sąlygas;
- socialinės atskirties mažinimo;
- kaimo gyventojų aktyvinimo ir įsitraukimo į visuomeninę veiklą;
- vietos gyventojų interesų atstovavimo seniūnijose, savivaldybėse.

Pagrindinis šių organizacijų tikslas vykdant bendras veiklas ir kartu sprendžiant vietines kaimo problemas, sukurti glaudų santykį tarp kaimo gyventojų (Misiūnienės ir Sadausko, 2014).

Kaip nurodo Misiūnienė ir Sadauskas (2014), „kaimiškoji organizacija veikia visuomeninės organizacijos principais; jos veikloje gali dalyvauti kaimo vietovės gyventojai, kuriuos jungia / sieja bendri poreikiai ir interesai (seniūnijos, jos dalies, kaimo gyvenvietės ar kelių kaimų)“. Dėl vykdomos bendruomeninės veiklos, kuria siekiama kaimo gyventojų aktyvumo, įtraukti pilietinę visuomenę kartu mažinti socialinę atskirtį bendruomeninių organizacijų vaidmuo tampa svarbus kaimo gyventojams (Misiūnienė ir Sadauskas, 2015, p.108).

Vienas iš svarbiausių bendruomenės egzistavimą lemiančių veiksnių – gyventojų aktyvumas, o jos narius siejantis aspektas – geografinė teritorija. Kaip teigia Astrauskas (2019), kuo mažesnė žmonių grupė, tuo daugiau galimybių tiesiogiai visiems įsitraukti į sprendimų priėmimą ir jų įgyvendinimą. Tai svarbus aspektas siekiant didinti seniūnijos gyventojų bendruomeniškumą ir įsitraukimą. Didesnis bendruomeniškumas pasiekiamas per seniūnaitijas,

todėl jas formuoti reikia labai atsakingai. Kaip pažymi Noreikienė (2021), todėl svarbu rasti tinkamą gyvenamosios vietovės dydį, tipą, optimalų gyventojų skaičių.

Bendruomeninės organizacijos tiek užsienyje, tiek ir Lietuvoje kur kas aktyviau, sėkmingiau kuriasi rajonuose, kaimiškose teritorijose nei miestuose. Tokių tendencijų priežastys yra anonimiškumo ir emocinio, socialinio atstumo tarp gyventojų lygis: miesto teritorijose jis aukštesnis, o už miesto, mažuose miesteliuose, kaimuose kur kas mažesnis anonimiškumas, glaudesni socialiniai ryšiai, didesnis pasitikėjimas (Overs, 2016, p. 45). Miesto ir kaimo bendruomenės centrų specifika skiriasi ne tik organizacijų kūrimosi aspektais ar iššūkiais, bet ir veiklos bruožais: kaimo bendruomenių organizacijoms iššūkiu tampa skurdas, nedarbas, migracija, bendruomenės vangumas, pasitikėjimo savimi ir kitais trūkumas (Vorevičienė, 2018, p. 110).

Vykdydamos kryptingą veiklą kaimo bendruomenės kartu siekia ir numatytų tikslų įgyvendinimo. Karečkienės (2017) teigimu, šios bendruomenės atlieka svarbų vaidmenį įveikiant kaimo socialinę atskirtį. Kaimo bendruomeninių organizacijų sudėtį įtakoja tam tikri aplinkos veiksniai, kurie pateikiami 4 paveiksle.

4 pav. Kaimo bendruomenės struktūra veikiantys išorės veiksniai

Šaltinis: Bagdanavičius, 2005

Bagdanavičiaus (2005) teigimu, kaimo bendruomenės veiklą lemia tokie išoriniai veiksniai kaip ekonominė geografinė situacija, socialinė demografinė, socialinė – ekologinė, kultūrinė – dvasinė bei gamybinė – technologinė aplinkos, administracinė valdymo struktūra, regiono ir socialinės sferos infrastruktūra bei politinė visuomenė. Kaip nurodo minėtas autorius „kaimo bendruomenės struktūrą sąlygojančios įvairios aplinkos, tiesiogiai arba netiesiogiai veikia bendruomenės struktūrą, o drauge ir jos veiklą. Todėl, kaimo bendruomenėms,

siekiančioms konkrečių tikslų per kryptingą veiklą, ypatingai svarbus susijusių aplinkos veiksnių pasiskirstymas“.

Pasak, Atkočiūnienės (2008, p. 50) „Bendruomeniškumas kaimuose yra istoriškai susiformavęs reiškiny, kurį pastaruosius kelis dešimtmečius ardo ekonominiai, socialiniai, politiniai ir kultūriniai pokyčiai.“ Pažymėtina, kad vietovės gyvenimo kokybė vis labiau suinteresuoja asmenis, gyvenančius kaime burtis į bendruomenines ir organizacijas. Tuo pačiu, bendruomenių plėtra yra susijusi su jų narių veiksniumu ir iniciatyvumu, tvirtumu, bei priklauso nuo ekonominių, socialinių – kultūrinių, teisinių – administracinių, psichologinių ir kitų veiksnių gyvavimo aplinkos (Kisieliene, 2020).

Atkočiūnienė (2009) tai pat teigia, kad kaimo socialinės infrastruktūros vystymas tai stiprių bendruomenių formavimas, stiprinant vietos veikėjų ir bendruomeninių organizacijų kompetencijas, paskirstant išteklius ir kuriant pasitikėjimą tarp suinteresuotųjų veikėjų. Mokslininkai Jasaitis ir Ratkevičienė (2012, p. 80) teigia, kad kaimo socialinės infrastruktūros vystymosi tempas priklauso nuo visuomenės išsivystymo lygio - jos techninio, gamybinio ir socialinio potencialo.

Mokslinės literatūros analizė atskleidžia, kad kaimo bendruomeninės organizacijos priklauso trečiajam nevyriausybiniam sektoriui. Kadangi šios organizacijos siekia ne ekonominio pelno, o teikia socialinę naudą jos priskiriamos nevyriausybiniams organizacijoms.

Bendruomenėse teritoriškumo principu veiklą vykdančios nevyriausybines organizacijos vaidina svarbų vaidmenį konkrečios teritorijos socialinės ir ekonominės transformacijos procese. Vakarų šalyse šis vaidmuo labiausiai susijęs su įsitraukimu į sprendimų priėmimą, derybas su valstybiniu sektoriumi, siekiant atstovauti bendruomenės interesams ir skatinant bendruomenės įgalinimą. Bendruomenės centras atlieka ir bendruomenės narių solidarumo skatintojo vaidmenį, „pakelia dvasią, skatina vienybę, padeda įveikti bejėgiškumo jausmą, nulemtą skurdo“ (Opere, 2007, p. 252). Vietos bendruomenių, teritorijų gyventojams, kurie buriasi į bendruomenės centro veiklą, toks užimtumas naudingas dėl atsirandančio priklausymo grupei jausmo, socialinio kapitalo sutelkimo. Be to, vietos bendruomenė gali veikti kaip jėga, ribojanti teritorijoje galios siekiančio elito dominavimą (Opere, 2007). Vis dėlto pats faktas, kokio vaidmens bendruomenės vystymosi procese imasi nevyriausybinių organizacijų, priklauso tiek nuo socialinius poreikius reflektuojančios visos visuomenės, tiek ir nuo konkrečios bendruomenės (Donnelly-Cox, ir kt., 2001). Todėl, analizuojant ir tiriant bendruomenines organizacijas, stebimas jų įgyvendinamos veiklos bei tikslų heterogeniškumas, atskleidžiantis konkrečios vietos bendruomenės problemas ir poreikius. Galima teigti, kad kaimo bendruomenės pasižymi nevyriausybinių organizacijų bruožais (Karečkienė, 2017):

1. savanoriška veikla;
2. pagrindiniu veiklos tikslu laikomas socialinių tikslų įgyvendinimas;
3. yra nepriklausoma nuo valdžios institucijų ir joms vadovauja nepriklausomų žmonių grupė;
4. gautą pelną investuoja į teikiamų paslaugų kokybę ar organizacijos veiklos gerinimą, t. y. kaimo bendruomenės plėtrą.

Taigi, kaimo bendruomenių veikla pagal bruožus yra itin artima nevyriausybinėms organizacijoms. Pagrindinis kaimo bendruomenių veiklos tikslas yra bendruomenės plėtra.

Vykstant perėjimui nuo valstybės kaip aprūpintojo (išmokos ir socialinės paslaugos) link bendruomenės ir nevyriausybinių sektoriaus kaip pagrindinio socialinių paslaugų teikėjo, ekspertai vis dažniau kelia klausimus dėl sąlygų, kurios turi būti išpildytos siekiant užtikrinti šio perdavimo proceso veiksmingumą, įvertinant ir NVO potencialą, ir savivaldybių pasirengimą (Stasiukynas ir Visockaitė, 2018). Autoriai nustatė, kad Lietuvoje pagalbos trūksta šioms asmenų grupėms: pagyvenusio ir senyvo amžiaus vienišiams asmenims, kurie kasdieniame gyvenime negali išsiversti be kitų pagalbos, neįgaliems asmenims (vaikai, jaunimas, suaugę), turintiems fizinę, proto ar psichikos negalią bei jų šeimoms, likusiems be tėvų vaikams (įskaitant kūdikius), asmenims patiriantiems riziką bei jų šeimoms, besilaukiančioms kūdikio probleminių šeimų merginoms, šeimoms, susiduriančioms su vaikų paauglystės problemomis, pilnametystės sulaukusiems be tėvų globos augusiems asmenims, jaunuoliams, linkusiems į nusikalstamą veiklą, nelankantiems mokyklos ir pan. bei šeimoms patekusioms į krizines situacijas (skyrybos, darbo praradimas, artimojo netektis ir kt.).

Apibendrinat kaimo bendruomenines organizacijas galima teigti, kad kaimo bendruomenių veikla priklauso nuo geografinės bendruomenės padėties bei nuo vietovės gyventojų aktyvumo, siekiant bendro tikslo. Kaimo bendruomenės veiklą lemia tokie išoriniai veiksniai kaip ekonominė geografinė situacija, socialinė demografinė, socialinė – ekologinė, kultūrinė – dvasinė bei gamybinė – technologinė aplinkos, administracinė valdymo struktūra, regiono ir socialinės sferos infrastruktūra bei politinė visuomenė. Atlikta mokslinės literatūros analizė leidžia teigti, kad kaimo bendruomenė atsižvelgdama į aplinkos veiksnius teikdama socialines paslaugas, siekia sumažinti socialinę atskirtį bei užtikrinti socialinę gerovę.

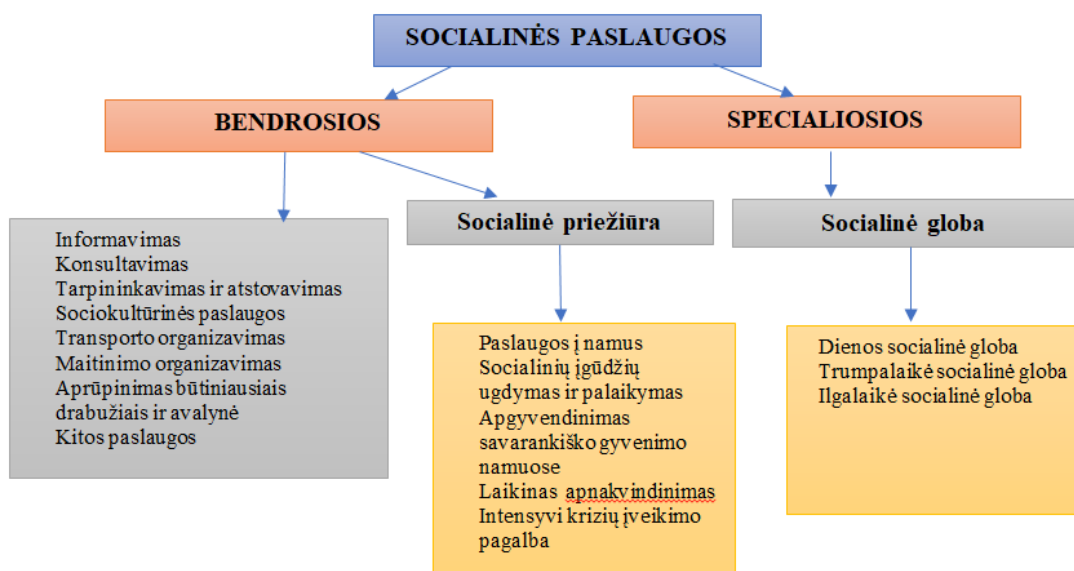
2.2. Kaimo bendruomeninių organizacijų teikiamų paslaugų apžvalga

Teikiamos socialinės paslaugos priklauso ne tik viešajam sektoriui. Socialinių paslaugų teikimą apima ir kiti paslaugų teikėjai tokie kaip savipagalbos grupės,

nevyriausybinių organizacijų, privatūs paslaugų teikėjai, religinės bendruomenės ir kitos bendruomeninės organizacijos. Jankuvienė (2019) nurodo, kad „socialinės paslaugos apima platų spektrą įvairių tipų ir rūšių paslaugų – jos teikiamos įvairioje aplinkoje: klientų namuose, dienos centruose, stacionariose globos įstaigose ir kitose institucijose“. Svarbiausi dalyviai teikiant socialines paslaugas yra paslaugų teikėjas bei paslaugų gavėjas. Jankuvienė (2019) taip pat įvardija pagrindinį socialinių paslaugų tikslą „siekti pokyčių tiek žmonių santykių srityje, tiek visoje socialinėje aplinkoje“. Socialinės paslaugos yra teikiamos individualiai, grupėmis, bendruomenei (Jankuvienė, 2019, p. 14).

Pagal Joumard (2013) socialinės paslaugos teikiamos atsižvelgiant į pagrindinius bendruomenių poreikius, į gyvenimo kokybę, teisingumą, stabilumą ir socialinę gerovę - ji veikia kaip žmogiškojo ir socialinio kapitalo stiprinimo blokas. Ramanauskas (2019) teigia, kad tvarus vystymasis teikiant socialines paslaugas yra laipsniškas judėjimas į priekį, tai paslaugų natūralumo, aukštos kokybės užtikrinimo balansas.

Bitinas ir kt. (2010) teigia, kad pagrindinis socialinių paslaugų tikslas – grąžinti žmogaus gebėjimą pasirūpinti savimi ir integruotis visuomenėje, kai pats žmogus nepajėgia to padaryti. Minėtas autorius nurodo, kad „socialinės paslaugos skirtos įvairaus amžiaus bei įvairių socialinių grupių žmonėms ir yra teikiamos senatvės, neįgalumo, ligos, bedarbystės ir kitais atvejais“. Tai rodo, kad socialinės paslaugos yra labai skirtingos, jų yra daug rūšių priklausomai nuo paslaugų gavėjo norimos išspręsti socialinės problemos. Socialinių paslaugų klasifikavimas pateikiamas Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme (2006) ir Socialinių paslaugų kataloge (2006), kuriuose socialinės paslaugos skirstomos į bendrąsias socialines paslaugas ir specialiąsias socialines paslaugas (5 pav.).

5 pav. Socialinių paslaugų pasiskirstymas

Šaltinis: Socialinių paslaugų įstatymas, 2006.

Klokmanienės (2009) nuomone, dažniausiai socialinių paslaugų įstaigos teikia paslaugas kuriai nors vienai klientų grupei, pagal tai, kokie yra tos klientų grupės poreikiai. Socialinės paslaugos pagal skirtingas klientų grupes teikiamos probleminių vaikų dienos centruose, krizių centruose patyrusioms smurtą moterims ir jų vaikams, senelių globos namai, darbo terapijos centrai ar centrai negalią turintiems asmenims. Kai kuriais atvejais socialines paslaugas teikiančios įstaigos gali apimti ir kelias klientų grupes. Socialinių paslaugų įstaigų klientai yra tam tikrų socialinių grupių atstovai, turintys įvairių problemų dėl senatvės, neįgalumo, priklausomybės, probleminio elgesio ir kt. Pažymėtina, kad socialinių paslaugų įstaigų klientais jie tampa tik atlikus jų paslaugų poreikio vertinimą (Saveljeva, 2007).

Lietuvos Respublikos Vietos savivaldos įstatymas (2010) nustato savivaldybių funkcijas, į kurias įeina ir socialinių paslaugų planavimas, teikimas, įstaigų steigimas, išlaikymas, bendradarbiavimas su nevyriausybėmis organizacijomis. Lietuvos Respublikos Socialinių paslaugų įstatyme (2006), be to, išvardijamos tokios savivaldybės funkcijos, kaip atsakomybė už socialinių paslaugų teikimą, socialinių paslaugų planavimas, organizavimas, kokybės kontroliavimas, informavimas ir kt. Vykstant decentralizacijos procesams, savivaldybės laikomos pagrindiniais socialinių paslaugų organizatoriais Lietuvoje. Tačiau Stasiukyno ir Visockaitės (2018) nuomone, iš savivaldybių jaučiamas pasipriešinimas ir nenoras bendradarbiauti su bendruomeninėmis organizacijomis.

Kaip jau buvo pastebėta ankstesniuose poskyriuose kaimo bendruomenių veikla siejama su socialinės atskirties mažinimu. 2016 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa numato (16 str.) bendruomeninių organizaciją teikiamą pagalbą, siekiant sumažinti socialinę atskirtį šeimoms patiriančioms sunkumus; (17 str.) nevyriausybėms organizacijoms, kurios teikia paslaugas šeimoms teikti finansinę paramą (18 str.) remti bendruomenines organizacijas, joms suteikiant galimybę teikti savanorystės principu grįstą pagalbą bei palaikymo tinklus. Šiuo procesu siekiama sukurti bendruomeninių paslaugų sistemą ir plėsti paslaugų infrastruktūrą vaikams, neįgaliesiems, jų šeimoms, apjungiant Nevyriausybines organizacijas (NVO), savivaldybių, sveikatos priežiūros, švietimo, socialinių paslaugų įstaigas, verslo įmonių, ministerijų, mokslo bei studijų įstaigas ir jų ekspertus bei konsultantus (Stasiukynas, Visockaitė, 2018). Anot Dunajevo (2011, p. 10) „tai svarbu efektyviai sprendžiant asmenų, turinčių specifinius poreikius, gerovės problemas“.

Šiame kontekste tai pat labai reikšminga privačių ir bendruomenės įstaigų veikla. Kaip rodo tyrimai, bendruomenės įstaigose dažniausiai dirbama netradiciniais metodais, todėl tokios veiklos paklausa nuolat auga (Petronienė ir Taljūnaitė, 2011, p. 455). Bendruomenių įstaigos ypač yra svarbios kaimų ir mažų miestelių vaikams, kadangi didėja jų pasirinkimo galimybės užsiimti patrauklia ir prasminga veikla. Tokios įstaigos svarbios dar ir tuo, kad padeda vaikams

susieti akademinę veiklą ir konkretų bendravimą bei bendradarbiavimą su vietos bendruomene. Vietos bendruomenė organizuoja savo bendruomenėse šventes bei renginius. (Petronienė ir Taljūnaitė, 2011, p. 455).

Kaip nurodo Kalpokienė (2019), „Lietuvos kaimų bendruomenių veikla taip pat susijusi ir su kaimo bendruomenės švenčių, talkų, labdaros ir paramos bendruomenės nariams organizavimu“. Aktyvios bendruomenės užsiima plėtros strategijų rengimu bei įgyvendinimu, kaimo infrastruktūros projektų rengimu bei įgyvendinimu, kitų kaimo bendruomenių informavimu ir konsultavimu (Kalpokienė, 2015, p. 19).

Analizuojant kaimo bendruomeninių organizacijų dalyvavimą teikiant socialines paslaugas, taip pat labai svarbus aspektas – kaimo bendruomenės partnerystė. Nagrinėjant partnerystę kaimo bendruomenės lygmenyje, be socialinio dalyvavimo taip pat labai svarbus ir kultūrinis dalyvavimas. Dalyvavimas kultūroje ir jos teikiamos paslaugos vartojimo vaidmuo yra neginčijamas asmenybės tobulėjimas. Kuomet gyventojai laimingi, pilietiškai aktyvūs, pasitikintys aplinka – jų dalyvavimas kultūroje tampa socialinių veiksmų pasekmė, kuri gali būti ir priešinga (Kisieliene, 2020).

Apibendrinant kaimo bendruomeninių organizacijų dalyvavimą, teikiant socialines paslaugas pastebėta, kad kaimo bendruomenės vykdydamos savo veiklą siekia sumažinti socialinę atskirtį, užtikrina socialinę riziką patiriančių asmenų (ypač vaikų) užimtumą, organizuoja kaimo bendruomenės šventes, bendradarbiauja su kitomis socialines paslaugas teikiančiomis organizacijomis. Teikiant socialines paslaugas kaimo bendruomenėse svarbiu aspektu tampa partnerystė su viešosiomis įstaigomis bei privačiu sektoriumi bei dalyvavimas projektinėje veikloje.

2.3. Teorinės dalies dalinės išvados

Apibendrinus teorines įžvalgas apie bendruomenines organizacijas ir jų veikimo principus galima daryti šias išvadas:

- Bendruomeninės organizacijos kuriasi dėl bendruomeninių tikslų įgyvendinimo, kuriais siekiama spręsti tam tikras bendruomenę veikiančias socialines problemas.
- Bendruomenių tipologizaciją lemia: vaidmuo dalijantis žiniomis, socialinės paramos kontekstas, kuriamas asmens tapatumas, tikslai, funkcionalumas, socialiniai santykiai ir jų struktūros, organizacijos tipai ir sociologiniai bruožai. Viena iš bendruomeninių organizacijų tipų – bendruomeninės organizacijos teikiančios socialines paslaugas.

- Bendruomeninių organizacijų socialinių paslaugų teikimas reglamentuojamas Lietuvos Respublikos Socialinių paslaugų įstatyme (2006), kuriame bendruomeninė organizacija įvardijama kaip socialinių paslaugų teikėja.
- Teikiant socialines paslaugas svarbus vaidmuo tenka savivaldybėms, todėl galima teigti, kad už bendruomeninių organizacijų socialinių paslaugų teikimą atsakingos savivaldybės. Teikiant socialines paslaugas savivaldybės lygiu, bendruomeninėms organizacijoms suteikiama galimybė vystyti socialines paslaugas tiek socialinės riziką patiriančioms šeimoms, tiek senyvo amžiaus žmonėms, tiek paslaugas užtikrinančias vaikų gerovę.
- Labai svarbus aspektas teikiant socialines paslaugas bendruomeninėse organizacijose yra veiklų finansavimas.
- Nacionalinės priemonės, skatinančios bendruomenes teikti įvairias socialines paslaugas yra: Nacionalinė parama kaimo bendruomenių veiklai, Bendruomeninės veiklos stiprinimas savivaldybėse bei naujasis metodas Bendruomenės inicijuota vietos plėtra.
- Kaimo bendruomenių veikla priklauso nuo geografinės bendruomenės padėties bei nuo vietovės gyventojų aktyvumo, siekiant bendro tikslo.
- Kaimo bendruomenės veiklą lemia tokie išoriniai veiksniai kaip ekonominė geografinė situacija, socialinė demografinė, socialinė – ekologinė, kultūrinė – dvasinė bei gamybinė – technologinė aplinkos, administracinė valdymo struktūra, regiono ir socialinės sferos infrastruktūra bei politinė visuomenė.
- Kaimo bendruomenė atsižvelgdama į aplinkos veiksnius teikdama socialines paslaugas, siekia sumažinti socialinę atskirtį bei užtikrinti socialinę gerovę.

3. ŠIRVINTŲ RAJONE VEIKIANČIŲ BENDRUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ VYKDOMOS SOCIALINĖS VEIKLOS TYRIMAS

3.1. Tyrimo metodologija

Siekiant išnagrinėti Širvintų rajone veikiančių bendruomeninių organizacijų socialinę veiklą bei numatyti jų veiklos perspektyvas, darbe atliekamas kokybinis tyrimas, pasitelkiant duomenų rinkimo metodą – pusiau struktūruotą interviu.

Tyrimo metodo pasirinkimo pagrindimas. Kokybinis tyrimas – tai toks empirinis tyrimas, kurio duomenys pateikiami žodine, vaizdine ar kita, išskyrus skaitinę, išraiška (Gaižauskaitė ir Valavičienė, 2016). Atliekant kokybinį tyrimą, siekiama atskleisti tiriamojo reiškinių visumą jo įprastame kontekste; todėl kokybinio tyrimo erdvė dažnai yra kasdienis, įprastas gyvenimas su jame vykstančiomis įvairiomis veiklos rūšimis ir socialinėmis sąveikomis (Flick, 2014). Kokybiniam tyrime yra įvertinama tai, kad požiūriai ir praktikos skiriasi, nes nesutampa subjektyvios perspektyvos ir su jomis susiję socialiniai, biografiniai kontekstai (Gaižauskaitė ir Valavičienė, 2016). Šiuo tyrimu siekiama atskleisti kaip skirtingose bendruomeninėse organizacijose vykdoma socialinė veikla bei kokios yra problemos, kylančios vykdant jas.

Kokybinio interviu pagrindas – atviri klausimai, į juos tikimasi gauti kiek įmanoma platesnius, išsamesnius ir atviresnius atsakymus, suformuluotus ir pateiktus paties tyrimo dalyvio, bei atspindinčius jo perspektyvą (Gaižauskaitė ir Valavičienė, 2016).

Kokybinio interviu metodas pasirinktas dėl:

- nedidelių kaštų;
- trumpos duomenų rinkimo trukmės

Tyrimo instrumentas. Tyrimui vykdyti pasirinktas interviu metodas, kai naudojamas pusiau struktūruotos klausimų gairės, kurios apima atvirus klausimus atliekamo tyrimo tematika. Remiantis Gaižauskaite ir Valavičiene (2016), „pusiau struktūruotas klausimynas, taikomas, kai iš anksto apsvarstomos pagrindinės tokio klausimyno pokalbio temos, kurias reikia aptarti, ir svarbiausi kiekvienos temos klausimai, tačiau klausimyno struktūra yra lanksti, ji reaguoja į realaus interviu eigą“. Pasirinkus pusiau struktūruotą interviu galima užduodamus klausimus sukeisti vietomis, leidžiama užduoti papildomus klausimus bei galima klausimų formuluotes keisti ir pan. (Gaižauskaitė ir Valavičienė, 2016). Pusiau struktūruotas interviu taikomas tuomet, kai tyrimu siekiama palyginti tam tikrus atvejus ar socialines kategorijas (Gaižauskaitė ir Valavičienė, 2016). Pusiau struktūruotas interviu pasirinktas šio tyrimo atveju,

kadangi tyrime analizuojama skirtingų bendruomeninių organizacijų socialinė veikla. Be to pasirinkus pusiau struktūruotą interviu galima apklaustajam užduoti papildomus klausimus.

Atliekant interviu pirmiausiai buvo parengtos klausimų gairės ir numatytas interviu scenarijus (žr. 1 priedą). Sudarant interviu scenarijų numatyta, kad tyrėjas prieš atlikdamas interviu pirmiausia prisistato, tada nurodo kokių tikslu atliekamas tyrimas, tyrimo dalyviams nurodo, kad interviu su juo įrašomas, tačiau perspėja, kad jo atsakymai analizuojant tyrimo duomenis bus konfidencialūs.

Pusiau struktūruoto interviu gairės sudaro keturi klausimų blokai (1 priedas):

- I gairė apima klausimus, skirtus identifikuoti socialinius – demografinius duomenis apie tiriamąjį. Klausimai atskleidžia tokias tyrimo dalyvio socialines – demografines charakteristikas: išsilavinimas, užimamos pareigos, amžius.
- II gairė skirta išsiaiškinti, bendruomeninių organizacijų charakteristiką (2 klausimai).
- III gairėje pateikiami klausimai susiję su socialinių paslaugų poreikiu Širvintų rajone (9 klausimai).
- IV gairė siekiama atskleisti bendruomeninių organizacijų vaidmenį teikiant socialines paslaugas (6 klausimai).

Tyrimo imtis ir duomenų rinkimas. Kokybiniame tyrime dalyviai gali būti pasirenkami, taikant vieną iš metodų: tipinių atvejų atranka, ekstremalių atvejų atranka, intensyvių atvejų atranka, atvejų atranka remiantis neapibrėžtais reikalavimais (Gaižauskaitė ir Valavičienė, 2016). Šiame tyrime atrenkant dalyvius, pasirinktas atvejų atrankos metodas, kuomet atranka atliekama pagal iš anksto apibrėžtus kriterijus. Apibrėžiami tam tikri kriterijai, kuriuos turi atitikti pasirenkami atvejai (Gaižauskaitė ir Valavičienė, 2016). Šiame tyrime pasirinkti tokie atrankos kriterijai:

- tyrimo dalyviai yra Širvintų rajono savivaldybės bendruomeninių organizacijų nariai ar steigėjai;
- tyrimo dalyvių narystės bendruomeninėse organizacijose laikas ne trumpesnis nei 5 metai;
- tyrimo dalyviai turi aukštąjį išsilavinimą, bei yra bendruomeninės organizacijos aktyviausi nariai, teikiantys ar organizuojantys socialines paslaugas.

Vadovaujantis atrankos kriterijais, numatyta apklausti 15 bendruomeninių organizacijų narių ar steigėjų. Tyrimo duomenys baigti rinkti, apsistoje ties septintuoju tyrimo dalyviu, remiantis teorinio prisotinimo principu – pradėjo kartotis tiriamųjų atsakymai.

Tyrimo atlikimo eiga. Tyrimas atliktas, remiantis Gaižauskaitės ir Valavičienės (2016) pateikta principine tyrimo eigos schema:

- interviu klausimyno konstravimas;

- kokybinio tyrimo vykdymas;
- tyrimo metu gautų duomenų analizė;
- tyrimo darbo galutinis užbaigimas.

Pusiau struktūruoti interviu atlikti 2022 m. kovo mėnesį. Interviu vyko tyrimo dalyvių darbo vietoje. Kiekvienas interviu buvo atliekamas keturiais etapais:

1. Susitikimas su tyrimo dalyviu ir pokalbis ir (ar) apsikeitimas informacija prieš pradedant interviu (sąlygiškai – prieš įjungiant diktofoną).
2. Interviu pokalbio pradžia, kuri leidžia tyrimo dalyviui apsiprasti ir įsijausti į interviu situaciją.
3. Esminė, ilgiausia interviu dalis, svarbiausi klausimai.
4. Interviu pokalbio apibendrinimas, nuoseklus baigiamųjų klausimų uždavimas.

Atliekant pusiau struktūruotą interviu su bendruomeninių organizacijų nariais, su kiekvienu atskirai telefonu ar apsilankius pas apklaustuosius tiesiogiai buvo derinamas susitikimo laikas. Tiriamieji buvo apklausiami jų darbo metu arba iškart po darbo, jų darbo vietose laikantis visų saugumo reikalavimų, dėl Covid-19 pandemijos. Interviu apklaustieji daugiausiai skyrė 35 minutes.

Interviu metu pokalbis buvo įrašomas į diktofoną, prieš tai gavus tyrimo dalyvio sutikimą tokiam pokalbio fiksavimui. Vėliau šie įrašai buvo transkribuojami. Apytikslis transkribavimo greitis: 30 minučių įrašo = 2 valandos transkribavimo. Taip buvo sudarytas transkribuotų įrašų tekstas, kuris toliau buvo analizuojamas, taikant turinio analizės metodą.

Remiantis tyrimo duomenimis, suformuotos empirinio tyrimo išvados, kurios leidžia įvertinti esamą padėtį ir pateikti rekomendacijas situacijai bei identifikuotoms problemoms gerinti.

Tyrimo duomenų apdorojimas ir analizavimas. Remiantis Žydzūnaitė (2012), surinktų kokybinio interviu duomenų apdorojimą sudarė šios dalys:

- teksto surinkimas ir jo turinio analizė;
- tyrimo rezultatų pateikimas;
- mokslinės literatūros siejimas su tyrimo rezultatais;
- gautų rezultatų interpretacija.

Duomenų analizė atlikta, panaudojant kontentinę (turinio) analizę. Kontentinės (turinio) analizės metodas yra socialinės informacijos turinio analizės technika, sudaranti galimybes objektyviai ir sistemiškai išnagrinėjus teksto ypatybes, daryti patikimas išvadas (Morkevičius, 2012). Bendriausia prasme, analizė yra objektyvi, jei įvairūs tyrėjai, nagrinėdami tuos pačius dokumentus, prieina prie tų pačių išvadų. Sistemiškumas gelbsti nuo pagundos analizėje apsiriboti tik ta medžiaga, kuri buvo gauta empiriniu būdu. Atitinkamai, šio empirinio

tyrimo rezultatai sugretinami su teorinėje dalyje analizuotuose šaltiniuose rastašiais panašių tyrimų rezultatais, ir interpretuojami šių rezultatų kontekste.

Tyrimo etika. Kaip nurodo Gaižauskaitė ir Mikėnė (2014), tyrimuose, kuriuose duomenys renkami apklausos metodu, galioja visi bendriausi etikos principai. Autorės išskiria keletą svarbiausių tiriamųjų gerovę nusakančių principų: informuotas ir savanoriškas sutikimas dalyvauti tyrime; anonimiškumo ir gautos informacijos konfidencialumo užtikrinimas; lygiavertiškumas bei naudingumas (Gaižauskaitė ir Mikėnė, 2014).

Prieš atliekant tyrimą, apklausti bendruomeninių organizacijų nariai buvo informuoti, kokių tikslu atliekamas tyrimas bei užtikrinti, kad jų atsakymai bus konfidencialūs ir panaudoti tik magistrinio darbo tikslams. Taip įgyvendintas konfidencialumo principas.

Tyrimas buvo atliekamas remiantis laisvanoriškumo principu. Tyrimo dalyviai, sužinoję apie tyrimą, turėjo laisvą galimybę apsispręsti dėl dalyvavimo (jiems nebuvo daromas tiesioginis ar netiesioginis spaudimas). Buvo gautas visų tyrimo dalyvių žodinis sutikimas dalyvauti tyrime ir sutikimas, kad interviu būtų įrašomas (Gaižauskaitė ir Mikėnė, 2014).

Tyrimas buvo atliekamas remiantis lygiavertiškumo principu, t. y. stengtasi išlaikyti lygiavertį santykį, tarp tyrimo dalyvių ir tyrimo vykdytojo. Interviu metu klausimai formuluoti, taip kad atskleistų tiriamųjų požiūrį, į tyrimo objektą, o ne primestų vykdytojo požiūrį, ar jį klaidintų (Gaižauskaitė ir Mikėnė, 2014).

Tyrimo dalyviams buvo naudinga (naudingumo principas) pasidalinti savo patirtimi, ir daugeliui buvo įdomu gauti apibendrintus tyrimo rezultatus, pamatyti platesnį Širvintų rajone veikiančių bendruomeninių organizacijų socialinės veiklos vaizdą. Taip pat duomenis bus galima panaudoti ateityje bendradarbiaujant su kitomis organizacijomis, teikiant kuo platesnį socialinių paslaugų spektrą bendruomenėse.

Tyrimo duomenų rinkimui buvo naudojamas įrašymo įrenginys (diktofonas), prieš tai atsiklausus tyrimo dalyvio, ar galima įrašyti pokalbį. Tyrimo dalyvis buvo informuotas, jog įrašo eigoje bei duomenų analizės bei pristatymo metu nebus minima tokia jo/jos asmeninė informacija kaip vardas, pavardė ar darbo vieta. Taip įgyvendinti anonimiškumo principai (Gaižauskaitė ir Mikėnė, 2014).

Tyrimo ribotumai. Darbe aptariamos tik konkretaus tyrimo kontekste iškilusios problemos, palyginimui neįtraukiama daugiau pavyzdžių bei analizuojami tik su pristatomu tyrimu susiję aspektai. Toks požiūris neleidžia daryti bendrinio pobūdžio apibendrinimų.

3.2. Tyrimo rezultatų analizė

Siekiant išnagrinėti Širvintų rajone veikiančių bendruomeninių organizacijų socialinę veiklą buvo apklausti septyni skirtingose Širvintų rajono seniūnijose veikiančių bendruomeninių organizacijų pirmininkai ar jų nariai. Jų demografiniai duomenys pateikiami 1 lentelėje.

1 lentelė. Demografinės tyrimo dalyvių charakteristikos

Amžius	Lytis	Išsilavinimas	Užimamos pareigos kaimo bendruomenėje
43 metai – 1	Moteris – 7	Aukštasis neuniversitetinis - 5 Aukštasis universitetinis - 2	Bendruomenės narės - 4 Bendruomenės pirmininkės - 3
51 metai – 1			
53 metai – 1			
58 metai – 2			
70 metų – 1			
74 metai – 1			

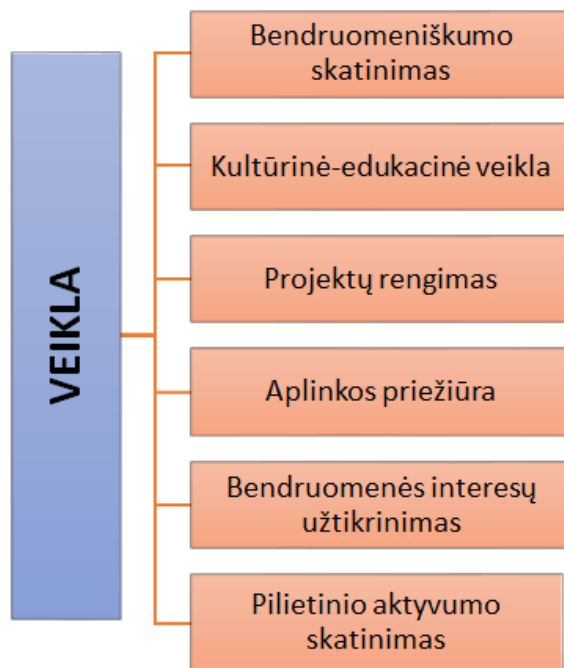
Šaltinis: Sudaryta darbo autorės pagal atlikto kokybinio interviu duomenis, 2022 m.

Tyrimo dalyviai analizėje yra užkoduoti : 1 dalyvis – D1, 2 dalyvis – D2, 3 dalyvis – D3, ..., 7 dalyvis – D7.

Iš demografinių tiriamųjų duomenų, matyti, kad apklausoje dalyvavo visos moterys, kurių amžius nuo 43 iki 74 metų. Apklausoje dalyvavusios dvi moterys turi aukštąjį universitetinį išsilavinimą, o kitos dvi – aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą. Analizuojant apklaustųjų užimamas pareigas kaimo bendruomenėje matyti, kad apklausoje dalyvavo 4 bendruomenės narės bei trys kaimo bendruomenių organizacijų pirmininkės.

3.2.1. Bendruomeninių organizacijų charakteristika

Tyrime domėtasi kokias veiklas vykdo kaimo bendruomenės bei kokias socialines paslaugas jos teikia, su kokiomis institucijomis bendradarbiauja. Tyrimo metu visų pirma buvo siekiama išsiaiškinti, kokią veiklą vykdo Širvintų rajono bendruomeninės organizacijos. Analizuojant tyrimo duomenis išskirta kategorija „Širvintų rajono bendruomeninių organizacijų vykdoma veikla“, kurią papildė 6 subkategorijos: *bendruomeniškumo skatinimas, kultūrinė-educacinė veikla, projektų rengimas, aplinkos priežiūra*, (6 pav.)

6 pav. Širvintų rajono bendruomeninių organizacijų vykdoma veikla

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės pagal atlikto kokybinio interviu duomenis, 2022 m.

Tyrimu atskleista kad viena iš pagrindinių Širvintų rajono bendruomeninių organizacijų veiklų – vienyti gyventojus ir skatinti bendruomeniškumą:

„...bendruomenės pagrindiniai veiklos tikslai yra vienyti kaimo gyventojus ir ugdyti jų bendruomeniškumą“ (D5);

„...bendruomenės pagrindinis uždavinys – telkti žmones“ (D7).

Skatindamos bendruomeniškumą organizacijos telkia bendruomenės žmones į susibūrimus;

„Esmė tokia, kad kiekvienos bendruomenės tikslas yra telkti žmones, kad jie turėtų, sueitų, pabūtų, kad ne tik duodi žmonėms darbo, bet kad būtų ta vieta ir atsipalaidavimo vieta. <..> Kad viskas įvyktų turi būti geras kolektyvas, darnus kolektyvas, bendrų tikslų siekiantis, nesavanaudiškas, kad tas darbas turėtų kažkokią prasmę.“ (D2).

Pažymėtina, kad bendruomeninės organizacijos, siekdamos kurti bendruomeninius santykius ir veiksmingas vietos bendruomenes stengiasi įtraukti kuo daugiau gyventojų:

„ Gelvonų krašto bendruomenė vienija visus Šio krašto žmones“ (D6).

Kita, tyrimu atskleista bendruomeninių organizacijų veikla – kultūrinių ir edukacinių veiklų organizavimas. Pasak tyrimo dalyvių:

„ siekiama vykdyti kultūrinę ir švietėjišką veiklą, \.“ (D7)

„Veiklos yra įvairios, daugiau gal kultūrinės, edukacinės“. (D3),

„plėtoti kultūrinį ir sportinį gyvenimą“ (D5)

„Kad būtų patenkinti kultūriniai poreikiai,“ (D2)

Bendruomenės vykdydamos kultūrinės bei edukacinės veiklas organizuojama bendras išvykas:

„Kiekvienais metais bendruomenė organizuoja išvyką į kitus rajonus, į žymias, istorines vietas“. (D5)

„Kasmet išvykstame į edukacines išvykas po Lietuvą“ (D6) “

„O šiaip daugiausiai tas bendravimas ne tik darbais paremtas, bet ir neformali aplinka, kultūrinė išvyka“ (D2)

Organizuodamos kultūrinę edukacinę veiklą bendruomenės taip pat rengia šventes:

„Bendruomenės namuose yra patalpos, kur kiekvienas žmogus gali švęsti šeimos šventes (linksmas ar liūdnas)“. (D6)

„O šiaip daugiausiai tas bendravimas ne tik darbais paremtas, bet ir neformali aplinka, šventė. Ką mes ir darome, įtraukiant kitus žmones“ (D2)

Tyrimo duomenys atskleidė, kad bendruomenės vykdydamos savo veiklą, dalyvauja įvairioje projektinėje veikloje, kuri suteikia galimybę pagerinti aplinką ar išspręsti bendruomenei aktualias problemas. Tyrimo dalyvių teigimu:

„Bendruomenė rašo įvairius projektus, kurie yra aktualūs bendruomenei, tai materialinės bazės stiprinimas, viešųjų erdvių tvarkymas, renginių organizavimas.“ (D4)

„Bendruomenė vykdo įvairiausius projektus“ (D5)

„Kasmet įgyvendiname po 1-2 projektus.“ (D6)

Siekiant prižiūrėti bendruomenės aplinką, vykdoma aplinkos priežiūros veikla, kuri apima bendruomenės narių įtraukimą vykdant talkas, kaimo infrastruktūros plėtojimą bei projektinę veiklą. Tyrimo dalyviai pažymi, kad:

„Ir tos talkos visos yra ant mūsų pečių“ (D3)

„...palaikyti ir plėtoti kaimo infrastruktūrą“ (D5)

„Esame įgyvendinę NMA finansuojamus projektus aplinkos puoselėjimui, sporto aikštyno įrengimui. 2021 metais – įrengėme (tęstinis) bendruomenės namus, kuriuos pagal panaudą valdome.“ (D6)

„...padėti puoselėti aplinką.“ (D7)

Bendruomenės vykdydamos savo veiklą atstovauja bei gina visuomenės interesus atstovaudama bendruomenės narius rajono savivaldybėje bei rūpinasi savo narių gerove:

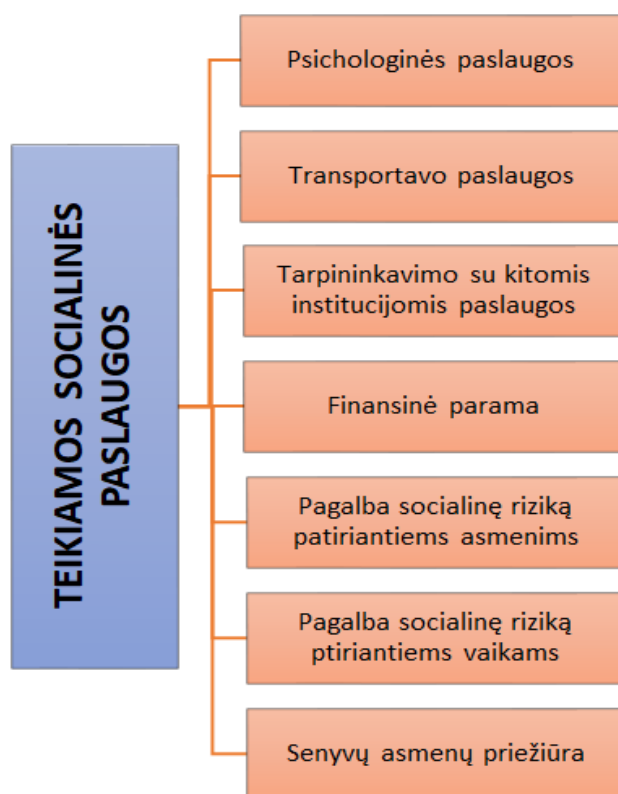
„Atstovauti ir ginti visuomenėje bendruomenės interesus, bendradarbiauti su rajono savivaldybe“. (D4)

„...rūpintis jų gerove“. (D5)

Taip pat bendruomenių veiklą apima pilietinio aktyvumo skatinimą:

„...skatinti narių pilietinį aktyvumą“. (D4)

Tyrimo duomenys atskleidė, kokios socialinės paslaugos teikiamos kaimo bendruomeninėse organizacijose. Analizuojant tyrimo duomenis išskirta kategorija „Širvintų rajono bendruomeninių organizacijų teikiamos socialinės paslaugos“. Šią kategoriją patikslina išskirtos subkategorijos, apibūdinančios teikiamas bendruomeninių organizacijų socialines paslaugas: psichologinės paslaugos, transportavimo paslaugos, tarpininkavimo su kitomis institucijomis paslaugos, finansinė parama, pagalba socialinę riziką patiriantiems asmenims, pagalba socialinę riziką patiriantiems vaikams ir senyvų asmenų priežiūra (žr. 7 pav.).

7 pav. Širvintų rajono bendruomeninių organizacijų teikiamos socialinės paslaugos

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės pagal atlikto kokybinio interviu duomenis, 2022 m.

Atlikto tyrimo rezultatai rodo, kad Širvintų rajono bendruomeninės organizacijos suteikia galimybę gauti psichologinę pagalbą. Tai pagalba suteikiant galimybę pabendrauti, būti išklausytam:

„Daugiausiai tai bendravimo, išklausymo, nu jis neapčiuopiamas kaip paslauga, bet jis vienas pats pagrindinių. Tu psichologinių, išsikalba ir paveža, ir padėjo karantino metu toms šeimoms. .“ (D1)

ir bet kuriuo metu gauti konsultaciją rūpimu klausimu:

„Turim žmogų, kuris ir naktį kelsis, nuveš, padės, pakonsultuos, parveš, ji bendruomenės narys. Teikiama ir konsultacija, kad žmogus žinotų kur kreiptis“ (D3)

Teikiant socialines paslaugas Širvintų rajono bendruomeninėse organizacijose taip pat teikiama ir transportavimo paslauga, kai bendruomenės nariams suteikiama pavėžėjimo paslauga. Tyrimo dalyviai pažymėjo, kad tai ypač tai aktualu buvo COVID – 19 pandemijos metu, kai bendruomenės nariai buvo vežami vakcinuotis ar darytis testus. Tyrimo dalyvių teigimu, bendruomeninės organizacijos:

„Vežė vakcinuoti ir patys su savo transportu vežiojo bendruomenės nariai.“ (D1)

„...pagalba pavėžėjimo <>. Būtinai pavėžėjimas, vaistų nupirkimas, pavėžėjimas pas gydytojus, tai padaroma.“ (D3)

Taip pat teikiant socialines paslaugas kaimo bendruomenės tarpininkauja ir bendradarbiauja su kitomis institucijomis, kad bendruomenės nariui būtų suteikta parama ar parūpintas maisto daavinys. Dažniausiai tokia pagalba suteikiama socialinę riziką patiriantiems asmenims. Tyrimo dalyviai pasakoja, kad:

„Buvo visiškai prasigėrę ir ieškojo produktų ir maisto banko pagalbos, jie tokie kaip mūsų tarpininkai ką mums tarkim dirbant įstaigoje, tu negali peržengti kažko, tai bendruomenė daugiau yra įgali ir jie iš savo pusės, jie parašo ....“ (D1)

Kaimo bendruomenės teikdamos socialinės paslaugas itin didelį dėmesį skiria senyvo amžiaus asmenims. Tyrimo dalyviai pažymėjo, kad senyvo amžiaus asmenys yra lankomi, jiems nuvežama maisto produktų, suteikiamos galimybės laisvalaikio praleidimui. Informantai teigia, kad:

„Šiaip daugiausia pati bendruomenė orientuojasi į tokio amžiaus žmonės, būtent į senyvo amžiaus žmonės, pažeidžiamus tuos žmones. Mes juos lankome, bet buvome suorganizavę, buvo miesto eglutės įžiebimo šventė, tai pasamdėme autobusą, surinkome tuos senolius, ir juos atvežėme į tą vietą, nes buvo kai kurie nematę, nes neturi galimybių atvažiuoti. Būna kasmetinis lankymas prieš šventes, gruodžio mėnesį. Turime kaime žmonių, kurie augina bites, tai jie duoda medaus. Yra moterų kurios mezga kojines, tai niekas nekainuoja. Esmė tokia, kad reikia mokėti susirinkti ir mokėti jas išdalinti.“ (D2).

„Yra ir negausiai bet ir socialinių paslaugų, bendradarbiavimas su pagyvenusiais žmonėmis.“ (D3)

„Mes padedame švenčių metų aplankyti seniūnijos teritorijoje gyvenančius vienišus senus žmones. Sudedame jiems lauknešėlius.“ (D7)

Kaimo bendruomenės teikdamos socialines paslaugas taip pat rūpinasi ir socialinę riziką patiriančiomis šeimomis bei juose augančiais vaikais. Taip patvirtina ir tyrimo dalyvių pasisakymai:

„Rūpintis socialinės rizikos ir socialinę atskirtį patiriančiais asmenimis, įtraukti juos į aktyvų bendruomenės gyvenimą, padėti įsidarbinti ir kt. <> (D3).

Teikdamos socialines paslaugas šioms bendruomenės padeda šeimoms ugdyti socialinius įgūdžius, integruotis į visuomenę,

Taip pat bendruomenės nariai lankosi socialinės rizikos šeimose, kur norime jas integruoti į bendruomenės gyvenimą. Turime dvi šeimas, kurios neturi socialinių įgūdžių. Šiose šeimose yra žmonės su proto negalia. Viena šeima vaikų neturi, giminės atsiribojo nuo jų. Kitos šeimos vaikas gyvena pas globėjus. Tai yra šeimos, kurių gyvenimo tikslas yra alkoholis.“ (D4).

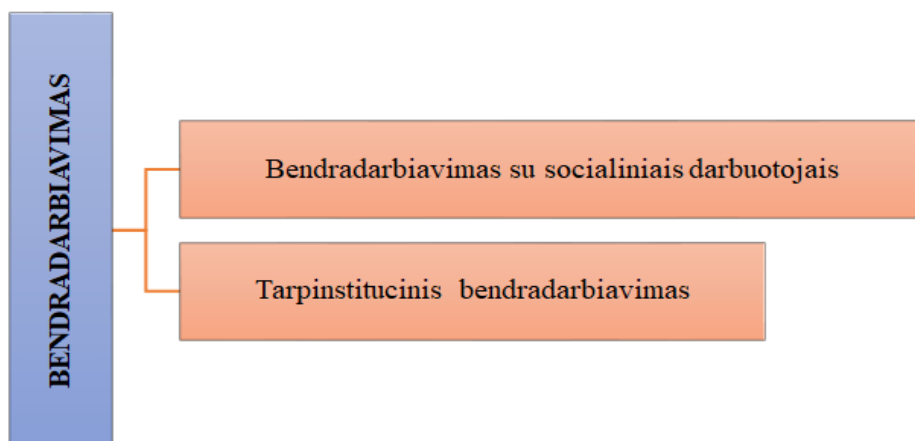
Taip pat teikiant socialines paslaugas užtikrinamas vaikų užimtumas:

„Anksčiau turėjom daugiau, tokių šeimų, vaikų, net 15 vaikų, kuriuos reikėjo globoti. O ta mūsų veikla tokia yra, jau kaip 20 metų viena kryptimi judam ir nepabyrėjome. užsiimate soc. kultūrine veikla, kuria teikiama socialinė paslauga, tai edukacija. Anksčiau buvo čia dienos centro veikla, nes ateidavo į dramos ar šokių būrelius, tie vaikučiai, kuriose šeimose buvo geriama.“ (D3)

Tyrimo dalyvių teigimu, bendruomeninės organizacijos taip pat užtikrina finansinę paramą šeimoms, kurias ištinka nelaimė. Šios socialinės paslaugos apima finansinę pagalbą bei pagalbą maistu:

„...taip pat pagalba maistu, <> ir yra reiškia pinigų, jei atsitiko kokia nelaimė, pvz. mirė, tai bendruomenė renka paramą, kad ir nedidelė, bet piniginė parama tam žmogui yra.“ (D3)

Tyrimo metu paaiškėjo, kad Širvintų rajono bendruomeninės organizacijos vykdydamos savo veiklą bendradarbiauja su kitomis institucijomis, todėl išskirta kategorija „Širvintų rajono bendruomeninių organizacijų bendradarbiavimas teikiant socialines paslaugas“. Subkategorijos: bendradarbiavimas su socialiniais darbuotojais ir tarpinstitucinis bendradarbiavimas patikslina, koks bendradarbiavimas vykdomas teikiant socialines paslaugas (8 pav.).

8 pav. Širvintų rajono bendruomeninių organizacijų bendradarbiavimas teikiant socialines paslaugas

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės pagal atlikto kokybinio interviu duomenis, 2022 m.

Teikdamos socialines paslaugas Širvintų rajono bendruomeninės organizacijos bendradarbiauja su socialiniais darbuotojais:

„Vienu žodžiu, bendruomenė bendradarbiauja tiek su socialiniais darbuotojais, ...“(D1)

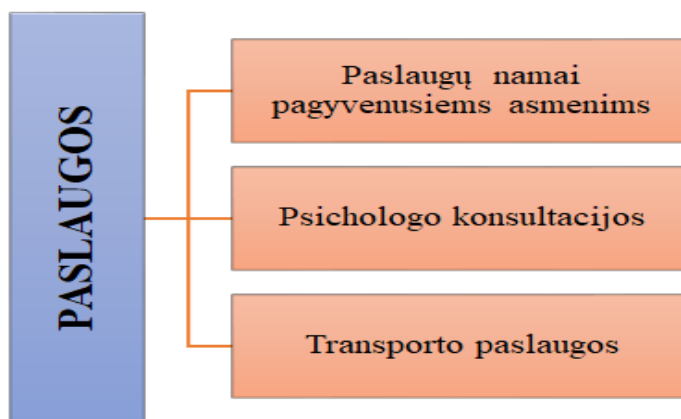
Taip pat bendruomeninės organizacijos teikdamos pagalbą bendradarbiauja su kitomis institucijomis, tokiomis kaip kultūros centras, seniūnija, biblioteka, savivaldybė ir kt. Tyrimo dalyviai įvardija:

„...tiek su kultūros skyriumi. Labai glaudžiai bendradarbiauja, tokia žmogiška ne aukštom materijom, tokia neformali, o tikrai veikianti ir interaktyvi..“(D1)

„... bendruomenė glaudžiai bendradarbiauja su Širvintų kultūros centro Anciūnų filialu, Anciūnų biblioteka, Zibalų seniūnija.“(D5)

3.2.2. Socialinių paslaugų poreikis Širvintų rajone

Laikantis loginio nuoseklumo, antroji išskirta prasminė gairė atspindi, kokių socialinių paslaugų reikia Širvintų rajone. Analizuojant socialinių paslaugų poreikį Širvintų rajone, analizuojama kokių socialinių paslaugų trūksta. Išskirta kategorija „Socialinės paslaugos, kurių trūksta Širvintų rajone“. Šią kategoriją patikslina subkategorijos, kuriose išskiriamas socialinės paslaugos, kurių trūksta Širvintų rajone: paslaugų namai pagyvenusiems asmenims, psichologo konsultacijos, transporto paslaugos (9 pav.).

9 pav. Socialinės paslaugos, kurių trūksta Širvintų rajone

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės pagal atlikto kokybinio interviu duomenis, 2022 m.

Atliktas tyrimas atskleidžia, kad pagrindinė problema Širvintų rajone tai gyventojų senėjimas, kas lemia, kad šiame rajone labiausiai trūksta paslaugų namų pagyvenusiems asmenims. Tai yra tokių namų, kuriuose jie galėtų pernaktuoti, bendrauti su kitais pagyvenusiais asmenimis, išsiskalbti drabužius. Tyrimo dalyviai pažymi:

„Gal būtent ir apgyvendinimo laikinai porai dienų, galbūt, nors ir paprieštarausiu sau, bet šiaip ilgesnio, tarkim seneliams vieniši, ateina ta ir lankomoji ta pagalba, bet jiems reikia ištisa parą bendrauti, ir mes netgi kažkada juokavom su pirmininke, kad paėmus, kad kaimas toks žalias ir fainas, kad tuos senelius suburti krūvon, kad nereiktų vaikščioti, jie turėtų laisvę ir kiemą, bet tai tik pasvajojimas. . .“ (D1)

„Galėtų būti soc. paslaugų namai: rūbų skalbimas, apgyvendinimas.“ (D6)

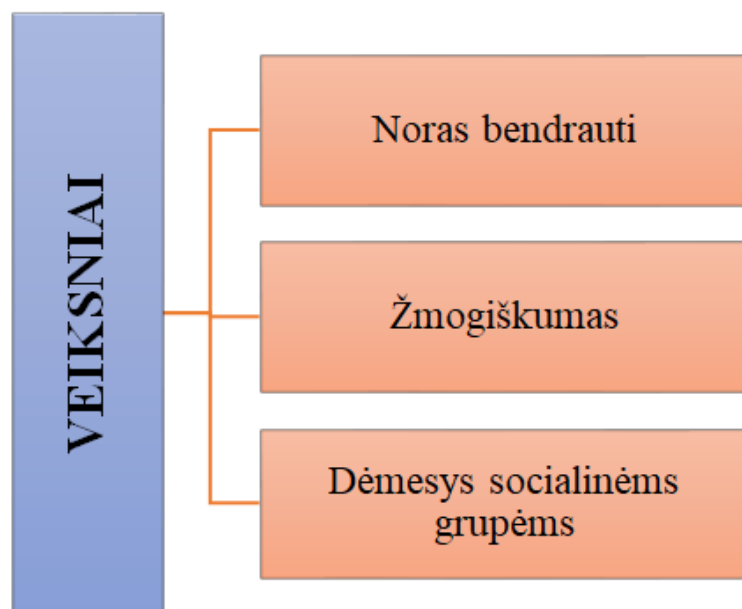
Taip pat atliktas tyrimas atskleidžia, kad Širvintų rajone trūksta psichologo teikiamų paslaugų:

„Manome, kad reikėtų psichologo paslaugų.“ (D4)

Tyrimo duomenys atskleidė, kad kai kurios kaimo bendruomenės susiduria su susisiekimo problemomis, nes autobusai šias kaimo vietas aplanko retai. Todėl bendruomeninėse organizacijose trūksta transportavimo paslaugų, kurioms trūksta finansavimo:

„Visų [paslaugų], kuriomis naudojasi miestų žmonės. Norisi, kad nejaustų atskirties. Juk ir autobusai retai važiuoja. Bet ir mažai naudojasi. Pateisinu, nes viskas – finansinis atsiperkamumas.“ (D6)

Išskirta kategorija „Veiksniai lemiantys, kad bendruomeninės organizacijos teiktų socialines paslaugas Širvintų rajone“, kurios subkategorijos atskleidžia, kokie veiksniai lemia, kad bendruomenės nariai dalyvauja bendruomeninėje veikloje ir prisideda prie socialinių paslaugų teikimo (10 pav.).

10 pav. Veiksniai lemiantys, kad bendruomeninės organizacijos teiktų socialines paslaugas Širvintų rajone

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės pagal atlikto kokybinio interviu duomenis, 2022 m.

Tyrimo dalyvės atskleidė, kad Širvintų rajone, norą spręsti socialines problemas ar mažinti jau esamas, lemia tokie veiksniai kaip žmonių noras bendrauti tarpusavyje. Ypač tai pasireiškia tarp vyresnių amžiaus asmenų, kurie nenori užsidaryti namuose ir kuriems reikia užimtumo, tarpe:

„Ji pati išėjusi į pensiją ir tų narių vyresnių, yra labai daug, ir jie kažkada buvo toj rutinoj toj veikloj, ir jie patys nori tos veiklos ir nenori užsidaryti, būtent tas veiklumas. Jie kaip tik labai bendraujantys. Eina iš vidaus poreikis. Ne prievolė, paskambini gali ar negali, renkamės. Yra branduolys. Viskas ne dėl atlygio ir jo nėra to atlygio.“ (D1)

Labai didelę įtaką, kad bendruomeninė organizacija teiktų socialines paslaugas turi bendruomenės narių žmogiškumas, kai žmonės aktyviai nori padėti kitiems bendruomenės nariams, turintiems socialinių problemų. Bendruomenės narių žmogiškumas apima jų teikiamą pagalbą, supratingumą, užuojautą, dėmesį kitam žmogui, geranoriškumas. Tai patvirtina ir tyrimo dalyvių atsakymai:

„Pagrindinai gyventojų aktyvumas, tiek sakysim to kaimo gyventojų bendruomenė. Bendruomenė yra paslaugų tiekėjas, o paslaugų gavėjas kaimynas kaimynui, pažįstamas pažįstamai, vieni per kitus. Jei iškilo problema ji yra spendžiama, ir kaip ta bendruomenė gali padėti. Ji gali padėti ne finansiškai, ji gali padėti darbu. Tokiu yra mažiau, jei žmogus visiškai negali, tai yra tam tikros institucijos, jei žmogus negali, tai yra vaikai, kurie rūpinasi jais“ (D2)

„Aš galvoju žmogaus supratingumas, vis tiek jeigu nėra žmogaus, arba matai kad būtent šiuo metu ir reikia. Užuojauta, tokia ta priežiūra, vadinamas tas rūpestis. Turėjome mes senjorų klubą ir tada jis išryškėdavo. Bet pandemija viską sustabdė, ta poreikį. Kada jie susirinkdavo, viskas matydavosi. Pavyzdžiui smulkmena, pvz. gimtadienis ir tu turi būtinai jį pasveikinti. Todėl, kad yra ant taip svarbu tas dėmesys tam žmogui, kad nesvarbu, koksai. Pro langą žiūri stebi, kada mašina privažiuos ir pagauni tą momentą. Tai dėmesys, pamatymas. Ir gauni žinutę iš jos vaikų padėką, kad neužmiršome jų mamos... “(D3)

„Noras padėti žmonėms.“ (D4)

„Geranoriškumas, ir asmeninis žmonių indėlis.“ (D6)

Taip pat, kad bendruomeninė organizacija teiktų socialines paslaugas, lemia noras teikti dėmesį tokioms socialinėms grupėms kaip pagyvenę asmenys ir vaikai, juos pasveikinant įvairiomis progomis, reguliariai aplankant:

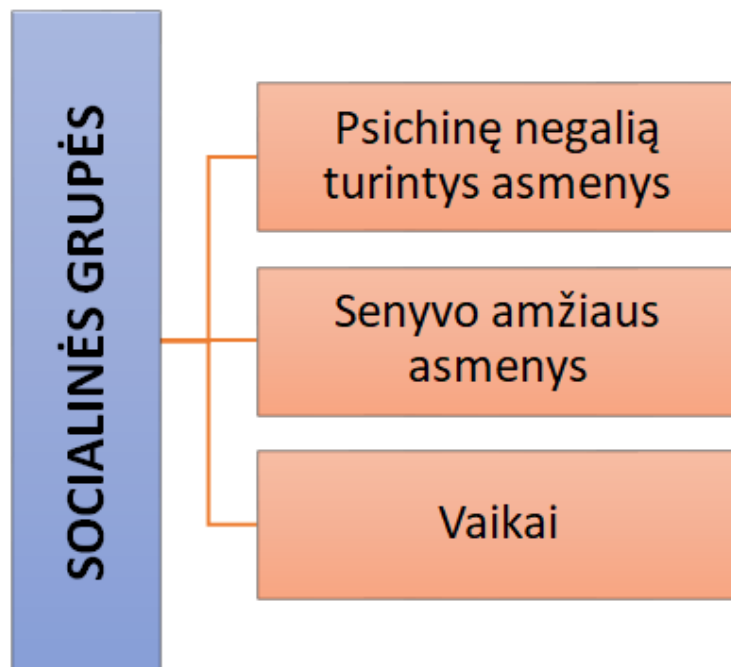
„Kaip ir buvo aptarta socialinės paslaugos teikiamos jautriausiems, vienišiams, vaikams, senjorams. Jei matome kad artėja jubiliejus ar dar kažkas, nuvažiuosim aplankysim, kad nebūtų piktumų, nes jie seka va pas tave buvo, o pas mane ne. Turim sąrašą ir sekam jį. Žodžiu, kad nepamirštam. Parodome bendruomenės draugiškumą, kai nei vienas nėra pamirštas. Kad jei žmogus nėra bendruomenės narys, bet ir jam suteikiamas dėmesys.. “ (D3)

Taip pat bendruomenines organizacijas paskatina teikti socialines paslaugas, bendruomenėje įvykusi kritinė situacija – artimo žmogaus mirtis, gaisras, nelaimės atveju. Tais atvejais renkama skubi finansinė parama asmenims, kurie patyrė nelaimę. Tyrimo dalyviai nurodo, kad:

„Yra atvejų – gaisro atvejų, tai praeina bendruomenės pirmininkas per kaimą, surinkti pinigėlius, tai yra kiek duodi, ar neduoti. Susitelkimas labiau nelaimės atveju.“ (D2)

„Socialiniai veiksniai, kurie lemia socialinių paslaugų teikimą, tai susidarius nepaprastos aplinkybės – liga, gaisras ir t.t.“ (D7).

Tyrimo duomenys atskleidė, kokioms socialinėms grupėms Širvintų rajone reikalingos socialinės paslaugos (žr. 11 pav.). Išskirta kategorija „Socialinės grupės, kurioms reikalingos socialinės paslaugos“. Šią kategoriją tikslina tokios subkategorijos, kurios atliepia socialines grupes, kurioms reikalingos socialinės paslaugos: psichinę negalią turintys asmenys, senyvo amžiaus asmenys, vaikai.

11 pav. Socialinės grupės, kurioms reikalingos socialinės paslaugos

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės pagal atlikto kokybinio interviu duomenis, 2022 m.

Informantų teigimu, Širvintų rajone reikalingos socialinės paslaugos turintiems psichinę negalią asmenims, kurie nesupranta, kad reikia tvarkytis ir nesusitvarko savo aplinkos:

„Įvairioms, labiau orientuojasi kur neseka socialinis darbuotojas, būtent su negalia žmonėm, kad ir jie nepripažįsta kad jie turi psichinę negalią, nei ten lankomoji, nei darbuotojas su šeimom eina. Kadangi viskas vykta toj pačioje teritorijoje, ir vieni kitus pažįsta ir nu daugiau sakau su tomis grupėm, kurios negali, ne tai, kad nepripažįsta bet, kad negali. Kad jie turėtų kitaip gyventi, turėtų kitaip tvarkytis. Tai erdvės, tai kiemas užžėlęs, tai ateina parodo. Reikia pirštų pabaksnoti, nes važiuojant negražiai matosi. Žemiškom tokiom.“ (D1)

Apklausti tyrimo dalyviai taip pat nurodo, kad socialinės paslaugos reikalingos seniems ir pagyvenusiems žmonėms, kurie yra vieniši ir pažeidžiami:

„Socialinės paslaugos teikiamos senyvo amžiaus žmonėms, vienišiams, pažeidžiamiausiems.“ (D2)

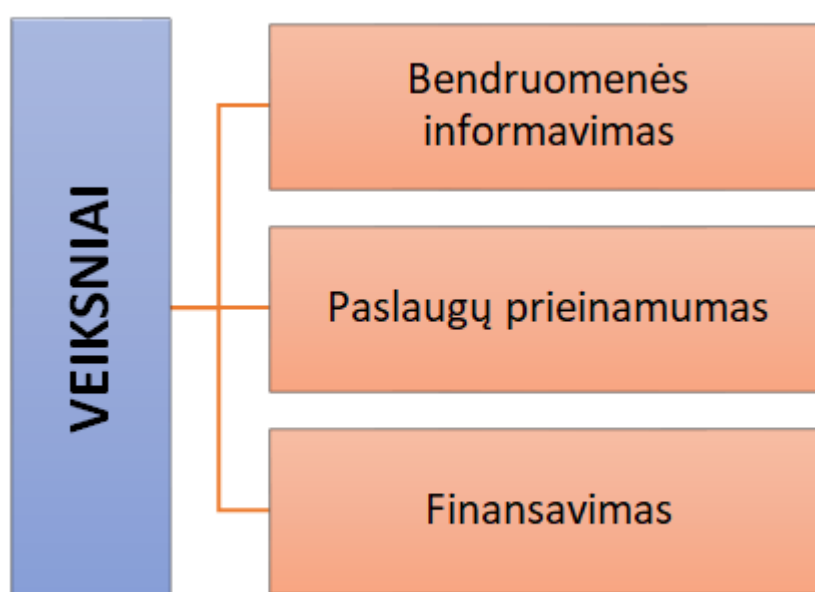
Bendruomeninėse organizacijose taip pat reikalingos socialinės paslaugos vaikams, o ypač iš socialinę riziką patiriančių šeimų. Tyrimo dalyviai nurodo, kad vaikus stengiamasi įtraukti projektinę veiklą, jiems duodama dovanų:

„Vaikams irgi yra, stengiamės juos įtraukti, yra organizuojamas projektas iš savivaldybės lėšų, kurios skiriamos nevyriausybiniam organizacijos rėmimui. Mūsų seniūnija: rašo viena bendruomenė, įtraukdama ir kitas bendruomenes kaip partnerius. Yra 2 metai iš

eilės, kai perkami saldainiai. Ir juos išdalina bendruomenei. Ir paliekame spręsti jiems, kaip jie juos išdalins. Ar jie išdalins, nėra apsiribojama ar Kalėdoms. Sausio 1 d. buvo organizuotas renginys, kuriame sukvietai vaikus ir buvo padalinti saldainiai. Buvo socialinis partneris biblioteka, kuri skyrė knygučių, tai juos ir padalinome vaikams kartu su saldainiais.“ (D2)

Atliktas tyrimas atskleidžia, kad pagalbos neįgaliems asmenims dažnai trūksta buityje, švarinant aplinką. Seniems bei pagyvenusiems asmenims yra reikalingas bendravimas, vaikams yra labai svarbus jų laisvalaikio užimtumas.

Analizuojant socialinių paslaugų poreikį Širvintų rajone, labai svarbiu aspektu tampa jų teikimo užtikrinimo veiksniai, lemiantys bendruomeninių organizacijų veiklą. Tyrimo duomenų pagrindu išskirta kategorija „Socialinių paslaugų teikimą užtikrinantys veiksniai“. Šie veiksniai tai: bendruomenės informavimas, paslaugų prieinamumas ir finansavimas (12 pav.).

12 pav. Socialinių paslaugų teikimą užtikrinantys veiksniai

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės pagal atlikto kokybinio interviu duomenis, 2022 m.

Aktualizuojant atlikto tyrimo rezultatus, atsiskleista, kad Širvintų rajone socialinių paslaugų vykdymą kaimo bendruomeninėse organizacijose lemia gaunamas finansavimas, kuris dažniausiai apima 1,2 proc. bendruomenės gyventojų skiriamą paramą, iš projektinės veiklos gaunamas lėšas bei surinktą paramą iš bendruomenės nario mokesčio ir geranoriškos narių paramos pinigais ar nereikalingais daiktais:

„Šiaip yra pajamos iš to procento, kur skiria 1,2 proc. paramą, nario mokestis, jei ne rėmėjai būtų sunku. Stengiamės pvz. savivaldybė davė naudotis bendruomenės pastatu, tai mes stengėmės aplinką susitvarkyti, tai irgi buvo kreiptasi ne pinigine prasme, bet kreipėmės, davė

mums žemės ir tiesiog mes jau patys susitvarkėme. Jei vyksta kokios šventės irgi padeda kooperatyvas, kurie skiria pinigų. Didžiausi rėmėjai yra kaimo žmonės, kurie visko susineša ir net stalai lūžta. Šito tai dar neišmoko. Bet šiaip yra pagrinde ta vadinama iš šono. Jeigu labai turėtume daug, tai būtų didelė parama, vykstant į renginius, pirmais metais kai susikūrėme, gavome labai daug 1,2 proc. tai netgi mes pvz. važiuojam į kažkokią kelionę, surenkame savo bendruomenės narių skaičių, mes jiems kompensuojame. Jei turime laisvos vietos galime paimti pašalinį asmenį, bet jam reikia mokėti jau visą kainą.“ (D2)

„Gyvename iš nario mokesčio ir projekto. Per 20 metų nei iš vieno neišgirdau, kad nereikia. Aš nežinau kas vyksta jų galvelėje, bet kada susėdę aptariame, kad reikia, tai reikia. Viską vežame iš savo pinigėlių, iš 2 proc., valstybės požiūris yra ryškiai per mažas, kalbu ne vien apie bendruomenę bet visumoje“ (D3)

„Kaip sakiau, kad bendruomenė gyvena iš nario mokesčio, tai socialinėms paslaugoms finansų nėra. Mes dirbame daugiausia pokalbiais.“ (D5)

„Paslaugos teikiamos iš surinktų lėšų, iš paaukotų produktų ir daiktų“ (D7)

Priklausomai nuo surinktų kaimo bendruomeninės organizacijos lėšų priklauso ir teikiamos paslaugos ar parama tiems, kam jos labiausiai reikia.

Širvintų rajone socialinių paslaugų vykdymą bendruomeninėse kaimo organizacijose lemia ir bendruomenės informavimas apie bendruomenės problemas, reikalingą pagalbą ar renginių organizavimą. Bendruomenės nariai informuoti apie reikalingą paramą ar organizuojamą renginį lengviau pritraukiami į dalyvavimą bendruomeninėse veiklose. Šiuo atveju ypač svarbu tinkamas žmogus bei jo užsidegimas. Tai patvirtina viena iš tyrimo dalyvių:

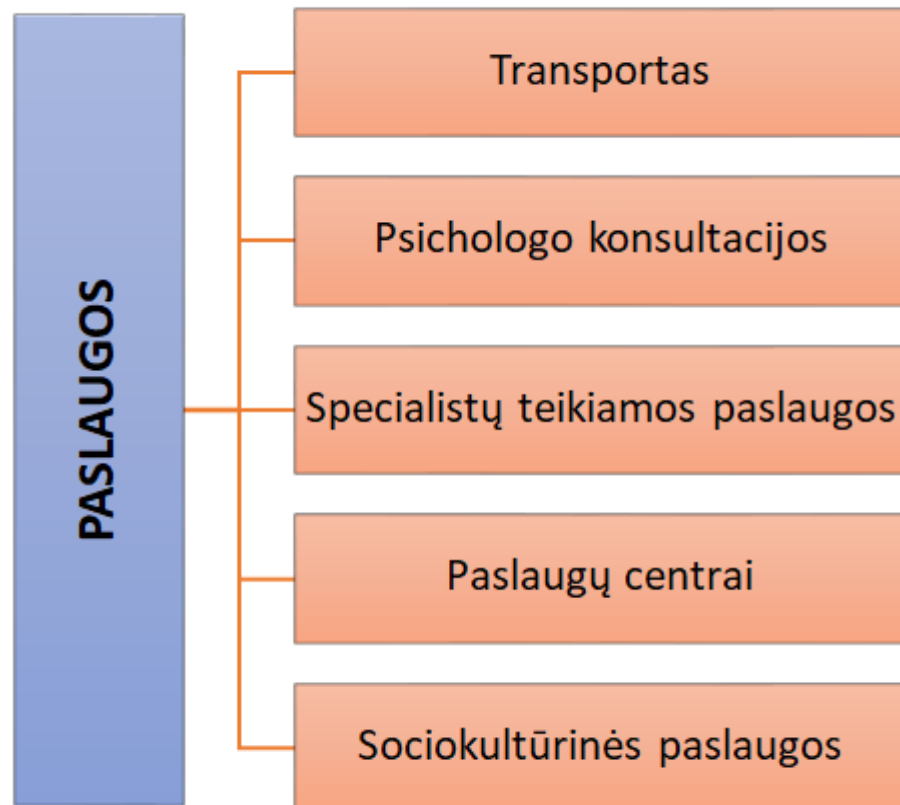
„Buvo miestelio šventė organizuojama 2021 m rugpjūčio mėnesį. Tai pati pirmininkė, tiesiog visiems laiškais išsiuntinėjo ir buvo renkama, irgi bendruomenės pirmininkė inicijavo ir bažnyčios renovacijai. Jinai neprievoliškai, <> kiek turi, kiek patys važiuoja. Yra ir kelios įmonės įsikūrusios. Važiuoja ir genaroniškai, kad ir keliais eurai bet prisideda, pirmininkė ilgametė ir ją visi pažįsta, ir visi pinigai bus panaudoti tam kam renkami. Šventės yra organizuojamos gerai.“ (D1)

Bendruomeninė organizacija teikdama paslaugas užtikrina jų prieinamumą visiems bendruomenės nariams, nes tada bendruomenės nariai jaučiasi patys atsakingi:

„Prieinama kiekvienam. Susimoka už el. ir vandens tiekimo paslaugas. Patalpas išsivalo patys. Džiaugiasi, kad gali pasinaudoti“ (D6).

3.2.3. Bendruomeninių organizacijų vaidmuo teikiant socialines paslaugas

Analizuojant bendruomeninių organizacijų vaidmenį teikiant socialines paslaugas, svarbu buvo išsiaiškinti, kokių paslaugų trūksta Širvintų rajono bendruomeninėse organizacijose, kurias jos galėtų teikti. Išskirta kategorija „Paslaugos, kurių trūksta Širvintų rajono bendruomeninėse organizacijose“, kurią atskleidžia šios subkategorijos: transportas, psichologo konsultacijos, specialistų teikiamos paslaugos, sociokultūrinės paslaugos (13 pav.).

13 pav. Paslaugos, kurių trūksta Širvintų rajono bendruomeninėse organizacijose
Šaltinis: Sudaryta darbo autorės pagal atlikto kokybinio interviu duomenis, 2022 m.

Analizuojant paslaugas, kurių trūksta Širvintų rajono bendruomeninėse organizacijose, matyti kad Širvintų rajono bendruomeninės organizacijose labai trūksta atitinkamų specialistų teikiamų paslaugų, tokių kaip gydytojo ar socialinio darbuotojo teikiamos paslaugos:

„Kiek esam susidūrę, kad ir seniūnija pavyzdžiui jei matom, tai automatiškai kreipiamės į socialines paslaugas teikiančias organizacija, kurios ten yra specialistai tam tikrai.“ (D2)

„Pavyzdžiui, kaime nebėra ambulatorijos, nei pašto, nu paštas važinėja, o tas žmogus ateidavo į vietą, o kai būdavo ambulatorija būdavo erdvė, kai žmogui skauda ir nuėjęs gali viską išsakyti, vat tokių daugiau trūksta kas susiję su žmogaus sveikata, tai trūksta. Žinoma trūksta ir socialinių, nes ne viską turim čia. Žmonės dirba sunkų socialinį darbą. Būtų labai gerai, kad atvažiuotų mobilus med. punktas, nes turim atvažiuojančią mobilią biblioteką.“ (D3)

Analizuojant kokių specialistų teikiamų paslaugų bendruomeninėse organizacijos trūksta, paaiškėjo, kad stokojama psichologinės pagalbos:

„... gal daugiau savanoriškų psichologų, tai nėra atlygintinas darbas. Kartais kad eini ir netgi gali neigiamų emocijų pasikrauti, kad ne tik kad džiaugsis kad padėjai žmogui..“ (D1)

Taip pat atliktas tyrimas rodo, kad Širvintų bendruomeninėse organizacijose trūksta paslaugų centrų, kuriuose būtų suteikiamos visos socialinės paslaugos arčiau gyvenamosios vietos pagyvenusiems asmenims:

„bendruomenės gyvenime turėtų veikti paslaugų centrai, tam turi būti numatytos lėšos, paslaugos ir žmogiškieji ištekliai“ (D6)

Kai kurie tyrimo dalyvių atsakymai atskleidžia, kad bendruomeninėms organizacijoms taip pat trūksta galimybių teikti transporto paslaugas:

„Aš net nežinau žinokit, gal savo transporto kažkiek tai reikia, aišku glaudžiai bendruomenė bendradarbiauja su seniūnija. Tai vėlgi, net nežinau tų paslaugų kokių.“ (D1)

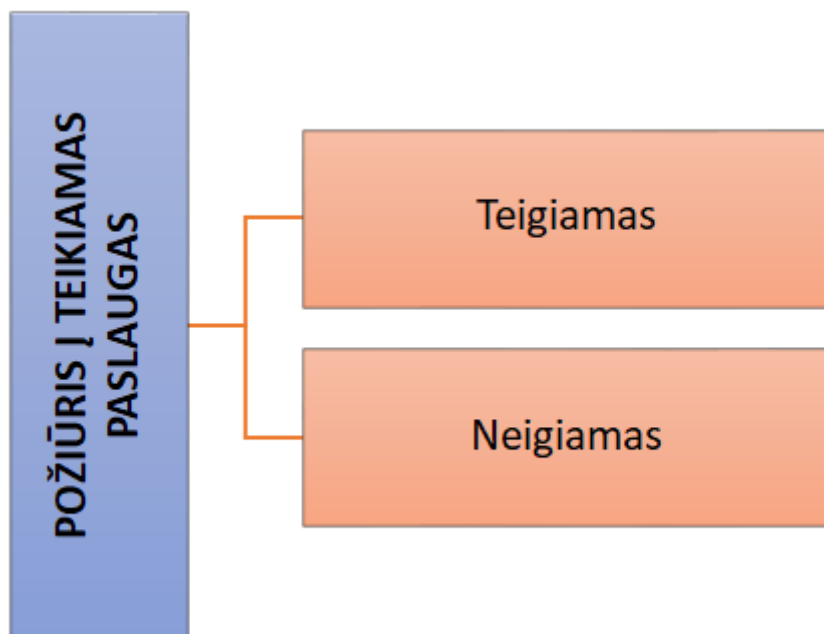
Širvintų rajono bendruomeninės organizacijose taip pat pasigendama sociokultūrinių paslaugų bei renginių. Tačiau kaip jų trūkumas įvardijamas buvusi COVID -19 pandemija. Tai patvirtina ir vienos iš tyrimo dalyvių pasisakymas:

„O čia kaip bendruomenei, gal daugiau sociokultūrinės paslaugos, renginiai. Per daug darai atsibosta žmonėms, į išvykas noriai susirenka, bet vėlgi žiūri į tą kategoriją, jei žmogus turi sveikatos problemų, tai jis nevažiuos, galbūt jis ateis į pavienį renginį. Dabar pagrindinis stabdis buvo pandemija..“ (D2).

Taigi, galima teigti, kad bendruomeninės organizacijos teikdamos socialines paslaugas iš kitos pusės, galėtų tapti tam tikru paslaugų centru, kuriame bendruomenės nariams būtų suteikiama tiek socialinės, tiek sociokultūrinės tiek ir sveikatos priežiūros paslaugos.

Tyrimo duomenys atskleidė ir bendruomenės narių požiūrį į bendruomeninių organizacijų vykdomą veiklą. Išskirta kategorija „Bendruomenės narių požiūris į bendruomeninės organizacijos teikiamas socialines paslaugas“, kurią patikslina dvi subkategorijos, atskleidžiančios teigiamą ir neigiamą bendruomenės narių požiūrį į teikiamas paslaugas (14 pav.).

14 pav. Bendruomenės narių požiūris į bendruomeninės organizacijos teikiamas socialines paslaugas

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės pagal atlikto kokybinio interviu duomenis, 2022 m.

Kaip rodo atliktų interviu duomenys, pasak informantų, kaimo bendruomenių nariai teigiamai žiūri į bendruomeninių organizacijų vykdomą veiklą. Tai pagrindžia ir tyrimo dalyvių išsakytos mintys:

„...Labai gerai priima tas paslaugas, niekada nepasakė neikit pas mane, nelandžiokit ar kažką.“ (D1)

„Kad priima, tikrai priima“ (D2)

„Priima noriai, ir būna taip, kad pavyzdžiui pravažiuoji, kad pamatyti, kad žmogui reikia ir gali paklausti, nėra nei vieno kuris būtų išviję. Nėra pasipriešinimo“ (D3)

Tyrimo dalyviai nurodo, kad bendruomenės nariai noriai dalyvauja bendroje veikloje, organizuojamuose renginiuose, talkose, projektinėje veikloje:

„Jeigu tik kažką gali ten veikla buvo veikla velti ten ir kamuoliukus ir žaisliukus tai labai noriai. Nebūtina bendruomenės nariai kviečiami, buvo advento vainikai pinami, buvo kviečiami visi visuomenės gyventojai. Tikrai eina ir priima tas paslaugas, netgi kai čia ir karantinas, viską suspendavo, netgi buvo pasigedę, ar bendruomenė iširo ar kaip tai. Labai pasigedo <> jie noriai dalyvauja organizuojamose renginiuose, talkose, dalyvauja organizacijų rengiamuose projektuose, padeda kitiems bendruomenės nariams, bendrauja tarpusavyje“ (D1)

„kitaip nedalyvautų, nebūtų tu visų renginių, akcijų Prisideda prie įvairių tvarkymo akcijų, nes kai kas reikalauja ir rankų darbo, fizinio darbo, nes ne kiekvienas gali tą dirbti. Jeigu bendruomenė egzistuoja ir priima visa tai, tik proto ribose“ (D2)

„Buvo organizuojamos senjorams kelionės, dabar sustabdė daug ką pandemija. Senjorai ypatingai važiuodavo.“ (D3)

„Mūsų organizacija – visi žmonės. Renginiai kartu su kultūros namai. Projektinė veikla, išvykos. Pagalba bėdos atveju...“ (D6)

Bendruomenės nariams taip pat svarbu organizuojamos šventės:

„Buvo klausama ar nėra nei koncerto ar nieko nedaro bendruomenė, ar kažką planuoja bendruomenė.“ (D1)

„Paprastai tai būna kasmetinės nuolatinės, tai eglutės papuošimas, tai Velykų medžio papuošimas su tais kiaušiniiais, kiek darome patys, kiek prisiprašome partnerių. Būtent su socialinių paslaugų centru, žmonės piešė, darė ir patys atvažiuavę užkabino tuos kiaušinius irgi yra tas įtraukimas. Jie irgi žmonės yra pažeidžiami ir negalintis patys padaryti.“ (D2).

Be to, informantai pažymėjo, kas bendruomenės nariai noriai bendrauja tarpusavyje:

„Būna kad ir po bažnyčios žmonės aikštėje susirenka prie Mykolo paminklo pabendrauti. Savaitgalis seniūnijos salė užrakinta, nu tai jie ten jei šiltas oras, tai lauke jie bendrauja.“ (D1)

Taip pat aktyvus bendruomenės narių dalyvavimas pritraukia ir naujų narių įtraukimą, o ypač jaunimą:

<>Turi ji idėjų yra paklausi ir užkrečia bendruomenės narius, ir tą pakalbina ir tą. Tokia bendraujanti psichologiškai raminanti. Labai gera atmosfera ir jaunimą pritraukia ir turi idėjų..“ (D1)

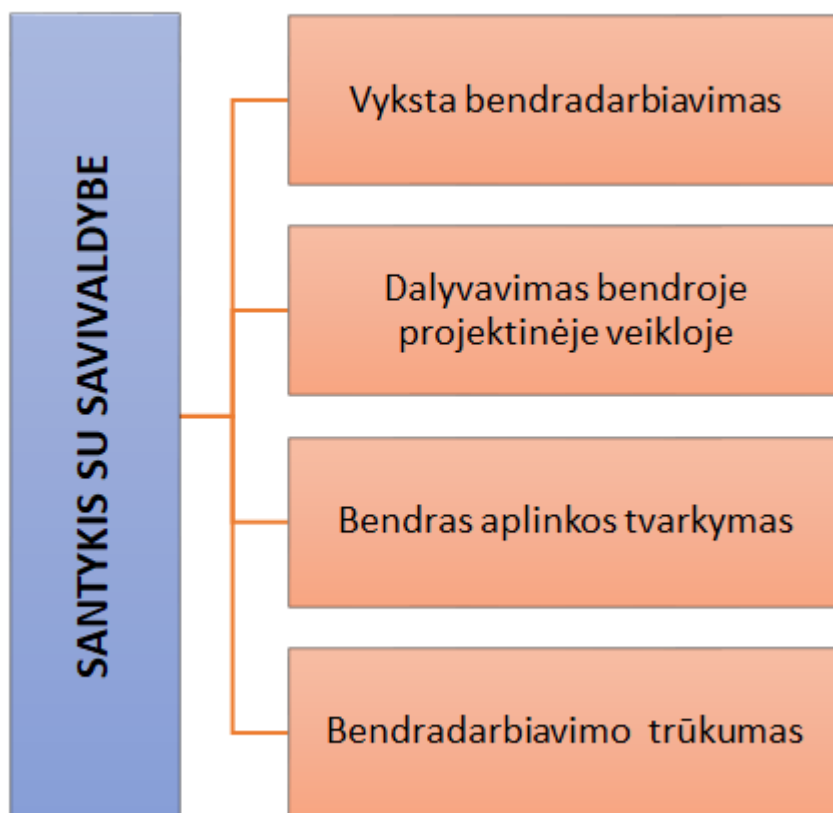
Tyrimo rezultatai taip pat rodo, kad kai kurių bendruomeninių organizacijų veikla vertinama neigiamai. Pasak informantų, kai kurie bendruomenės nariai sunkiai priima teikiamą pagalbą. Be to, bendruomeninėms organizacijoms dažnai sunku pritraukti š bendruomenines veiklas ir jaunus žmones:

„..., sunku kai socialinės rizikos žmonės nenoriai priima bendruomenės narius, nes tai ne jų reikalas.“ (D4)

„Būtų idealu, kad į bendruomenę burtųsi bendrų interesų žmonės, ir norėtų burtis į bendruomenę. Dabartiniu atveju – sudėtinga prisikviesti jaunus žmones į narius. Sunku surinkti nario mokestį. Labai trūksta iniciatyvių, jaunų žmonių. O finansavimo galima prasimanyti, būtų tik kam įgyvendinti idėjas.“ (D5)

Analizuojant bendruomeninės organizacijos vaidmenį teikiant socialines paslaugas, labai svarbiu aspektu tampa jos ryšiai ir bendradarbiavimas su savivaldybe ir jai pavaldžiomis

įstaigomis. Tyrimo duomenų analizė įgalino išskirti dar vieną kategoriją - „Bendruomeninės organizacijos santykis su savivaldybe“. Šią kategoriją patikslina keturios išskirtos subkategorijos, paaiškinančios kokius ryšius su savivaldybe palaiko arba nepalaiko analizuojamos bendruomeninės organizacijos (15 pav.).

15 pav. Bendruomeninės organizacijos santykis su savivaldybe

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės pagal atlikto kokybinio interviu duomenis, 2022 m.

Širvintų rajono bendruomeninės organizacijos vykdydamos savo veiklą bendradarbiauja su Širvintų rajono savivaldybe bei jos įsteigtomis įstaigomis ir organizacijomis. Šis bendradarbiavimas pasireiškia tuo, kad kartu yra organizuojami įvairūs renginiai, vykdoma projektinė veikla. Tyrimo dalyvių teigimu:

„Bendradarbiavimas pakankamai glaudžia.. yra įsiklausymas ir savivaldybėje, pirmininkė labai bendradarbiauja su mere“ (D1)

„ Su savivaldybe bendradarbiavimas yra normalus“ (D4)

„Širvintų Igno Šeiniaus viešosios bibliotekos Anciūnų filialas glaudžiai bendradarbiauja su Anciūnų organizacija“ (D2)

„Maloniai bendradarbiaujame reikalui esant su veikiančiomis rajono savivaldybės įstaigomis.“ (D6)

„Manau, kad bendradarbiavimas su Savivaldybe vyksta. Bendruomenei veikia visuomeniniais pagrindais – tai tuo viskas ir pasakoma.“ (D7)

Vykdydamos bendrą veiklą su savivaldybėmis bendruomeninės organizacijos kartu organizuoja įvairius renginius bei skatina bendruomenės narių laisvalaikio užimtumą:

„Kartu organizuoja renginius, vaikų šventes visai šeimai, išvykas, popietes, parodas, kartu įgyvendina Anciūnų bendruomenės projektus dalyvauja visuose organizuojamose talkose, bendruomenės, rajono ir respublikiniuose renginiuose.“ (D5)

Atliktas tyrimas atskleidžia, kad bendruomeninės organizacijos bendraudamos su kitomis savivaldybėje esančiomis įstaigomis ir organizacijomis vykdo bendrus projektus, kurie suteikia galimybes bendruomeninėms organizacijoms gauti finansavimą savo veikloms vykdyti. Tyrimo dalyviai pažymi, kad:

„Buvo projektas, kad bendruomenei reikėjo kažkokia patiems sumą surinkti, o daugiau seniūnija prisidėjo. Pirmininkė yra labai veikli.“ (D1)

„Daugiau kažkoku tokiu, kiek su Savivaldybe tie projektai, kuriuos Savivaldybė, galim prie šitų projektų prisidėti, nes yra finansavimas ir galime padaryti kažką tokio. Mes rašome projektus, o Savivaldybė skiria projektams finansavimą. Paskutinis buvo, su veterinarijos tarnyba susitikimas kuomet yra aktuali tema gyvūnų ženklinimas. Jie supažindino, konsultacija padarė. Ta bendruomenė ji gali būti toksai – kas nori ir gali atvykti, ir gali paskleisti bendruomenės žmonėms žinias...“ (D2)

„Gal būt kažkoks bendras projektas“ (D3)

. Viena iš tyrimo dalyvių nurodė, kad savivaldybė suteikia įrangą kaimo bendruomenės aplinkos tvarkymui:

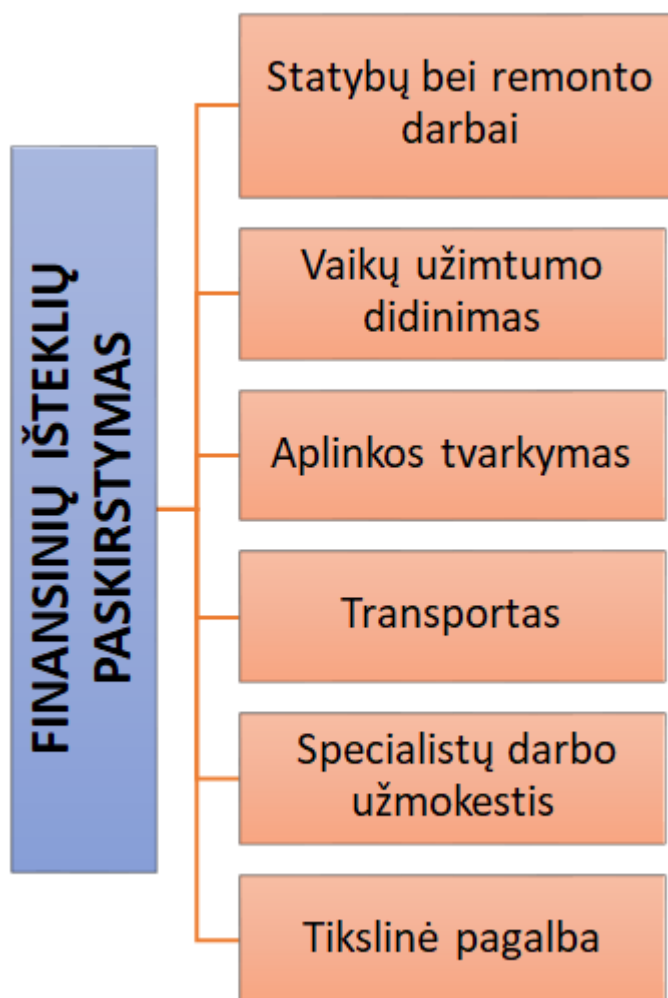
„Viešųjų erdvių patvarkymas labiau bendruomenei, jie patys susitvarko, nusipirko iš projekto traktoriuką ir seniūnijai davė naudotis. Tų paslaugų niekada nebūna per daug“ (D1)

Tyrimo duomenys atskleidžia ir tai, kad su Savivaldybe bendradarbiauja ne visos organizacijos. Pažymėtina, kad kartais tyrimo dalyviai jaučia trūkumą glaudaus bendradarbiavimo:

„Labai daug ko nereikia, bet reikia čia tokio pasidalijimo, kas už ką atsakingas. Reikia bendrystės mūsų didesnės, bendradarbiavimo ir narystės didesnės.“ (D3)

Teikiant socialines paslaugas bendruomeninėse organizacijose labai svarbus finansavimo aspektas – kaip bendruomeninės organizacijose paskirstomi finansiniai ištekliai teikiant paslaugas bendruomenės nariams. Išskirta kategorija „Bendruomeninės organizacijų finansinių išteklių paskirstymas“. Šią kategoriją paaiškina išskirtos šešios subkategorijos

apimančios bendruomeninių organizacijų veiklas, kurioms paskirstomas finansavimas (16 pav.).

16 pav. Bendruomeninių organizacijų finansinių išteklių paskirstymas

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės pagal atlikto kokybinio interviu duomenis, 2022 m.

Tyrimo duomenų analizė atskleidė, kad kiekvienoje kaimo bendruomeninėje organizacijoje finansiniai ištekliai paskirstomi labai skirtingai. Informantų išsakymai atskleidžia, kad finansinė parama skiriama padėti susitvarkyti ūkio buities darbus ar statybų – remonto darbus bendruomenės nariams. Vienas iš tyrimo dalyvių pateikia tokį pavyzdį:

„Šiaip apsirūpinusi tą bendruomenę pakankamai. Yra tokių darbų, kur iš bendro išprusimo mokam ir darom. Tarkim viena šeima jie neįgalūs, jie gauna pinigėlius, kadangi ne socialines gauna tai negalime kontroliuoti jų. Norim padėti, tarkim krosnis išbyrėjo vidurį žiemos. Nu vienas paaukojo plytom, kiti cementu, nu bendruomene rado pinigų, o meistras... taip kad reikia specialisto. Meistrai neis už dyką, jam tai darbas verslas, valgyti jiems reikia. Jam reikia čia ir dabar. Bet šildytis reikia dabar. Tai galima sakyti reikia daugiau finansavimo, kai reikia specialisto.“ (D1)

Taip pat bendruomeninių organizacijų finansiniai ištekliai yra skiriami vaikų užimtumo didinimui:

„Mes esame priemiesčio bendruomenė, tai mūsų bendruomenės, sakysim daugiau yra šalia miesto, tai mes toks nei miestas nei kaimas ir sakysim, kaip vaikų dienos centrai, jie yra labiau reikalingi atokiuose kaimo vietovėse. Kaip ir gera idėja, bet kadangi miestas šone yra, mes nesurinksime, nes mieste pilna užsiėmimų ir vaikų centrų.“ (D2)

Bendruomeninės organizacijos savo išteklius skiria bendruomenės teritorinės aplinkos tvarkymui:

„Viešųjų erdvių patvarkymas labiau bendruomenei, jie patys susitvarko, nusipirko iš projekto traktoriuką ir seniūnijai davė naudotis. Tų paslaugų niekada nebūna per daug“ (D1),

taip pat - transporto išlaidoms, kad suteiktų pavėžėjimo paslaugą:

„Daugiausiai tie pinigėliai, tam pačiam kurui, transportui, tas kas yra svarbu.“ (D3)

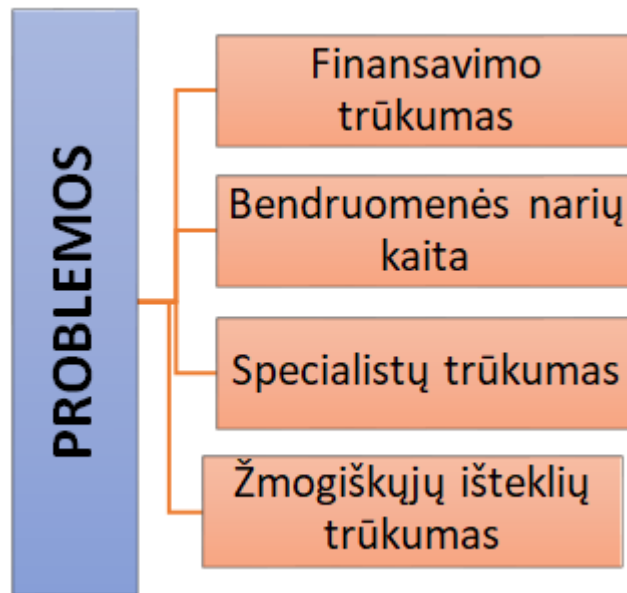
Atliktas tyrimas taip pat atskleidžia, kam bendruomeninės organizacijos paskirstytų savo finansinius išteklius jei jie būtų didesni. Viena iš tyrimo dalyvių pažymi, kad finansiniai ištekliai reikalingi įdarbinamų specialistų darbo užmokesčiui, ypač pastoviam socialiniam darbuotojui:

„Žmogiškieji ištekliai savo noru, bent jau 10 turim . Socialinio darbuotojo reiktų, ir specialisto atvažiuojančio ne tik į apmokymus bet į susitikimą, pabendravimą, būtų poreikis.“ (D3).

Tai pat bendruomeninėms organizacijoms reikalingas finansavimas, kuris sudarytų sąlygas teikti pagalbą tikslinėms socialinėms grupėms:

„Finansavimas - tikslinis. Juk seniūnijose yra soc. darbuotojai. Jie žino tikrąją padėtį. Tai ir finansai turėtų eiti šalia teikiamos pagalbos.“ (D6)

Tyrimo dalyvių pasisakymai leido išskirti kategoriją, apibūdinančią problemas Širvintų rajono kaimo bendruomeninėse organizacijose. Kategoriją atskleidžia keturios subkategorijos: finansavimo trūkumas, bendruomenės narių kaita, specialistų trūkumas ir žmogiškųjų išteklių trūkumas (17 pav.).

17 pav. Problemos kylančios Širvintų rajone veikiančioms bendruomeninėms organizacijoms

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės pagal atlikto kokybinio interviu duomenis, 2022 m.

Tyrimo metu išsiaiškinta, kad bendruomeninės organizacijos teikdamos socialines paslaugas dažniausiai susiduria su finansavimo trūkumo problemomis, nes iš gaunamų pajamų, kur bendruomenės nariai skiria 1,2 proc. surenkamos labai mažas pajamos. Taip pat bendruomeninių organizacijų finansinių galimybių neužtikrina gaunamos pajamos ir projektinės veiklos:

„Daugiau su finansine problema, vis tiek turim kaip ta pati bendruomenė iš tų narių mokesčio, iš deklaracijos kiek paaukoja, tarkim, bet važiuoja ir veža savais pinigais.“ (D1)

„Šiaip mūsų atveju tai yra būtent daugiau įtraukti gyventojus, kad paslaugų būtų daugiau, bet yra nepakankamas finansavimas rašant projektus. Nes mūsų atveju, bendruomenės atveju, bendruomenės namai yra kilnojamas pastas, mes negalime rašyti projektų kur yra turtas. Stengiamės rašyti per renginių organizavimą, bet vėl gi, anais metais rašėme, per nacionalinį NMA mokėjimo agentūrą. Ir mums atrašė, kad mūsų projektui neteikiamas finansavimas“ (D2)

„Kartais susiduriama su finansinėmis problemomis. Bendruomenė gyvena iš nario mokesčio ir 1.2 proc.“ (D4)

Bendruomeninėms organizacijoms finansavimo trūksta, norit suteikti paramą kitiems žmonėms:

Nu kita kartą tikrai ir į maisto banką kreipiesi, parašai, kol suvaikšto bet reikia valgyti dabar, ir drabužių, tai sėdi ir važiuoji“ (D1)

Taip pat tyrimo dalyviai nurodo, kad bendruomeninėms organizacijoms finansavimo trūksta įsigyti ar renovuoti nekilnojamąjį turtą:

„Susiduriama su tuo. Bet didžiausia kas liečia nusipirkti kažkokių, kas yra turtas, nes turtas gaunasi 500 Eur ilgalaikis turtas ir mes atsiremiamė į tai.“ (D2)

„Pergalvojau, ir senai galvota, kad buvo galima renovuoti patalpas ir padaryti socialiniam veiksmui. Skalbimo mašinas, dušą, kas neturi nusiprausti, ar išsilyginti. Tačiau jis yra nuvažiavęs, nes nėra finansavimo. Turim patalpas, tačiau reikia daug investicijų juos įrengti. Čia buvo neapgalvotas dalykas savu laiku.“ (D3)

„Atrodo turėtum pinigų, gal galėtum kažką daugiau padaryti. Turime buvusios ambulatorijos dalį, kur norime įrengti viešbutuką, bet šiuo metu projektų nėra, o savų prieigų neturime.“ (D4)

Finansavimo problemos apima mažas finansines galimybes teikti paramą bei socialines paslaugas bendruomenės nariams.

Taip pat bendruomeninės organizacijos susiduria su žmoniškųjų išteklių trūkumo problemomis. Žmoniškųjų išteklių trūkumas atsiranda dėl bendruomenės narių pasyvumo, jų nenoro dalyvauti bendruomenės vykdomose veiklose, nenoru priimti teikiamą pagalbą:

„Daugiau kažkaip vyresnio amžiaus žmogus, pvz. jei mes jį lankom, tai jie nenori, kad artimieji nenori, kad tas senas žmogus būtų aplankytas, teko susidurti man asmeniškai, per Kalėdas lankėm, nei ten gulintis žmogus nei ką. Paprasčiausiai atėjome aplankyti, nu tai nenori neišileis, bet išleido. Mes ten pašnekėjome, pajuokavome, galbūt nelabai suprato tas žmogus, bet po to gavau tokį, ko mes čia lendam, kam to reikia. Susiduriame su tuo, kad tai yra artimųjų nenoras.“ (D2)

„Aš visada sakiau, žmonių pasyvumas, tai yra problema ir ji didelė. Reiškia jei bendruomenėje yra 20 žmonių, ir jie viską turi padaryti. Pagrindinis branduolys, kuris viską turi padaryti. Galvojau pasyvumas buvo prieš 20 metų didelis, bet pasirodo nesikeičia. Visada: jūs turit tai ir padaryti, turit, talka, eiti šiukšles surinkti. Čia yra jūsų darbas. O bendruomenė remia, pats kaimas. Su žmonių pasyvumu, po šiai dienai susiduriama ir kasdien. Iš viso turim 15 žmonių, kurie viską gali padaryti, padėti, jie yra aktyvus.“ (D3)

„Paslaugų netrūksta, bet tų žmonių nenoras suprasti kas jiems siūloma. Gauna neįgalumo pensijas ir gana nemažas, bet kas iš to, galima sakyti, jie tuos pinigėlius prageria.“ (D5).

„Priklausomai nuo asmens būdo savybių – taip nevienodai ir priimamos socialinės paslaugos. Vieni dėkingi, kiti nenori ir pan.“ (D7)

„Pagauni kitąkart kitokią nuomonę, kad padedate ne tiems kas kabinasi, o padeda tiems kurie nurašyti. Yra jaunų šeimų, kurioms reikia padėti, o ne tiems kurie geria, lai jie geriau nusigeria. Va tokių nuomonių pagauni. Yra ir su priekaištais, nu tu nepadarai stebuklų, tai kaip tu dirbi, lygiai taip pat yra ir bendruomenėje. Kiek teko girdėti kai reikia piniginės paramos, atsisakymo neminėjo, kad būtų pasitaikiusių atvejų.“

Tyrimu atskleistas, kad kaimo bendruomenėse teikiant socialines paslaugas vyrauja tokios problemos kaip dažna bendruomenės narių kaita:

„Berods 6 metai bendruomenei ir mes matome kaip keičiasi, realiai branduolys didesnė dalis lieka tas pats, yra ir naujai ateinančių ir išeinančių. Yra procentas kaitos. Galbūt žmonės pakeičia darbus, daugiau užimti, nebelieka visuomeniniai veiklai laiko. Pandemija pakoregavo...“ (D2)

Taip pat atliktas tyrimas rodo, kad viena iš bendruomeninių organizacijų problemų yra atitinkamų specialistų trūkumas. Tai patvirtina ir tyrimo dalyviai:

„...specialistų trukumas.“ (D2)

„Veiklūs nariai yra dirbantys ir negali skirti užtekčiai laiko socialinėms paslaugoms vykdyti. Didžioji dalis bendruomenės narių yra vyresnio amžiaus.“ (D7)

Išskirta dar viena kategorija „Bendruomeninių organizacijų veiklos tobulinimo galimybės“, kurią detalizuoja penkios subkategorijos: pareigybės steigimas, skiriama didesnis finansavimas, bendradarbiavimo didinimas, įstatyminės bazės tobulinimas, socialinių paslaugų plėtra. Subkategorijos atskleidžia, kaip būtų galima patobulinti Širvintų rajono bendruomeninių organizacijų veiklą.

18 pav. Bendruomeninių organizacijų veiklos tobulinimo galimybės

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės pagal atlikto kokybinio interviu duomenis, 2022 m.

Tyrime dalyvavusių bendruomeninių organizacijų atstovės pateikė labai skirtingus pasiūlymus bendruomeninių organizacijų tobulinimui. Išanalizavus atliktus interviu paaiškėjo, kad, siekiant tobulinti bendruomeninių organizacijų veiklą teikiant socialines paslaugas būtinas finansavimo didinimas, o ypač - transporto paslaugoms:

„ < > transporto ar išlaikymo... “(D1)

„ Bent jau mūsų Savivaldybėje, ar dar čia kažką reikia, tai aišku finansine prasme reikia, bet šiaip viskas yra pasiekama žmonėms ir prieinama. “ (D2)

„ Finansavimą turėtų didinti šiai sričiai. Būtinai, nes žmonėms ir važiuoti reikia. Ir žmonės atlyginimus turėtų gauti didesnius ir tai sričiai pinigai turėtų būti didesni “(D3)

„ Tuo pačiu ir finansavimas “ (D6)

Taip pat tyrimo dalyviai nurodo, kad bendruomeninėse organizacijose valstybė turėtų įsteigti etatus bendruomeninėse organizacijose dirbantiems specialistams.

„Manau reiktų etatų skyrimą bendruomenėje iš valstybės finansuojama o ne iš bendruomenei kiek skiriama. Galėtų valstybė prisidėti prie tų būtent specialistų.“ (D1)

Atliktas tyrimas taip pat rodo, kad bendruomeninėse organizacijose reiktų didinti bendradarbiavimą su kitais socialinių paslaugų teikėjais bei savivaldybe:

„Aš galvoju, kad tame kaime veikianti bendruomenė turi labiau palaikyti ryšius su kitomis specializuotomis paslaugomis, kad ir su pačia Savivaldybe, nu tai yra vėlgi informacijos kiekis.“ (D2)

Socialinių paslaugų teikimą bendruomeninėse organizacijose taip pat padėtų užtikrinti įstatyminės bazės tobulinimas Pažymima, kad:

„Reiktų pakeisti įstatymus, nes Savivaldybė tarsi, mes stovime prieš malūną besisukanti, Savivaldybe tiek galiu neturi, bet tai viskas turėtų prasidėti nuo viršaus, kai eina nuo viršaus kitaip ir viskas pas mus būtų kitaip. Tik įstatymo keitimas. Visi darbai yra sunkūs, bet šitas darbas tikrai yra sunkus. Tai darbas yra su žmonėmis. Tai yra visas gyvenimas, tu turi, ant to žmogus gyvena. Turėtų nuo įstatymų pakeitimų, tiek darbuotojams ir žmonėms būtų lengviau“ (D3)

Bendruomeninių organizacijų tobulinimo galimybės siejamos ir socialinių paslaugų plėtra teikiant paslaugas seniems ir pagyvenusiems asmenims:

„Socialinių paslaugų centrų plėtra. Jose numatytos visos oriam žmonių gyvenimui būtinos paslaugos.“ (D6)

„Bendruomenės gali pasavanoriauti, pagalvoti, reikalui esant, bet socialines paslaugas turėtų užtikrinti Valstybinės institucijos.“ (D7)

Taigi, galima teigti, kad Širvintų rajono bendruomeninės organizacijos vykdydamos savo veiklą skatina bendruomeniškumą, vykdo kultūrinę, edukacinę veiklą, vykdo projektinę veiklą, prižiūri teritorinę aplinką, užtikrina bendruomenės interesus bei skatina pilietinį aktyvumą. Širvintų rajono bendruomeninės organizacijos teikia galimybę gauti psichologinę pagalbą, tokią kaip suteikta galimybė pabendrauti, būti išklausytam, gauti konsultaciją rūpimu klausimu, teikia transportavimo paslaugą, rūpinasi socialinę riziką patiriančiomis šeimomis bei jose augančiais vaikais, senais ir pagyvenusiais asmenimis bei padeda gauti finansinę paramą, paramą produktais ir daiktais.

Atliktas tyrimas atskleidžia, kad pagrindinė problema Širvintų rajone tai gyventojų senėjimas, todėl matyti, kad šiame rajone labiausiai trūksta centro, esančio arčiau namų, kuriame būtų teikiamos paslaugo pagyvenusiems asmenims, kuriuose jie galėtų pernaktuoti,

bendrauti su kitais pagyvenusiais asmenimis, išsiskalbti drabužius, nusiprausti. Širvintų rajone reikalingos socialinės paslaugos neįgaliems asmenims, seniems ir pagyvenusiems žmonėms bei vaikams. Pažymėtina, kad kaimo bendruomeninių organizacijų veiklos sėkmę lemia žmonių noras bendrauti, žmogiškasis faktorius, noras padėti, skirti dėmesį socialiai pažeidžiamoms grupėms bei kritinės situacijos (gaisrai, avarijos). Aktualizuojant atlikto tyrimo rezultatus, paaiškėjo, kad Širvintų rajone socialinių paslaugų vykdymą kaimo bendruomeninėse organizacijose užtikrina gaunamas finansavimas, aukojamos, surenkamos lėšos, bendruomenės narių informavimas ir tarpusavio komunikacija bei paslaugų prieinamumas.

Širvintų rajono bendruomeninės organizacijose labai trūksta atitinkamų specialistų teikiamų paslaugų, tokių kaip gydytojo ar socialinio darbuotojo, bei paslaugų centrų, kuriuose būtų suteikiamos visos būtiniausios socialinės paslaugos. Tyrimas taip pat atskleidžia, kad bendruomeninėms organizacijoms taip pat trūksta galimybių teikti transporto paslaugas bei sociokultūrines paslaugas. Nors kaimo bendruomenių nariai teigiamai žiūri į bendruomeninių organizacijų vykdomą veiklą, jie noriai dalyvauja bendruomeninių organizacijų organizuojamose renginiuose, talkose, dalyvauja organizacijų rengiamuose projektuose, padeda kitiems bendruomenės nariams, bendrauja tarpusavyje bei bendruomeninės organizacijos palaiko puikius santykius su savivaldybe, tačiau jos patiria ir problemų. Bendruomeninės organizacijos teikdamos socialines paslaugas dažniausiai susiduria su finansavimo bei žmogiškojo faktoriaus problemomis. Taip pat kaimo bendruomenėse teikiant socialines paslaugas vyrauja tokios problemos kaip dažna bendruomenės narių kaita bei atitinkamų specialistų trūkumas. Išanalizavus atliktus interviu paaiškėjo, kad, siekiant plėsti bendruomeninių organizacijų veiklą teikiant socialines paslaugas yra reikalingas finansavimo didinimas, įstatyminės bazės gerinimas, infrastruktūrinės bazės plėtra teikiant paslaugas seniems ir pagyvenusiems asmenims, bendradarbiavimo didinimas su kitomis institucijomis, pareigybių steigimas naujų specialistų įdarbinimui.

3.3. Empirinio tyrimo dalinės išvados

Apibendrinus Širvintų rajone veikiančių bendruomeninių organizacijų socialinės veiklos tyrimo rezultatus, galima teigti, kad

- Širvintų rajono bendruomeninės organizacijos vykdydamos savo veiklą skatina bendruomeniškumą, vykdo kultūrinę, edukacinę veiklą, vykdo projektinę veiklą,

prižiūri teritorinę aplinką, užtikrina bendruomenės interesus bei skatina pilietinį aktyvumą.

- Širvintų rajono bendruomeninės organizacijos teikia galimybę gauti psichologinę pagalbą, tokią kaip suteikta galimybė pabendrauti, būti išklausytam, gauti konsultaciją rūpimu klausimu, teikia transportavimo paslaugą, rūpinasi socialinę riziką patiriančiomis šeimomis bei jose augančiais vaikais, senais ir pagyvenusiais asmenimis bei padeda gauti finansinę paramą, paramą produktais ir daiktais.
- Pagrindinė problema Širvintų rajone tai gyventojų senėjimas, todėl matyti, kad šiame rajone labiausiai trūksta centro, esančio arčiau namų, kuriame būtų teikiamos paslaugos pagyvenusiems asmenims, kuriuose jie galėtų pernaktuoti, bendrauti su kitais pagyvenusiais asmenimis, išsiskalbti drabužius, nusiprausti. Taip pat kaimo bendruomenėse teikiant socialines paslaugas vyrauja tokios problemos kaip dažna bendruomenės narių kaita bei atitinkamų specialistų trūkumas.
- Širvintų rajone reikalingos socialinės paslaugos neįgaliems asmenims, seniems ir pagyvenusiems žmonėms bei vaikams.
- Širvintų rajone socialinių paslaugų vykdymą kaimo bendruomeninėse organizacijose užtikrina gaunamas finansavimas, aukojamos, surenkamos lėšos, bendruomenės narių informavimas ir tarpusavio komunikacija bei paslaugų prieinamumas
- Širvintų rajono bendruomeninės organizacijose labai trūksta atitinkamų specialistų teikiamų paslaugų, tokių kaip gydytojo ar socialinio darbuotojo, bei paslaugų centrų, kuriuose būtų suteikiamos visos būtiniausios socialinės paslaugos. Bendruomeninėms organizacijoms taip pat trūksta galimybių teikti transporto paslaugas bei sociokultūrinės paslaugas.
- Siekiant plėsti bendruomeninių organizacijų veiklą teikiant socialines paslaugas yra reikalingas finansavimo didinimas, įstatyminės bazės gerinimas, infrastruktūrinės bazės plėtra teikiant paslaugas seniems ir pagyvenusiems asmenims, bendradarbiavimo didinimas su kitomis institucijomis, pareigybių steigimas naujų specialistų įdarbinimui.

4. Diskusija

Analizuojant atlikto tyrimo rezultatus bei mokslinę literatūrą, pastebėta, kad bendruomeninės organizacijos vykdydamos savo veiklą užsiima projektine veikla, organizuoja

įvairius kultūrinius bei edukacinius renginius, stengiasi padėti ir teikti paramą socialinę riziką patiriantiems asmenims. Tai savo darbuose patvirtina ir Petronienė ir Taljūnaitė, (2011), Kalpokienė, (2015) bei Kisielienė, (2020). Patvirtindamas tyrimo rezultatus Aleksandravičius ir Žukovskis (2011) nurodo, kad „kaimiškųjų bendruomenių organizacijų vykdoma veikla apima platų spektrą bendruomenės poreikių, jos užsiima kultūros ir sporto renginių organizavimu, aplinkos tvarkymo talkų rengimu, rūpinasi vaikų ir jaunimo laisvalaikio užimtumu, kaimo infrastruktūros gerinimu, gyventojų švietimu, kaimo socialinių problemų sprendimu, atstovauja gyventojus valdžios institucijose ir kt“. Tačiau mokslinėje literatūroje trūksta pateikiamos medžiagos, kokias socialines paslaugas teikia kaimo bendruomenės. Tyrimo metu tyrimo dalyviai įvardijo, kad bendruomeninės organizacijos teikia tokias paslaugas, kaip transportavimas, psichologinė pagalba, tarpininkavimas su kitomis institucijomis, finansinė parama, pagalba socialinę riziką patiriančioms šeimoms bei senyvų žmonių priežiūra. Tačiau šias paslaugas, įvardytomis kaip socialinėmis, bendruomenių nariai teikia vieni kitiems kaip pagalbą, kurios nespėja suteikti Širvintų rajono savivaldybė.

Atliktas tyrimas taip pat atskleidžia, kad Širvintų rajono savivaldybėje vyksta šioks toks institucinis bendradarbiavimas. Kad yra skatinamas institucinis bendradarbiavimas socialinių paslaugų sektoriuje patvirtina ir Paliukienė (2021). Kisielienė (2020) teigia, kad kaimo bendruomenėse bendradarbiavimas vyksta rengiant kartu projektus, organizuojant bendruomenei šventes.

Vorevičienė (2018) išskiria, tokius bendruomenių kūrimosi veiksnius kaip vietos gyventojų iniciatyva ir vietos, nacionalinės valdžios ir / arba ES institucijų teikiama bendruomenių aktyvumo skatinimo, bendruomeninės veiklos jėgose plėtros parama. Šiame darbe atlikto tyrimo metu paaiškėjo, kad Širvintų rajone bendruomeninių organizacijų kūrimąsi lemia žmonių noras bendrauti, žmogiškumas bei noras padėti socialinę riziką patiriantiems žmonėms.

Pagrindinės tyrimo metu išskirtos Širvintų bendruomeninių organizacijų problemos: finansavimo trūkumas, bendruomenės narių kaita, atitinkamų specialistų trūkumas bei žmogiškasis faktorius. Kad kaimo bendruomenėse trūksta atitinkamų specialistų patvirtina ir Adunlin, Murphy ir Manis, (2020), teigdamas, kad kaimo bendruomenės dažnai yra atskirtos nuo didelių sveikatos centrų, galinčių suvaldyti protrūkį, pvz., COVID-19. Kaimo pacientai taip pat susiduria su unikaliais iššūkiais, tokiais kaip ilgesnis kelionės į ūminės priežiūros įstaigą laikas, pavojingas reljefas ir patikimo ar viešojo transporto trūkumas. Ščerbinskaitė (2020) nurodo, kad „žmogiškieji resursai yra veiklios ir funkcionalios kaimo bendruomeninės

organizacijos pagrindas – kuo daugiau kaimo bendruomenės veiklos teritorijoje gyventojų, kuo įvairesnė jų demografinė ir socialinė struktūra, tuo daugiau jungiamųjų, o ne siejamųjų ryšių ir stipresnis socialinis kapitalas, o organizacijos veikla našesnė (lokalio ar / ir regioniniu lygmeniu). Mažėjant kaimo gyventojų, mažėja ir kaimo bendruomenės narių skaičius“. L. Kisielienė (2020) atliktame savo tyrime patvirtina, kad bendruomeninės organizacijos susiduria su finansavimo trūkumu.

Atliktas tyrimas atskleidė, kad Širvintų rajono bendruomeninėms organizacijos labiausiai trūksta paslaugų namų pagyvenusiems asmenims, transportavimo paslaugų bei psichologo konsultacijų. Ablyingienės, Vareikytės, Vaičionio ir Veikučio (2013) atliktame kaimo bendruomenių socialinių paslaugų vertinimo tyrime nurodoma, kad išryškėjo viena aštriausių specifinių problemų teikiant socialines paslaugas kaimo vietovėse – socialinių paslaugų neprieinamumas dėl per didelių atstumų, transporto stygiaus ir su tuo susijęs tiek klientų pasiekiamumas iš socialinių paslaugų teikėjų pusės, tiek paslaugos pasiekiamumas iš klientų pusės. Tai rodo, kad socialinių paslaugų teikimas kaimo bendruomenėse nei kiek nepakito, ir kaimo bendruomenėse reiktų suteikti daugiau galimybių bendruomeninėms organizacijoms teikti socialines paslaugas.

Tyrimas atskleidė, kad kaimo bendruomeninių organizacijų teikiamos socialinės paslaugos ir jų galimybės nėra plačiai tyrinėtos. Ateityje galimi tyrimai, skirti išnagrinėti ir palyginti visų Lietuvos kaimo bendruomeninių organizacijų vaidmenį teikiant socialines paslaugas ir identifikuoti jų naudą socialinių paslaugų teikime.

IŠVADOS

1. Bendruomeninės organizacijos kuriasi dėl bendruomeninių tikslų įgyvendinimo, kuriais siekiama spręsti tam tikras bendruomenę veikiančias socialines problemas. Labai svarbus aspektas teikiant socialines paslaugas bendruomeninėse organizacijose yra veiklų finansavimas, kurį lemia bendruomeninių organizacijų dalyvavimas projektinėje veikloje, teikiant paraiškas pagal Nacionalines priemones skatinančias bendruomeninę veiklą. Teikiant socialines paslaugas savivaldybės lygiu, bendruomeninėms organizacijoms suteikiama galimybė vystyti socialines paslaugas tiek socialinę riziką patiriančioms šeimoms, tiek senyvo amžiaus žmonėms, tiek paslaugas užtikrinančias vaikų gerovę, integraciją į visuomenę, atskirties mažinimą.

2. Kaimo bendruomenių veikla priklauso nuo geografinės bendruomenės padėties bei nuo vietovės gyventojų aktyvumo, siekiant bendro tikslo. Kaimo bendruomenės veiklą lemia tokie išoriniai veiksniai kaip ekonominė, geografinė situacija, socialinė, demografinė, socialinė – ekologinė, kultūrinė – dvasinė aplinkos, administracinė valdymo struktūra, regiono ir socialinės sferos infrastruktūra bei politinė visuomenė. Kaimo bendruomenė atsižvelgdama į aplinkos veiksnius teikdama socialines paslaugas, siekia sumažinti socialinę atskirtį bei užtikrinti socialinę gerovę.

3. Empiriniu tyrimu atskleista, kad Širvintų rajono bendruomeninės organizacijos vykdydamos savo veiklą skatina bendruomeniškumą, vykdo kultūrinę, edukacinę veiklą, vykdo projektinę veiklą, prižiūri aplinką, užtikrina bendruomenės interesus bei skatina pilietinį aktyvumą. Širvintų rajono bendruomeninės organizacijos teikia galimybę gauti psichologinę pagalbą, transportavimo paslaugas, rūpinasi socialinės rizikos veiksniais patiriančiomis šeimomis bei jose augančiais vaikais, senais ir pagyvenusiais asmenimis bei padeda gauti finansinę paramą, paramą produktais ir daiktais.

Pagrindinės problemos Širvintų rajone sietinos su bendruomeninių organizacijų finansiniu nepajėgumu, bendruomenės narių kaita bei atitinkamų specialistų trūkumu. Tai lemia teikiamų paslaugų prieinamumo, aprėpties ir įvairovės stoką neįgaliems asmenims, seniems ir pagyvenusiems žmonėms bei vaikams.

REKOMEDACIJOS

Siekiant plėsti Širvintų rajono bendruomeninių organizacijų veiklą teikiant socialines paslaugas siūloma savivaldybei:

- Skirti tikslinį finansavimą vykdyti bendruomeninių organizacijų veiklos vykdymui, teikiant socialines paslaugas.
- Tobulinti įstatyminę bazę, sudarant sąlygas bendruomeninėms organizacijoms teikti savo teritorijoje socialines paslaugas (tvarkyti socialinės paramos dokumentus, įsteigti bendruomeninėse organizacijose socialinio darbuotojo etatą ir pan.).
- Vykdyti socialinių paslaugų plėtrą, bendruomenes organizacijas performuojant į socialinių paslaugų centrus, kuriuose būtų įrengtos patalpos apsigyventi (laikini ar pastoviai) seniems ir pagyvenusiems asmenims bei patalpos vaikų užimtumui.

LITERATŪRA

1. Ablingienė, V., Vareikytė, A., Vaičionis, G., Tiaškevičius, A., Veikutis, R. (2013). *Socialinių paslaugų teikimo kaimo vietovėse gerosios patirties studija*. Vilnius.
2. Adomaitytė-Subačienė, I. (2015). *Socialinių paslaugų kokybės standartizavimas Lietuvoje*. Socialinė politika. Prieiga per internetą: <http://www.zurnalai.vu.lt/socialine-teorija-empirija-politika-ir-praktika/article/view/8375>
3. Adomaitienė, J., ir Balčiūnienė, R. (2017). *Asmenų, dirbančių socialinių paslaugų sektoriuje, kompetencijos ir jų tobulinimo galimybės*. Prieiga per internetą: <http://journals.ku.lt/index.php/andragogy/article/view/1719/pdf>
4. Adunlin, G., Murphy, P.Z., Manis, M. (2020). COVID-19: How Can Rural Community Pharmacies Respond to the Outbreak? Prieiga per internetą: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7262086/>
5. Aleksandravičius, A., ir Žukovskis, J. (2011). *Kaimo bendruomenių raida ir jų veiklos tikslai: siekiant darnumo visuomenėje*. *Management theory and studies for rural business and infrastructure development*, 1 (25), p. 7–16. Prieiga per internetą: <https://etalpykla.lituanistikadb.lt/object/LT-LDB-0001:J.04~2011~1367168789998/J.04~2011~1367168789998.pdf>
6. Astrauskas, A. (2019). *Bendruomenė ir bendruomeniškumas seniūnaitijos ir seniūnijos lygmeniu: samprata, raiška, galimybės tobulinti*. Prieiga per internetą: <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=790568>
7. Atkočiūnienė, V. (2008). *Kaimo vietovės pokyčių valdymas pagal principą „iš apačios į viršų“*. *Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos*. 2 (11), p. 50-62.
8. Atkočiūnienė, V. (2009). *Kaimo vietovių konkurencingumą lemiantys veiksniai*. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
9. Atkočiūnienė, V., Plioplys, E. (2018). *Pažangaus kaimo vystymosi varomosios jėgos*. *Regional Formation and Development Studies*, p. 5-15.
10. Baršauskienė, V., ir Leliūgienė, I. (2001). *Sociokultūrinis darbas bendruomenėje (užsienio šalių patirtis)*. Kaunas: Technologija.
11. Bendruomeninių organizacijų ir bendruomenių centrų veiklos ir galimybių plėtojimo tyrimas. (2011). Užsakovas LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Vilnius.
12. Bitinas, A., Guogis, A., Migun, L., Važgytė, G. (2010). *Socialinių paslaugų administravimo tobulinimas Lietuvos savivaldybėse: Vilniaus ir Varėnos rajonų atvejų tyrimai*. Socialinis darbas Nr. (1), Mykolo Romerio universitetas.
13. Bruce, S., Yerley, S. (2006). *The Sage Dictionary of Sociology*. London: Sage Publication

14. Būdvytis, S. (1994). *Bendrija kaip sociologijos objektas*. Filosofija. Sociologija.
15. Castells, M. (2006). *Tapatumo galia*. Kaunas: Poligrafija ir informatika.
16. Donnelly-Cox, G., Donoghue, F., Hayes, T. (2001). *Conceptualizing the Third Sector in Ireland North and South*. *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, Vol. 12 (3), p. 195–204.
17. Dunajevs, E. (2011). *Asmeninių socialinių paslaugų sistemos raida pokomunistinėje Lietuvoje: daktaro disertacija*. Vilnius.
18. Išoraitė, M. (2007). *Socialinių paslaugų administravimas: mokomasis leidinys*. Vilnius: Leidykla „Saulė“, p. 45.
19. Eriksson, L. (2011). *Community development and social pedagogy: traditions for understanding mobilization for collective self-development*. *Community Development Journal*, Vol. 46 (4), p. 403–420.
20. Eivind, A.S., ir Josef, F. (2018). *The role of sport organizations for local and national community – the case of Sámi sport organizations*. Prieiga per internetą: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/16184742.2019.1610784>
21. Fellin, P. (1995). *The community and the social worker*. 2nd ed. Itasca, IL: F.E. Peacock.
22. Gaižauskaitė, I., Valavičienė N. (2016). *Socialinių tyrimų metodai: kokybinis interviu*. Prieiga per internetą: <https://ebooks.mruni.eu/product/socialini-tyrim-metodai-kokybinis-interviu>
23. Gaižauskaitė, I., Mikėnė S. (2014) *Socialinių tyrimų metodai: apklausa*.
24. Grigas, R. (2000). *Nūdienos pasaulio kontūrai ir lietuvių bendruomeniškumo problema*. Iš: Grigas, R. (red.) *Bendruomeniškumas ir savivalda*. Kaunas.
25. Hustedde, J. R., ir Ganowicz, J. (2002). *The Basics: What's Essential About Theory for Community Development Practice?* *Journal of the Community Development Society*, Vol. 33, No. 1, p. 1–19.
26. Jankuvienė, J. (2019). *Socialinių paslaugų teikimo administravimo tobulinimas Kelmės savivaldybėje*. Šiauliai.
27. Jasaitis, J., ir Ratkevičienė, V. (2012). *Kaimo situacijos pokyčiai – vienas iš svarbiausių iššūkių Lietuvos regioninei politikai*. Šiauliai.
28. Johnson, L. C. (2001). *Socialinio darbo praktika: bendrasis požiūris*. Vilnius: VU Specialiosios psichologijos laboratorija.
29. Joumard, R. (2013). *How to define environmental dimension of sustainability?*
30. Jurgilaitė, S. (2020). *Savanorių įtraukimo į socialinių paslaugų teikimą valdymas savivaldybėje*. Šiauliai

31. Karečkienė, S. (2017). *Kaimo bendruomenių ir savivaldybės bendradarbiavimas: Mažeikių rajono atvejis*. Šiauliai. Prieiga per internetą: <https://epublications.vu.lt/object/elaba:20009738/>
32. Kalpokienė, O. (2015). *Socialinio pedagogo veiklos plėtojimo galimybės kaimo bendruomenėje*. Šiauliai, p. 19.
33. Kisielienė, L. (2020). *Kaimo bendruomeninės organizacijos partnerystės su seniūnija stiprinimas: Kulvos seniūnijos atvejis*. Akademija
34. Klokmanienė, L. (2009). *Socialinės paslaugos*. Panevėžio kolegija.
35. Krogh, G. (2003). Knowledge Sharing and the Communal Resource. In: Easterby-Smith, M.; Lyles, M. A. (eds.). *The Blackwell Handbook of Organizational Learning and Knowledge Management*. USA: Blackwell, p. 36-39.
36. Kvieskienė, G. (2003). *Socializacija ir vaiko gerovė*. Vilnius: UAB „Baltijos kopija“.
37. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo plėtros įstatymas. (2008). *Valstybės žinios*, liepos 1 d., Nr. X-1663. ISSN 1392-4559.
38. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas. (2010). *Valstybės žinios*, 2010 m. gruodžio 11 d., Nr. I-533. ISSN 1392-4559.
39. Lietuvos PVO tvarumo indeksas (2019). Prieiga per internetą: http://www.3sektorius.lt/docs/2018metu%CC%A8LietuvosPVOtvarumoindeksas_2019-10-14_10:38:35.pdf
40. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (2018). Prieiga per internetą: <https://socmin.lrv.lt/lt/administracine-informacija/planavimo-dokumentai/socialines-apsaugos-srities-kapitalo-investicijos/2018-m-dokumentai>.
41. Dėl nevyriausybiinių organizacijų ir bendruomeninės veiklos stiprinimo 2022 metų veiksmų plano 1.1.7 priemonės „stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ įgyvendinimo, įgyvendinant bandomąjį modelį, aprašo patvirtinimo. (2022). Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Prieiga per internetą: <https://nrp.vrm.lt/lt/duotas-startas-bivp/45>
42. Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymas. (2002). *Valstybės žinios*, 07-17, Nr. 72-3009. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.171174/HnuXDUQgKB>
43. Lietuvos Respublikos Socialinių paslaugų įstatymas. (2006). Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.270342>
44. Lietuvos Respublikos Vietos savivaldos įstatymas (1994). *Valstybės žinios*, 1994-07-20, Nr. 55-1049. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.5884>

45. Lietuvos Respublikos bendruomeninių organizacijų plėtros įstatymas 2018 m. gruodžio 13 d. Nr. XIII-1774. (2018). *Lietuvos Respublikos Seimas* Prieiga per internetą: https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/a6b2f57002d011e9a017f05dde6559c6?fbclid=IwAR3VxP7xSuYacDLBtQt0uFeWnLBW1m9olmvMqBR_5w4tT6-OfXs-eYBnw
46. Leliūgienė, I., ir Sadauskas, J. (2011). *Bendruomenės sampratos traktuotės ir tipologija*. Prieiga per internetą: <https://repository.mruni.eu/bitstream/handle/007/11040/779-1437-1-SM.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
47. Lee, M., Majer, M. ir Kim, B. (2019). The Social Welfare Service Delivery System to Reinforce Sustainable Social Participation. *Social Sciences*, 8(258), 1 – 13. Prieiga per internetą: doi: 10.3390/socsci8090258
48. Kiselienės, L. (2020). *Kaimo bendruomeninės organizacijos partnerystės su seniūnija stiprinimas: Kulvos seniūnijos atvejis*. Akademija. Prieiga per internetą: <https://portalcris.vdu.lt/server/api/core/bitstreams/e9ede16b-2028-4ec3-a7a2-4456fce33ea9/content>
49. Mauricaitės, D. (2013). *Bendruomeniškumo lygmenys matavimas savivaldybėje*. Vilnius. Prieiga per internetą: http://bendruomeniskumas.mruni.eu/wp-content/uploads/2016/01/BAK_D-_Mauricaite_-11_-13.pdf
50. Mažeikis, G. (2007). *Kompetencijų ugdymo sistema taikant kooperuotų studijų metodą*. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
51. Misiūnienė, G., Sadauskas, J. (2015). *Socialinių darbuotojų kompetencijos veikti kaimo bendruomenėje apibrėžtis*. t. 40, Nr. 1, p. 99–117.
52. Memmi, D. (2006). *The nature of virtual communities*. *AI&Society*. 20:, p. 288–300
53. Naujokaitė, R. (2010). *Bendruomeninių organizacijų veiklos organizavimas sprendžiant socialinės atskirties problemas kaime*. Akademija. Prieiga per internetą: https://www.vdu.lt/cris/bitstream/20.500.12259/112677/1/rasa_naujokaite_md.pdf
54. Nefas, S. (2007). *Funkcionali vietos bendruomenė Lietuvos kaimuose ir miesteliuose*. Daktaro disertacija. Socialiniai mokslai, vadyba ir administravimas (S03). Vilnius: Mykolo Romerio universitetas.
55. Noreikienė, E. (2021). *Seniūnijų veiklos valdymo Marijampolės savivaldybėje analizė*. Prieiga per internetą: <https://epubl.ktu.edu/object/elaba:95967175/>
56. *Nutarimas Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos. 2016 m. gruodžio 13 d. Nr. XIII-82*.
57. *Nevyriausybinių organizacijų informacijos ir paramos centro ataskaitoje* (2019). Prieiga per internetą: http://www.3sektorius.lt/docs/NVO_Lietuvoje_faktai_skaiciai_2019-12-10_21:33:03.pdf

58. NVO koncepcija Lietuvoje. (2012). Prieiga per internetą: http://www.nvoteise.lt/files/u1/projektas/pirmoji_d_1_koncepcija.pdf
59. OECD. (2019). *Implementing Social Protection Strategies: Lessons from the EU-SPS Programme. Finland: EU Social Protection Systems Programme.*
60. Overs, U. (2016). *Bendruomenės organizavimas ir socialinio darbo su grupėmis patirtis: Vokietijos atvejis. Seminaras.* Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas.
61. Opare, S. (2007). *Strengthening community-based organizations for the challenges of rural development. Community Development Journal, Vol. 42 (2), p. 251–264.*
62. Pahl, R., ir Spencer, L. (2004). *Personal Communities: Not Simply Families of „Fate“ or „Choice“.* *Current Sociology.* 52(2): 191–221.
63. Paliukienė, S. (2021). *Socialinių paslaugų sektoriaus plėtra: biržų rajono atvejis.* Vilnius, Prieiga per internetą: <https://vb.mruni.eu/object/elaba:95593561/>
64. Pilipavičius, V., ir Vilkevičiūtė, J. (2006). *Bendruomeninės veiklos strategiškumas kaimo plėtros kontekste.* Kaunas: LŽŪU.
65. Pilipavičius, V. (2007). *Bendruomenė ir organizacinės bendruomenės veiklos formos. Ekonomikos ir vadybos fakulteto 2007 metų mokslinių tyrimų rezultatai. Mokslinės konferencijos straipsnių rinkinys. 1(4).* Kaunas: Akademija.
66. Pierson, J. (2008). *Going Local Working in Communities and neighbourhoods.* New York: Routledge.
67. Phillips, N. (2017). *Socialinis verslas ir pažeidžiamų grupių integracija. Konferencijos pranešimas.* Socialinio verslo forumas. Vilnius.
68. Petronienė, O., ir Taljūnaitė, M. (2011). *Neformaliojo vaikų švietimo prieinamumo geografinis veiksnys.* *Filosofija. Sociologija.* T. 22. Nr. 4, 455–465.
69. Pollice, F. (2018). *The Role of Territorial Identity in Local Development Processes.* Prieiga per internetą: <https://www.openstarts.units.it/bitstream/10077/841/1/b3pollic.pdf>
70. Ramanauskas, J. (2019). *Innovative approaches to rural development. Житомирський національний агроекологічний університет; Клайпедський університет (Литва); Сільськогосподарська академія Університету Вітаутаса Магнуса (Литва); Громадська організація «Наукові горизонти».*
71. Roivainen, I. (2009). *Does community work in Finland benefit citizens or clients? Nordic Journal of Social Work.*
72. Saveljeva R. (2007). *Vaiko gerovės specialistų, dirbančių su socialinės atskirties vaikais, profesinių-pedagoginių kompetencijų tobulinimo modulių sukūrimas bei įgyvendinimas. Socialinių institucijų veiklos pagrindai.* Vilnius.

73. Shanks, E. (2016). *Managing Social Work: Organisational conditions and everyday work for managers in the Swedish Social Services*. Sweden: Holmbergs. Prieiga per internetą: <https://su.diva-portal.org/smash/get/diva2:920490/FULLTEXT01.pdf>
74. Spierts, M. (2003). *Balansavimas ir aktyvinimas*. Vilnius: VU Specialiosios psichologijos laboratorija.
75. *Socialinis pranešimas 2010 – 2011*. (2011). Vilnius: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Prieiga per internetą: https://socmin.lrv.lt/uploads/socmin/documents/files/pdf/710_socpranesimas2010-2011.pdf
76. Streeter, L. C. (2008). *Community*. In: Mizrahi, T.; Davis, E. L. (eds.). *Encyclopedia of Social Work. Volume 1, A-C*. Oxford: Oxford University Press.
77. Statistikos departamentas. (2020). Prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/informaciniai-pranesimai?articleId=8866368>
78. Stasiukynas, A., ir Visockaitė A. (2018). *Bendruomeninės paslaugos kaip socialinio saugumo užtikrinimo prielaidos*. Prieiga per internetą: https://repository.mruni.eu/bitstream/handle/007/16286/Stasiukynas_Visockait%C4%97.pdf?sequence=1&isAllowed=y
79. Ščerbinskaitė, S. (2020). *Kaimo bendruomeninės organizacijos Lietuvoje: teritorinė tinklo analizė*. Filosofija. Sociologija. Prieiga per internetą: <https://etalpykla.lituanistikadb.lt/object/LT-LDB-0001:J.04~2020~1610821264173/J.04~2020~1610821264173.pdf>
80. Šlapkauskas, V. (2000). *Šiuolaikinės bendruomenės savikūros sąlygos ir veiksniai*. Grigas, R. (red.) *Bendruomeniškumas ir savivalda: Teminis straipsnių rinkinys*. Kaunas: Kauno technologijos universitetas.
81. Tönnies, F. (2016). *Mielc*. Prieiga per internetą: <https://www.vle.lt/straipsnis/ferdinand-tonnies/>
82. Uzdilaitė, J. (2018). *Lietuvoje teikiamų socialinių paslaugų kokybės vertinimas. Magistro darbas*. Vilnius: Vilniaus universitetas. Prieiga per internetą: <http://www.kv.ef.vu.lt/wp-content/uploads/2014/02/Uzdilait%C4%97-J.-Lietuvoje-teikiam%C5%B3-socialini%C5%B3-paslaug%C5%B3-kokyb%C4%97s-vertinimas.pdf>
83. Vazonienė, G., Kiaušienė, I. (2018). *Social Infrastructure Serves for Promoting Local Community Wellbeing in Lithuania*. *European Countryside*, 10(2), 340 – 354. doi: 10.2478/euco2018-0020.
84. Vorevičienė, J. (2016). *Trečiasis sektorius ir socialinė gerovė: nevyriausybių organizacijų vaidmuo gerovės valstybėje*. Prieiga per internetą:

https://www.vdu.lt/cris/bitstream/20.500.12259/33924/1/ISSN2335-8777_2016_N_7_2.PG_49-71.pdf

85. Vorevičienė, J. (2018). *Lietuvos bendruomenių centrų veikla vietos bendruomenėse. Kiekybinio tyrimo apžvalga*. Prieiga per internetą: <https://www.ku.lt/shmf/wp-content/uploads/sites/6/2018/05/RFDS18-antras-25.pdf#page=106>
86. Vorevičienė, J. (2018). *Lietuvos bendruomenių centrų veikla vietos bendruomenėse. Kiekybinio tyrimo apžvalga*. Prieiga per internetą: <https://www.ku.lt/shmf/wp-content/uploads/sites/6/2018/05/RFDS18-antras-25.pdf#page=106>
87. Žydžiūnaitė, V. (2012). *Baigiamojo darbo rengimo metodologija. Mokomoji knyga*. Prieiga per internetą: http://www.esparama.lt/es_parama_pletra/failai/ESFproduktai/2012_Baigiamojo_darbo_metodologija.pdf
88. Wenger, E., McDermott, R., Snyder, W. M. (2002). *Cultivating Communities of Practice*. Boston: Harvard Business School Press.
89. Wenger, E., Snyder, M. W. (2000). *Communities of Practice: The Organizational Frontier*. Harvard Business Review. January–February: 139–145

SANTRAUKA

BENDRUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ SOCIALINĖ VEIKLA ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE

Darbo tikslas – išnagrinėti Širvintų rajone veikiančių bendruomeninių organizacijų socialinę veiklą bei numatyti jos veiklos perspektyvas.

Darbo metodai. Teorinės dalies rengimui atliekama mokslinės literatūros, anksčiau atliktų tyrimų, bendruomeninių organizacijų veiklos socialinėje srityje tematika apžvalga ir apibendrinimas. Taip pat atliekama įstatymų, teisinių dokumentų, reglamentuojančių bendruomenių socialinę veiklą analizė tiek valstybės, tiek savivaldybių kompetencijos ribose. Praktinėje dalyje atliekamas kokybinis tyrimas – pusiau struktūruotas interviu bei atvejo analizė.

Tyrimo imtis ir duomenų rinkimas. Kokybiniame tyrime dalyviai gali būti pasirenkami, taikant vieną iš metodų: tipinių atvejų atranka, ekstremalių atvejų atranka, intensyvių atvejų atranka, atvejų atranka remiantis neapibrėžtais reikalavimais (Gaižauskaitė ir Valavičienė, 2016). Šiame tyrime atrenkant dalyvius, pasirinktas atvejų atrankos metodas, kuomet atranka atliekama pagal iš anksto apibrėžtus kriterijus. Apibrėžiami tam tikri kriterijai, kuriuos turi atitikti pasirenkami atvejai (Gaižauskaitė ir Valavičienė, 2016). Šiame tyrime pasirinkti tokie atrankos kriterijai:

- tyrimo dalyviai yra Širvintų rajono savivaldybės bendruomeninių organizacijų nariai ar steigėjai;
- tyrimo dalyvių narystės bendruomeninėse organizacijose laikas ne trumpesnis nei 5 metai;
- tyrimo dalyviai turi aukštąjį išsilavinimą, bei yra bendruomeninės organizacijos aktyviausi nariai, teikiantys ar organizuojantys socialines paslaugas.

Vadovaujantis atrankos kriterijais, numatyta apklausti 15 bendruomeninių organizacijų narių ar steigėjų. Tyrimo duomenys baigti rinkti, apsistoiant ties septintuoju tyrimo dalyviu, remiantis teorinio prisotinimo principu – pradėjo kartotis tiriamųjų atsakymai.

Tyrimo metodo pasirinkimo pagrindimas. Kokybinis tyrimas – tai toks empirinis tyrimas, kurio duomenys pateikiami žodine, vaizdine ar kita, išskyrus skaitinę, išraiška (Gaižauskaitė ir Valavičienė, 2016). Atliekant kokybinį tyrimą, siekiama atskleisti tiriamojo reiškinio visybę jo įprastame kontekste; todėl kokybinio tyrimo erdvė dažnai yra kasdienis, įprastas gyvenimas su jame vykstančiomis įvairiomis veiklos rūšimis ir socialinėmis

sąveikomis (Flick, 2014). Kokybiniame tyrime yra įvertinama tai, kad požiūriai ir praktikos skiriasi, nes nesutampa subjektyvios perspektyvos ir su jomis susiję socialiniai, biografiniai kontekstai (Gaižauskaitė ir Valavičienė, 2016). Šiuo tyrimu siekiama atskleisti kaip skirtingose bendruomeninėse organizacijose vykdoma socialinė veikla bei kokios yra problemos, kylančios vykdant jas.

Kokybinio interviu pagrindas – atviri klausimai, į juos tikimasi gauti kiek įmanoma platesnius, išsamesnius ir atviresnius atsakymus, suformuluotus ir pateiktus paties tyrimo dalyvio, bei atspindinčius jo perspektyvą (Gaižauskaitė ir Valavičienė, 2016).

Tyrimo metodo pasirinkimą ir įtaką darė:

- nedideli kaštai;
- trumpas duomenų rinkimo laikotarpis.

Tyrimo rezultatai: Pateikus bendruomeninių organizacijų socialinės veiklos principų teorinę analizę, galima teigti, kad bendruomeninės organizacijos kuriasi dėl bendruomeninių tikslų įgyvendinimo, kuriais siekiama spręsti tam tikras bendruomenę veikiančias socialines problemas. Bendruomenių tipologiją lemia: vaidmuo dalijantis žiniomis, socialinės paramos kontekstas, kuriamas asmens tapatumas, tikslai, funkcionalumas, socialiniai santykiai ir jų struktūros organizacijos tipai ir sociologiniai bruožai. Išnagrinėjus bendruomeninių organizacijų socialinių paslaugų teikimo teisinį reguliavimą pastebėta, kad teikiant socialines paslaugas svarbus vaidmuo tenka savivaldybėms, todėl galima teigti, kad už bendruomeninių organizacijų socialinių paslaugų teikimą yra atsakingos savivaldybės. Labai svarbus aspektas teikiant socialines paslaugas bendruomeninėse organizacijose yra veiklų finansavimas, kurį lemia bendruomeninių organizacijų dalyvavimas projektinėje veikloje, teikiant paraiškas pagal Nacionalines priemones skatinančias bendruomeninę veiklą. Teikiant socialines paslaugas savivaldybės lygiu, bendruomeninėms organizacijoms suteikiama galimybė vystyti socialines paslaugas tiek socialinę riziką patiriančioms šeimoms, tiek senyvo amžiaus žmonėms, tiek paslaugas užtikrinančias vaikų gerovę, integraciją į visuomenę, atskirties mažinimą.

Išnagrinėjus kaimo bendruomenių teorinius aspektus, galima teigti, kad kaimo bendruomenių veikla priklauso nuo geografinės bendruomenės padėties bei nuo vietovės gyventojų aktyvumo, siekiant bendro tikslo. Kaimo bendruomenės veiklą lemia tokie išoriniai veiksniai kaip ekonominė, geografinė situacija, socialinė, demografinė, socialinė – ekologinė, kultūrinė – dvasinė aplinkos, administracinė valdymo struktūra, regiono ir socialinės sferos infrastruktūra bei politinė visuomenė. Kaimo bendruomenė atsižvelgdama į aplinkos veiksnius teikdama socialines paslaugas, siekia sumažinti socialinę atskirtį bei užtikrinti socialinę gerovę. Didesnį dėmesį kaimo bendruomenėse reiktų skirti savivaldybių bei bendruomeninių

organizacijų bendradarbiavimui, siekiant išspręsti pagyvenusių asmenų, neįgaliųjų asmenų, krizę patiriančių šeimų ir kitų socialinių paslaugų gavėjų problemas.

Ištyrus Širvintų rajone veikiančių bendruomeninių organizacijų socialinę veiklą galima teigti, kad Širvintų rajono bendruomeninės organizacijos vykdydamos savo veiklą skatina bendruomeniškumą, vykdo kultūrinę, edukacinę veiklą, vykdo projektinę veiklą, prižiūri aplinką, užtikrina bendruomenės interesus bei skatina pilietinį aktyvumą. Širvintų rajono bendruomeninės organizacijos teikia galimybę gauti psichologinę pagalbą, tokią kaip suteikta galimybė pabendrauti, būti išklausytam, gauti konsultaciją rūpimu klausimu, teikia transportavimo paslaugą, rūpinasi socialinės rizikos veiksnius patiriančiomis šeimomis bei jose augančiais vaikais, senais ir pagyvenusiais asmenimis bei padeda gauti finansinę paramą, paramą produktais ir daiktais. Aktualizuojant atlikto tyrimo rezultatus, atsiskleidė, kad Širvintų rajone socialinių paslaugų vykdymą kaimo bendruomeninėse organizacijose užtikrina gaunamas finansavimas, bendruomenės narių informavimas, komunikacija bei paslaugų prieinamumas. Širvintų rajono bendruomeninės organizacijose labai trūksta atitinkamų specialistų teikiamų paslaugų, tokių kaip gydytojo ar socialinio darbuotojo teikiamų paslaugų, bei „paslaugų centrų“, kuriuose būtų suteikiamos visos reikalingos socialinės paslaugos. Tyrimas taip pat atskleidžia, kad bendruomeninėms organizacijoms taip pat trūksta galimybių teikti transporto paslaugas bei sociokultūrines paslaugas. Bendruomeninės organizacijos teikdamos socialines paslaugas dažniausiai susiduria su finansavimo bei žmogiškojo faktoriaus problemomis. Taip pat kaimo bendruomeninėse teikiant socialines paslaugas vyrauja tokios problemos kaip dažna bendruomenės narių kaita bei atitinkamų specialistų trūkumas.

Numačius Širvintų rajono bendruomeninių organizacijų veiklos perspektyvas, galima teigti, kad, siekiant plėsti bendruomeninių organizacijų veiklą teikiant socialines paslaugas yra reikalingas finansavimo didinimas, įstatyminės bazės gerinimas, socialinių paslaugų plėtra teikiant paslaugas seniems ir pagyvenusiems asmenims arčiau jų gyvenamosios vietos, bendradarbiavimo didinimas su kitomis institucijomis, pareigybės steigimas skyrimas naujų specialistų įdarbinimui.

Raktiniai žodžiai: bendruomeninė organizacija, organizacijos socialinė veikla, veiklos perspektyvos.

SUMMARY

SOCIAL ACTIVITIES OF COMMUNITY ORGANIZATIONS IN ŠIRVINTIA DISTRICT MUNICIPALITY

The aim of the work is to examine the social activities of community organizations operating in Širvintos district and to predict the perspectives of its activities.

Work methods. The theoretical part is prepared by reviewing and summarizing the scientific literature, previous research, and the activities of community organizations in the social field. The analysis of laws and legal documents regulating the social activities of communities within the competence of both the state and municipalities is also performed. In the practical part, a qualitative study is carried out - a semi-structured interview and case study.

Survey sample and data collection. In a qualitative study, participants can be selected using one of the following methods: selection of typical cases, selection of extreme cases, selection of intensive cases, selection of cases based on undefined requirements (Gaižauskaitė and Valavičienė, 2016). In the selection of participants in this study, a case selection method was chosen, where the selection is performed according to pre-defined criteria. Certain criteria are defined that the selected cases must meet (Gaižauskaitė and Valavičienė, 2016). The following selection criteria were selected for this study:

- ☐ the participants of the research are members or founders of community organizations of Širvintos district municipality;
- ☐ the membership period of the research participants in community organizations is at least 5 years;
- ☐ the participants of the research have higher education and are the most active members of the community organization providing or organizing social services.

According to the selection criteria, it is planned to interview 15 members or founders of community organizations. The data of the study were completed by staying with the seventh participant of the study, based on the principle of theoretical saturation - the answers of the subjects started to be repeated.

Justification for the choice of research method. Qualitative research is an empirical research, the data of which are presented in oral, visual or other than numerical expression (Gaižauskaitė and Valavičienė, 2016). Qualitative research aims to reveal the totality of the research phenomenon in its usual context; therefore, the space of qualitative research is often a daily, normal life with the various activities and social interactions that take place in it (Flick,

2014). Qualitative research evaluates the fact that attitudes and practices differ because the subjective perspectives and the related social and biographical contexts do not coincide (Gaižauskaitė and Valavičienė, 2016). The aim of this study is to reveal how social activities are carried out in different community organizations and what are the problems that arise in carrying them out.

The basis of the qualitative interview is open-ended questions, which are expected to be as broad, comprehensive and open as possible, formulated and presented by the research participant himself/ herself, and reflecting his/ her perspective (Gaižauskaitė and Valavičienė, 2016).

The choice and influence of the research method was influenced by:

- ☐ low costs;
- ☐ short data collection period.

Results of the research: After presenting the theoretical analysis of the principles of social activities of community organizations, it can be stated that community organizations are formed due to the implementation of community goals aimed at solving certain social problems affecting the community. The typology of communities is determined by: the role of knowledge sharing, the context of social support, the development of personal identity, goals, functionality, social relationships and their structure, organizational types and sociological features. After analyzing the legal regulation of the provision of social services by community organizations, it was noticed that municipalities play an important role in the provision of social services, therefore it can be stated that municipalities are responsible for the provision of social services by community organizations. A very important aspect in the provision of social services in community organizations is the funding of activities resulting from the participation of community organizations in project activities by submitting applications under the National Measures to promote community activities. By providing social services at the municipal level, community organizations are given the opportunity to develop social services for families at social risk and the elderly, as well as services that ensure the well-being of children, integration into society and reduction of exclusion.

After analyzing the theoretical aspects of rural communities, it can be stated that the activities of rural communities depend on the geographical location of the community and the activity of the local population to achieve a common goal. The activities of the rural community are determined by such external factors as the economic, geographical situation, social, demographic, socio-ecological, cultural-spiritual structure of the environment, administrative governance, regional and social infrastructure and political society. The rural community, taking into account environmental factors in the provision of social services, seeks to reduce

social exclusion and ensure social well-being. Greater attention should be paid to cooperation between municipalities and community organizations in rural communities in order to solve the problems of the elderly, the disabled, families in crisis and other recipients of social services.

After examining the social activities of community organizations operating in Širvintos district, it can be stated that community organizations in Širvintos district promote community spirit, carry out cultural and educational activities, carry out project activities, supervise the environment, ensure community interests and promote civic activity. Širvintos district community organizations provide access to psychological assistance, such as the opportunity to communicate, be heard, receive counseling on issues of concern, provide transportation services, take care of families at risk and children growing up in them, the elderly and the elderly, and provide financial support and assistance. products and objects. Updating the results of the research revealed that the implementation of social services in rural community organizations in Širvintos district is ensured by the received funding, information of community members, communication and availability of services. In the community organizations of Širvintos district, there is a great lack of services provided by relevant specialists, such as services provided by a doctor or a social worker, and “service centers”, which would provide all the necessary social services. The study also reveals that community organizations also lack access to transport and socio-cultural services. Community organizations often face funding and human resource issues in providing social services. Problems such as the frequent turnover of community members and the lack of relevant specialists also prevail in the provision of social services in rural communities.

Considering the perspectives of Širvintos district community organizations, it can be stated that in order to expand the activities of community organizations in providing social services, it is necessary to increase funding, improve the legal framework, develop social services by providing services to the elderly and elderly, and increase cooperation with other institutions. establishment of a post for the recruitment of new specialists.

Keywords: community organization, social activities of the organization, activity perspectives.

PRIEDAI

1 priedas

Interviu su bendruomeninių organizacijų įkūrėjais GAIRĖS

Prisistatymas: Sveiki, esu Mykolo Romerio universiteto Socialinio darbo magistrantūros studentė Neringa Lubytė. Rašau magistro baigiamąjį darbą „Bendruomeninių organizacijų socialinė veikla Širvintų rajono savivaldybėje“. Mano tyrimo tikslas – išnagrinėti Širvintų rajone veikiančių bendruomeninių organizacijų socialinę veiklą bei numatyti jos veiklos perspektyvas.

Jūsų darbinė ir praktinė patirtis atsakant į esamus klausimus padėtų surinkti reikalingus tyrimui duomenis.

Interviu bus įrašomas, tačiau Jūsų, kaip tyrimo dalyvio, konfidencialumas bus garantuotas, duomenis užšifruojant, o tyrimo rezultatus pateikiant tik apibendrintus.

Interviu gairės	Detalizuojantys klausimai
I gairė: Demografiniai duomenys	1. Koks jūsų išsilavinimas? 2. Jūsų užimamos pareigos? 3. Jūsų amžius?
II gairė: Bendruomeninės organizacijos charakteristika	1. Papasakokite apie savo bendruomeninę organizaciją. Jos veiklą, teikiamas paslaugas, vykdomas veiklas. 2. Kokias socialinės paslaugas teikia Jūsų bendruomeninė organizacija?
III gairė: Socialinių paslaugų poreikis	1. Su kokiomis problemomis susiduriama Jūsų bendruomenėje, kurioje veikia Jūsų organizacija? 2. Kaip manote, kokių socialinių paslaugų trūksta Jūsų bendruomenėje, kurias galėtų teikti Jūsų organizacija? 3. Papasakokite apie vienos dienos vykdomus darbus (dienotvarkę) Jūsų organizacijoje. 4. Kokie veiksniai arba kas lemia Jūsų bendruomeninės organizacijos socialinių paslaugų teikimą? 5. Kokioms socialinėms grupėms yra teikiamos socialinės paslaugos Jūsų organizacijoje?

	6. Kaip užtikrinamas socialinių paslaugų teikimas (žmonės, finansai ir kt.) Jūsų organizacijoje? 7. Kaip manote, kokių paslaugų trūksta jūsų klientams? 8. Kaip Jūsų bendruomenės nariai priima teikiamas socialines paslaugas?
IV gairė: Bendruomeninių organizacijų vaidmuo teikiant socialines paslaugas	1. Jūsų nuomone, kaip turėtų funkcionuoti bendruomeninės organizacijos idealiu atveju, t.y. pakankamas finansavimas, pakankamas kiekis žmogiškųjų išteklių. 2. Jūsų nuomone, kaip, kokiais būdais galėtų vykti bendradarbiavimas su savivaldybe teikiant socialines paslaugas Jūsų bendruomenės teritorijoje? Kokios būtų kiekvienos organizacijos kompetencijos ribos, teikiant šias paslaugas? 3. Koks ir kam galėtų būti skirtas finansavimas, teikiant Jūsų organizacijos socialines paslaugas? 4. Papasakokite apie Jūsų bendruomeninės organizacijos ryšius su bendruomene. 5. Kokius sunkumus patiria Jūsų bendruomeninė organizacija teikdama socialines paslaugas? 6. Ką siūlytumėte tobulinti valstybės socialinėje politikoje arba socialinės apsaugos sistemoje, siekiant užtikrinti socialinių paslaugų teikimą bendruomeninėse organizacijose?

Interviu su bendruomenių kūrėjais GAIRĖS

Prisistatymas: Sveiki, esu XXXXXXXXX. Rašau magistro baigiamąjį darbą „Bendruomeninių organizacijų socialinė veikla Širvintų rajono savivaldybėje“. Mano tyrimo tikslas – išnagrinėti Širvintų rajone veikiančių bendruomeninių organizacijų socialinę veiklą bei numatyti jos veiklos perspektyvas.

Jūsų darbinė ir praktinė patirtis atsakant į esamus klausimus padėtų atlikti tyrimo analizę.

Interviu bus įrašomas, tačiau Jūsų, kaip tyrimo dalyvio, konfidencialumas bus garantuotas, duomenis užšifruojant, o tyrimo rezultatus pateikiant tik apibendrintus.

Interviu gairės	Detalizuojantys klausimai	
I gairė: Demografiniai duomenys	4. Koks jūsų išsilavinimas? 5. Jūsų užimamos pareigos? 6. Jūsų amžius? 7. Jūsų lytis? 8. Kokia Jūsų patirtis bendruomeninės organizacijos veikloje?	1. Aukštasis neuniversitetinis 2. Socialinė darbuotoja dirbanti su šeimomis 3. 51 metai 4. Moterys 5. Bendruomenė, gal arčiau žmonių, ji tiesiog ištikrųjų ir pati bendruomenės pirmininkė, pakankamai glaudžiai visada klausia, ar kokios problemos, ar galėtų įtraukti į kažkokią veiklą. Bendruomenė užsiima ir vėliavų siuvimu, ir tokia patriotiškai jinai. Bet eina ir tvarko, ir turim nemažai šeimų, kurioms reikia pačių įgūdžių ir žinių. Savanoriškais pagrindais savanoriauja, padeda ir mums padeda kaip socialiniams darbuotojams. Mato terpe, kur galima būtų pasitempti. Turim šeimą, kuri visiškai jokių įgūdžių neturi. Tai ir jie prakontroliuoja. Ji man nepriklauso nes aš dirbu su vaikais, tačiau visada pasitariama, nes gyvena kaimynystėje. Ir tvarkome, ir bandoma sukontroliuoti ta alkoholio vartojimą. Kokia ten kontrolė, jei tą šeimą mato, kad stebima yra, tai susilaiko. Teikia konsultacija ir priežiūra, bendruomenė yra pakankamai jau vyresnio amžiaus moterys ir jos turi daugiau motiniško patariama žodį, kaip globėjos.

II gairė: Bendruomeninės organizacijos charakteristika	3. Kokiais veiklos principais vadovaujasi Jūsų bendruomeninė organizacija? 4. Kokio tipo Jūsų bendruomeninė organizacija? (kaimo, profesinė, virtuali, interesų ir veiklos bendruomenė). 5. Kokią veiklą vykdo Jūsų bendruomeninė organizacija? 6. Kokias socialinės paslaugas teikia Jūsų bendruomeninė organizacija?	Kokias socialines paslaugas teikia jūsų bendruomeninė organizacija, jums realiai yra lengviau vertinti, nes jus esate socialinė darbuotoja, tai žinote kokios tos socialinės paslaugos, nes kiti nariai nelabai suvokia, jie suvokia, kad eiti pas senelius, kad tokios, tačiau yra daugiau tu socialinių paslaugų? Daugiausiai tai bendravimo, išklauso, nu jis neapčiuopiamas kaip paslauga, bet jis vienas pats pagrindinių. Tu psichologinių, išsikalba ir paveža, ir padėjo karantino metu toms šeimoms. Vežė vakcinuoti ir patys su savo transportu vežiojo bendruomenės nariai. Buvo visiškai prasigėrė ir ieškojo produktų ir maisto banko pagalbos, jie tokie kaip mūsų tarpininkai ką mums tarkim dirbant įstaigoje, tu negali peržengti kažko, tai bendruomenė daugiau yra įgali ir jie iš savo pusės jie parašo su tom paslaugoms. Tai jie teikia reikšmingas teikia tas paslaugas, tačiau jie niekur realiai nesiskelbia, savanoriškais pagrindais teikia tas paslaugas. Taip, niekur nėra aprašyta, va būtent dėl tų kelių šeimų, ir šiaip jie ir prie seniūnijos prisideda ir prie talkos. Visada mes galime bendruomene pasitelkti. Ji įvairialypė, ir renginiai, paprašo mūsų pagalbos, ko jie nelabai gali, ką mes galime savo prieigose padaryti. Vienu žodžiu bendruomene bendradarbiauja tiek su socialiniais darbuotojais, tiek su kultūros skyriumi. Labai glaudžiai bendradarbiauja, tokia žmogiška ne aukštom materijom tokia neformali o tikrai veikianti ir interaktyvi. Su kokiomis problemomis susiduria bendruomene? Daugiau su finansine problema, vis tiek turim kaip ta pati bendruomene iš tu narių mokesčio, iš deklaracijos kiek paukoja, tarkim, bet važiuoja ir veža savais pinigais. Nu kita karta tikrai ir į maisto banką kreipies, parašai, kol suvaikšto bet reikia valgyti dabar, ir drabužių, tai sėdi ir važiuoji.

III gairė: Socialinių paslaugų poreikis Širvintų rajone	1. Kokios socialinės problemos vyrauja Širvintų rajone? 2. Kaip manote, kokių socialinių paslaugų trūksta Širvintų rajone? 3. Kokie ir kaip įvairūs veiksniai lemia, socialinių paslaugų teikimą Širvintų rajone? 4. Kaip visuomenė priima teikiamas socialines paslaugas? 5. Kaip manote, ar teikiamos socialinių darbuotų paslaugos Jūsų savivaldybėje užtikrina visuomenės socialinę gerovę?	Kaip manote kokių socialinių paslaugų trūksta bendruomenei, kurias galėtų teikti būtent bendruomeninė organizacija, ar visų paslaugų užtenka čia? Žinokit, jiems, aišku nukreipia ir pas specialistus, ir vis kita, bet jie kaip mes formaliai kreipiesi kaip socialinis darbuotojas ir tavęs jie labiau kaip bendruomene ir kaip savanoriai, jiems daugiau uždėta daugiau filtrų, gal jie ribojasi kažkiek. Nes į juos žiūri kitaip, vėlgi kaip specialistas matai vienaip, o kai šalia gyvenantys ta perteklinė informacija, ji kartais sutrukdo. Šiaip aš nežinau, niekada nebūna per daug tu paslaugų ir pasiūly. Mes turim tuos bendruomeninius namus, mes vėl įleidom kai vaikų dienos centras remontavosi, įleidom vaikus, negaila tu patalpų, ir leidom naudotis tom patalpom. Yra ir apgyvendinimo jei labai reiktų. Gal būtent ir apgyvendinimo laikinai porai dienai, galbūt, nors ir paprieštarausiu sau, bet šiaip ilgesnio, tarkim seneliams vieniši, ateina ta ir lankomoji ta pagalba, bet jiems reikia ištisa para bendrauti, ir mes netgi kažkada juokavom su pirmininke, kad paėmus kad kaimas toks žalias ir fainas, kad tuos senelius suburti krūvon, kad nereiktų vaikščioti, jie turėtų laisvę ir kiemą, bet tai tik pasvajojimas. Papasakokite apie vienos dienos vykdomus darbus, dienotvarkę jūsų, pagrindinė diena, aišku jūs nedirbate nuo 8-17h., bet susirenkate, kaip visas tas darbas vyksta? Nu kaip tas darbas vyksta, pvz. Ukrainai ta palaikymą, kažkaip ta prasidėjusi invazija sureagavo visi, gan jautriai, tiesiog pirmininke perskambino visus ir sukviatę pabendravimui, kad nestresuotu bendruomenės nariai. Pasikvietė jaunimą, kaip būtų galima padėti, aišku lėšų rinkimas, nieko, drabužių rinkimo užtenka ir be mūsų renka. Tiesiog psichologiškai pabuvo pora valandų ir mus pakvietę ir jie kaip savanoriai, gal net gi jie pasisiūlo tokia paslauga, gal žinot kas labai stresuoja gal nueiti pas kažką pabendrauti, nueiti nuraminti, kad nėra vieni tie žmonės yra praktiškai kurie vieni gyvena ir nelanko jų lankomoji pagalba, tačiau turi artimųjų. Daugiau psichologiško palaikymo dienotvarkė. Vėl gi pašokinėsiu, buvo čia dėl kovo 11 d. dėl vėliavos kabinti, būtent reikia sukabinti, o kaip kas kada išneš, sukaišios ir kaip atrodys, nu tokius. o dabar globalios problemos sprendžiamos.

		Bet tai vat vėlgi gaunasi socialinė paslauga, jeigu jie tariasi, kuriem žmonėm nueiti pašnekėti, pabendrauti palaikymas, bet tai čia gaunasi psichosocialinė pagalba. Vėlgi kaip aš sakau, jie nėra specialistai bet nu išgyvenimo. Žmonėm reikia kartais tik pašnekėti, kad jie yra ne vieni, nuraminimo, kad niekas neužsidarę ir kad niekas neuždarytas, ir bendrauti ir gali kreiptis ir ta informacija labai gerai. Kokie veiksniai lemia, kad bendruomeninė organizacija nori ir gali teikti tas socialines paslaugas? Vėlgi, kaip aš sakau iniciatorė yra Jadvyga, veiksniai yra kokie ji pati yra veiklus žmogus. Ji pati išėjusi į pensiją ir tu nariu vyresniu, yra labai daug, ir jie kažkada buvo toj rutinoj toj veikloj, ir jie patys nori tos veiklos ir nenori užsidaryti, būtent tas veiklumas. Jie kaip tik labai bendraujantis. Eina iš vidaus poreikis. Neprievolė, paskambini gali ar negali, renkamės. Yra branduolys. Viskas ne dėl atlygio ir jo nėra to atlygio. Kokioms socialinėms grupėms yra teikiamos socialinės paslaugos bendruomenės? Įvairiom, labiau orientuojasi kur neseka socialinis darbuotojas, būtent su negalia žmonėm, kad ir jie nepripažįsta kad jie turi psichinę negalia, nei ten lankomoji, nei darbuotojas su šeimom eina. Kadangi viskas vykta toj pačioje teritorijoje, ir vieni kitus pažįsta ir nu daugiau sakau su tom grupėm, kurios negali, ne tai, kad nepripažįsta bet kad negali. Kad jie turėtų kitaip gyventi, turėtų kitaip tvarkytis. Tai erdvės tai kiemas užžėlęs, tai ateina parodo. Reikia pirštų pabaksnoti, nes važiuojant negražiai matosi. Žemiškom tokiom. Kitaip tariant daugiausiai siekia tu kur socialinės paslaugų įstaigos neteikia, kai įstaigos teikia vieniem, tai jus teikia pagalba kitiem, kur įstaigos neteikia ane? Taip Kaip užtikrinamas socialinių paslaugų teikimas? Žmonės, finansai ir kita. Aišku mes šiek tiek kalbėjom, kad tai savanoriška veikla, kiek ten parama, bet gal turit kokių rėmėjų? . Buvo miestelio šventė organizuojama 2021 m rugpjūčio mėnesi. Tai pati pirmininkė, tiesiog visiems laiškais išsiuntinėjo ir buvo renkama, irgi bendruomenės pirmininkė inicijavo ir bažnyčios renovacijai. Jinai neprievoliškai kiek elektronines kiek turi, kiek patys važiuoja yra ir kelios įmonės įsikūrusios. Važiuoja ir genaroniškai kad ir keliais eurai bet prisideda, pirmininkė ilgamete ir ja visi pažįsta, ir visi pinigai bus panaudoti tam kam renkami. Šventės yra organizuojamos gerai.

IV gairė: Bendruomeninių organizacijų vaidmuo teikiant socialines paslaugas	7. Kaip manote, kiek Jūsų organizacijoje teikiamos socialinės paslaugos gali patenkinti visuomenės socialinius poreikius? 8. Kaip manote, kokių paslaugų trūksta jūsų klientams? 9. Su kokiais sunkumais susiduria Jūsų bendruomeninė organizacija teikdama socialines paslaugas? 10. Išvardinkite kokie bendruomeninės organizacijos privalumus, teikiant socialines paslaugas? 11. Kaip vyksta bendradarbiavimas su kitomis organizacijomis ar savivaldybė? 12. Kas trukdo užtikrinti socialinę gerovę Jūsų seniūnijoje? 13. Ką reiktų keisti, kad būtų skiriama daugiau dėmesio bendruomeninių organizacijų veiklai bei jos gerinimui, teikiant socialines paslaugas?	Kaip manote kokių paslaugų trūksta bendruomenės nariams, kad ir tiems kurie neįeina į bendruomenę, bet būtent to miestelio gyventojams, kur veikia bendruomenė. Aš net nežinau žinokit, gal savo transporto kažkiek tai reikia, aišku glaudžiai bendruomenė bendradarbiauja su seniūnija. Tai vėlgi, net nežinau tų paslaugų kokių. Viešųjų erdvių patvarkymas labiau bendruomenei, jie patys susitvarko, nusipirko iš projekto traktoriuką ir seniūnijai davė naudotis. Tų paslaugų niekada nebūna per daug, gal daugiau savanoriškų psichologų, tai nėra atlygintinas darbas. Kartais kad eini ir netgi gali neigiamų emocijų pasikrauti, kad ne tik kad džiaugsis kad padėjai žmogui. Psichologų paslaugų ar bendruomenės patiems nariams, ar ir visiems kitiems gyventojams? Žinokit ir tam ir tam reikia psichologų paslaugų. Žmonės juk sensta, juk jų energija vis tiek ne ta. Močiutė sėdėdama ir ta ir ana gali padaryti. Kitąkart susiduria su fizine sveikatos problema. Kaip jūsų bendruomenės nariai priima teikiamas socialines paslaugas? Labai gerai priima tas paslaugas, niekada nepasakė neikit pas mane, nelandžiokit ar kažką. Jeigu tik kažką gali ten veikla buvo veikla velti ten ir kamuoliukus ir žaisliukus tai labai noriai. Nebūtinai bendruomenės nariai kviečiami, buvo advento vainikai pinami, buvo kviečiami visi visuomenės gyventojai. Tikrai eina ir priima tas paslaugas, netgi kai čia ir karantinas, viską sustangavo, netgi buvo pasigedę, ar bendruomenė iširo ar kaip tai. Labai pasigedo. Buvo klausama ar nėra nei koncerto ar nieko nedaro bendruomenė, ar kažką planuoja bendruomenė. Būna kad ir po bažnyčios žmonės aikštėje susirenka prie Mykolo paminklo pabendrauti. Savaitgalis seniūnijos salė užrakinta, nu tai jie ten jei šiltas oras, tai lauke jie bendrauja. Turi ji idėjų yra paklausi ir užkrečia bendruomenės narius, ir ta pakalbina ir ta. Tokia bendraujanti psichologiškai raminanti. Labai gera atmosfera ir jaunimą pritraukia ir turi idėjų. Jūsų nuomonė, kaip turėtų funkcionuoti bendruomeninės organizacijos idealiu atveju, kai užtenka ir pinigų ir žmogiškųjų išteklių, kaip jus galvoja, kaip galėtų ta bendruomeninė organizacija turėtų veikti? Žmonių turim pakankamai, turim lyg 50 narių (jaunų ir vyresnių). Be to jeigu jaunimas identifiкуotu, kad jiems reikia, tai būtų įsiklausoma į jų norus ir poreikius. Svarbiausia įsiklausimas. Bet čia riboja finansiniai

	14. Ką siūlytumėte tobulinti valstybės socialinėje politikoje arba socialinės apsaugos sistemoje, siekiant užtikrinti socialinių paslaugų teikimą bendruomeninėse organizacijose? 15. Ką siūlytumėte tobulinti savo ar kitų bendruomeninių organizacijų veikloje?	reikalai. Aš esu užimtas žmogus, aš po darbo ar savaitgaliais jie labiau orientuojasi, nes dauguma dirbančių. Bet jie pakankamai veikli. Trūksta tik pinigų, parašo projektus, kad ir medžiagom ar priemonėm ir jie gauna. Bet tai čia žmogiškasis kriterijus. Jūsų nuomonė, kaip, kokiais būdais galėtų vykti bendradarbiavimas su savivaldybe, teikiant socialines paslaugas jūsų bendruomenės teritorijoje, kokios būtų kiekvienos organizacijos kompetencijos ribos teikiančios paslaugas. Vėlgi kaip aš sakau, tos pačios patalpos. Bendruomenė turi labai dideles patalpas. Aš matau poreikį kelioms šeimoms padėti, kad ir laikina apgyvenimą, bet tai ribojasi, ir nesinori pyktis. Nu stovi patalpos, nu padedam, nu tai ką jie laikinai, bet jie nelaikiniai, jei laikinai išspręsim savaitės problema, bet po savaitės vėl grįžta atgal. Socialinių būstų be galo ilga. Bendruomenės vos ne patys kiekviena kampeli tvarkė. Gali reikalauti jei ne toj pačioj bendruomenėje. Bendradarbiavimas pakankamai glaudžiai, yra įsiklausimas ir savivaldybėje, pirmininke labai bendradarbiauja su mere. Buvo projektas kad bendruomenei reikėjo kažkokia patiems suma surinkti, o daugiau seniūnija prisidėjo. Pirmininkė yra labai veikli. Ir kviečia ir šaukia ir netgi barasi, kad būtų tvarka. Kaip tik gali ir kalba apie Velykas kalba eina, tai judesys jau vyksta. Minimom ir šventės visos. Ir Ukrainos palaikymas. Ir ta veiklą, kad ir vainiko pynimas, ir kavos pasidarymas ir išėjus į kitą erdvę pakalbama. Koks ir kam galėtų būti skirtas finansavimas teikiant jūsų organizacijos socialines paslaugas? Šiaip apsirūpinusi tą bendruomenę pakankamai. Yra tokių darbu, kur iš bendro išprusimo mokam ir darom. Tarkim vienai šeimai jie neįgalus jie gauna pinigėlius, kadangi ne socialines gauna tai negalime kontroliuoti jų. Norim padėti, tarkim krosnis išbyrėjo vidurį žiemos. Nu vienas paaukojo plytom, kiti cementui, nu bendruomene rado pinigų, o meistras... taip kad reikia specialisto. Meistrai neis už dyka, jam tai darbas verslas, valgyti jiems reikia. Jam reikia čia ir dabar. Bet šildytis reikia dabar. Tai galima sakyti reikia daugiau finansavimo, kai reikia specialisto. Papasakokite jūsų bendruomeninės ryšius su visą bendruomene. Kaip jūs apibudintumėte tuos ryšius plačiau? Kaip jie priima jūsų ta veikla? Ar gausiai renkasi, ar yra išskirtiniai kokie atvejai?

		Vėlgi, toj bendruomenėj yra įvairių sričių ir dirbantis įvairiuose srityse, ir galvoja ką gali iš savo darbo kokį indėlį duoti, tarpusavyje nebuvo konflikto. Kokius sunkumus patyria jūsų bendruomeninė organizacija, teikdama socialines paslaugas? Pagauni kitą kart kitokia nuomone, kad padedate ne tiems kas kabinasi, o padeda tiems kurie nurašyti. Yra jaunų šeimų, kurioms reikia padėti, o ne tiems kurie geria, lai jie geriau nusigeria. Va tokių nuomonių pagauni. Yra ir su priekaištais, nu tu nepadarai stebuklų, tai kaip tu dirbi, lygiai taip pat yra ir bendruomenėje. Kiek teko girdėti kai reikia piniginės paramos, atsisakymo neminėjo, kad būtų pasitaikiusiu atveju. Ką siūlytumėte tobulinti valstybės socialinėje politikoje arba socialinės apsaugos sistemoje, siekiant užtikrinti socialinių paslaugų teikimą bendruomeninėse organizacijose? Ką reiktų politikoje keisti, kad bendruomenėje pagelbėti.? Manau reiktų etatų skirimą bendruomenėje iš valstybės finansuojama o ne iš bendruomenei kiek skiriama. Galėtų valstybė prisidėti prie tu būtent specialistu, ar transporto ar išlaikymo. Pakankamai siauriai matau, nes mūsų bendruomenėj išsiverčiama. Norėtųsi daugiau psichologo, meistro pasamdytų, ar transporto, kad surinktu žmonės iš gilesnių kaimelių. Galima norėti daug. Žmogiška ta bendruomenė, nesiekia tu aukštumų. Bendruomenė labai bendradarbiauja su jaunimo centru, kur mainai vyksta. Ir vasara buvo darbas su jaunimu. Pagrindinės veiklos, dienos centras, mobilus darbas su jaunimu, erdvių sutvarkymu ir rašė ir gavo finansavimą. Talkos, ir savanoriškai tvarkomasi. Kultūriniai renginiai ir miestelio parama organizavomės.

Interviu su bendruomenių kūrėjais GAIRĖS

Prisistatymas: Sveiki, esu XXXXXXXXX. Rašau magistro baigiamąjį darbą „Bendruomeninių organizacijų socialinė veikla Širvintų rajono savivaldybėje“. Mano tyrimo tikslas – išnagrinėti Širvintų rajone veikiančių bendruomeninių organizacijų socialinę veiklą bei numatyti jos veiklos perspektyvas.

Jūsų darbinė ir praktinė patirtis atsakant į esamus klausimus padėtų atlikti tyrimo analizę.

Interviu bus įrašomas, tačiau Jūsų, kaip tyrimo dalyvio, konfidencialumas bus garantuotas, duomenis užšifruojant, o tyrimo rezultatus pateikiant tik apibendrintus.

Interviu gairės	Detalizuojantys klausimai	
I gairė: Demografiniai duomenys	9. Koks jūsų išsilavinimas? 10. Jūsų užimamos pareigos? 11. Jūsų amžius? 12. Jūsų lytis? 13. Kokia Jūsų patirtis bendruomeninės organizacijos veikloje?	6. Aukštasis universitetinis 7. Širvintų seniūnijos seniūnė, narė 8. 43 metai 9. Moterys
II gairė: Bendruomeninės organizacijos charakteristika	7. Kokiais veiklos principais vadovaujasi Jūsų bendruomeninė organizacija? 8. Kokio tipo Jūsų bendruomeninė organizacija? (kaimo, profesinė, virtuali, interesų ir veiklos bendruomenė).	Idėją susikurti bendruomenę, gimė iš manęs, nes tuo metu kai bendruomenė kūrėsi, buvau seniūnaitė. Kai išrinko mane į tas pareigas, mano tikslas ir buvo, kad vienas žmogus įveikti negali, turi būti komanda, ir nuo ko pradėjo, o nuo tos bendruomenės kūrimo. Buvo pirmas toks kvietimas, susieiti kaimo žmonėms ir ta prasme ar mums reikia kažko ar nereikia. Daug susirinko į tą pirmą, nes tikrai žmonės, nes kaip tokios veiklios kaime buriančio daug žmonių, nebuvo bendruomenės. Buvo, bet ten buvo daugiau savo rate. O čia vat suėjo tie žmonės ir mes padiskutavome tuo klausimu ar mums reikalinga ta bendruomenė, ko norime iš tos bendruomenės, koks jos tikslas. Tai vat ir mes bendrai svarstėm, kad reikia įkurti. Buvo 5

	9. Kokią veiklą vykdo Jūsų bendruomeninė organizacija? 10. Kokias socialinės paslaugas teikia Jūsų bendruomeninė organizacija?	žmonės, kurie buvo iniciatyviausi, kurie sukūrė tą bendruomenę, pradžiai buvo pluoštas dokumentu, o po to jau prasidėjo ta veikla. Niekas nesako, kad iškart puolė ir pradėjo daryti. Esmė tokia, kad kiekvienos bendruomenės tikslas yra telkti žmones, kad jie turėtų, sueitu, pabūtu, kad ne tik duodi žmonėms darbo, bet kad būtų ta vieta ir atsipalaidavimo vieta. Kad būtų patenkinti kultūriniai poreikiai, tiek socialiniai, arba kažkoks bendruomenės geras darbas padėjimas. Kad viskas įvyktų turi būti geras kolektyvas, darnus kolektyvas, bendru tikslų siekiantis, nesavanaudiškas, kad tas darbas turėtų kažkokią prasmę. O šiaip daugiausiai tas bendravimas ne tik darbais paremtais, bet ir neformali aplinka, kultūrinė išvyka, šventė. Ką mes ir darome, įtraukiant kitus žmones. Kokias socialines paslaugas teikia jūsų bendruomeninė organizacija? Šiaip daugiausia pati bendruomenė orientuojasi į tokio amžiaus žmones, būtent į senyvo amžiaus žmones, pažeidžiamus tuos žmones. Mes juos lankome, bet buvome suorganizavę, buvo miestą eglutės įžiebimo šventę, tai pasamdėme autobusą, surinkome tuos senolius, ir juos atvežėme į tą vietą, nes buvo kai kurie nematė, nes neturi galimybių atvažiuoti. Būna kasmetinis lankymas prieš šventes, gruodžio mėnesį. Turime kaime žmonių, kurie augina bites, tai jie duoda medaus. Yra moterų kurios mezga kojines, tai niekas nekainuoja. Esmė tokia, kad reikia mokėti susirinkti ir mokėti jas išdalinti.
III gairė: Socialinių paslaugų poreikis Širvintų rajone	6. Kokios socialinės problemos vyrauja Širvintų rajone? 7. Kaip manote, kokių socialinių paslaugų trūksta Širvintų rajone? 8. Kokie ir kaip įvairūs veiksniai lemia, socialinių paslaugų teikimą Širvintų rajone? 9. Kaip visuomenė priima teikiamas socialines paslaugas?	Visu pirma nereikia tikėtis, kad bendruomenė susikuria, ir kad sueina visas kaimas, taip nėra, visur taip yra, kaip teko susidurti su kitais kaimais, realiai yra branduolys kuris viską, daro. Berods 6 metai bendruomenė ir mes matome kaip keičiasi, realiai branduolys didesne dalis lieka tas pats, yra ir naujai ateinančių ir išeinančių. Yra procentas kaitos. Galbūt žmonės pakeičia darbus, daugiau užimti, nebelieka visuomeniniai veiklai laiko. Pandemija pakoregavo. Daugiau kažkaip vyresnio amžiaus žmogus, pvz. jei mes ji lankom, tai jie nenori, kad artimieji nenori, kad tas senas žmogus būtų aplankytas, teko susidurti man asmeniškai, per Kalėdas lankėm, nei ten gulintis žmogus nei ką. Paprasčiausiai atėjome aplankyti, nu tai nenori neišsileis, bet išsileido. Mes ten pašnekėjome, pajuokavome, galbūt nelabai suprato tas žmogus, bet po to gavau toki, ko mes čia lėdam, kam to reikia. Susiduriame su tuo, kad tai yra artimųjų nenoras.

	10. Kaip manote, ar teikiamos socialinių darbuotų paslaugos Jūsų savivaldybėje užtikrina visuomenės socialinę gerovę?	Šiaip su pačia bendruomene kitų, būtų pasyvumas žmonių, ai gerai buvo ne, bet nebus visu patenkinu. Yra bendruomene daro gerai, daro irgi gal blogai. Kas nori tas įsilieja į tą kolektyvą.
IV gairė: Bendruomeninių organizacijų vaidmuo teikiant socialines paslaugas	16. Kaip manote, kiek Jūsų organizacijoje teikiamos socialinės paslaugos gali patenkinti visuomenės socialinius poreikius? 17. Kaip manote, kokių paslaugų trūksta jūsų klientams? 18. Su kokiais sunkumais susiduria Jūsų bendruomeninė organizacija teikdama socialines paslaugas? 19. Išvardinkite kokie bendruomeninės organizacijos privalumus, teikiant socialines paslaugas? 20. Kaip vyksta bendradarbiavimas su kitomis organizacijomis ar savivaldybė? 21. Kas trukdo užtikrinti socialinę gerovę Jūsų seniūnijoje? 22. Ką reiktų keisti, kad būtų skiriama daugiau dėmesio bendruomeninių organizacijų veiklai bei jos	Kaip manote, kokių paslaugų trūksta jūsų klientams? Kiek esam susidūrę, kad ir seniūnija pavyzdžiui jei matom, tai automatiškai kreipiamės į socialines paslaugas teikiančias organizacija, kurios ten yra specialistai tam tikrai. O čia kaip bendruomenei, gal daugiau socialkultūrinės paslaugos, renginiai. Per daug darai atsibosta žmonėms, į išvykas noriai susirenka, bet vėlgi žiūri į tą kategoriją, jei žmogus turi sveikatos problemų, tai jis nevažiuos, galbūt jis ateis į pavienį renginį. Dabar pagrindinis stabdys buvo pandemija. Papasakokite apie vienos dienos dienotvarkę jūsų organizacijose, aišku tai nėra tokia organizacija, kuri dirbtu nuo 8 iki 17h. Kaip viskas vyksta. Pasikartosiu, kad orientuota ne į kasdieninę veiklą, bet bendruomene veikia labiau renginių -švenčių metų. Prasideda nuo to, kad susirenka visas kolektyvas, ir mes realiai pasiskirstome darbus. Taip nėra, kad mes turime didesni branduolį, dėl to kad nėra neužkraunamas vienas žmogus. Kiekvienas žmogus turi savo pareigas. Tie patys žmonės visada tuo užsiima, tai nėra, kiekviena šventė kitokio turinio ir krypties. Visad akcentuoja, kad bendruomene neturi būti našta pirmininkui, turi būti paskirstyta, yra žmonių kurie nenori tuose darbuose, bet jie ateina padėda paruošti stalus, išplauti indus. Paskutinį kartą buvo talka. Tai tiesiog parašomo pirmininko kvietimas į socialinius tinklus ir viskas, jei parašoma, kad reikia susišnekti ir susieinama. Yra daroma bendrai. Talkos, šventės ir išvykos. Kokie veiksniai, arba kas lemia jūsų bendruomenės organizacijos socialinių paslaugų teikimą. Kaip nusprendžiate kam reikia socialinių paslaugų? Kokie veiksniai ta lemia? Pagrindine gyventojų aktyvumas, tiek sakysim to kaimo gyventojų bendruomene. Bendruomenė yra paslaugų tiekėjas, o paslaugų gavėjas kaimynas kaimynui, pažįstamas pažįstamai, vieni per kitus. Jei iškilo problema ji yra spendžiama, ir kaip ta bendruomene gali padėti. Ji gali padėti ne finansiškai, ji gali padėti

	gerinimui, teikiant socialines paslaugas? 23. Ką siūlytumėte tobulinti valstybės socialinėje politikoje arba socialinės apsaugos sistemoje, siekiant užtikrinti socialinių paslaugų teikimą bendruomeninėse organizacijose? 24. Ką siūlytumėte tobulinti savo ar kitų bendruomeninių organizacijų veikloje?	darbu. Tokiu yra mažiau, jei žmogus visiškai negali, tai yra tam tikros institucijos, jei žmogus negali, tai yra vaikai, kurie rūpinasi jais. Yra atveju gaisro atveju, tai praeina bendruomenės pirmininkas per kaimą. surinkti pinigėlius, tai yra kiek duodi, ar neduoti. Susitelkimas labiau nelaimės atveju. Socialines paslaugos teikiamos senyvo amžiaus žmonės, vienišiams, pažeidžiamiausiems. Vaikams irgi yra, stengiamės juos įtraukti, yra organizuojamas projektas iš savivaldybės lėšų, kurios skiriamos nevyriausybiniam organizacijos rėmimui. Mūsų seniūnija rašo viena bendruomenė įtraukdama ir kitas bendruomenes kaip partnerius. Yra 2 metai iš eilės, kai perkami saldainiai. Ir juos išdalina bendruomenei. Ir paliekame spręsti jiems, kaip jie juos išdalins. Ar jie išdalins, nėra apsiribojama ar Kalėdoms. Sausio 1 d. buvo organizuotas renginys, kuriame sukvietai vaikus ir buvo padalinti saldainiai. Buvo socialinis partneris biblioteka, kuri skyrė knygų, tai juos ir padalinome vaikams kartu su saldainiais. Kaip užtikrinamas socialinis paslaugų teikimas? Žmonės, finansai ir kiti ištekliai? Kaip juos užtikrinate? Šiaip yra pajamos iš to procento, kur skiria 1,2 proc. parama, nario mokestis, jei ne rėmėjai būtų sunku. Stengiamės pvz. savivaldybė davė naudotis bendruomenės pastatų, tai mes stengėmės aplinka susitvarkyti, tai irgi buvo kreiptasi ne pinigine prasme, bet kreipėmės, davė mums žemes ir tiesiog mes jau patys susitvarkėme. Jei vyksta kokios šventės irgi padeda kooperatyvas, kurie skiria pinigų. Didžiausi rėmėjai yra kaimo žmonės, kurie visko susineša ir net stalai lūžta. Šito tai dar neišmoko. Bet šiaip yra pagrindu ta vadinama iš šono. Jeigu labai turėtume daug, tai būtų didelė parama. Vykstant į renginius, pirmais metais kai susikūrėme, gavome labai daug 1,2 proc. tai netgi mes pvz. važiuojam į kažkokią kelionę, surenkame savo bendruomenės narių skaičių, mes jiems kompensuojama. Jei turime laisvos vietos galime paimti pašalini asmenį, bet jam reikia mokėti jau visą kainą. Kaip manote, kokių paslaugų trūksta jūsų klientams? Sunku čia pasakyti, galiu pasikartoti, kas per daug irgi negerai. Stengiamės vykdyti į kažkokius galbūt teatro kažkokiu sėkūltūrinio įvairesnių renginių. Daugiau kultūrinis, tai spektaklis. Bet vėl gi susiduriame, kad nesurenkame didesnio kiekio, nes tai kainuoja, va čia kartais turi rinktis, neišvažiuoji kažkur.

		Kaip jūsų bendruomenės nariai priima teikiamas socialines paslaugas. Kaip vertina, kaip į tai žiūri? Kad priima, tikrai priima, kitaip nedalyvautų, nebūtų tu visų renginių, akcijų. Paprastai tai būna kasmetinės nuolatinės, tai eglutės papuošimas, tai Velykų medžio papuošimas su tais kiaušiniiais, kiek darome patys, kiek prisiprašome partnerių. Būtent su socialinių paslaugų centrų, žmonės piešė, darė ir patys atvažiavę užkabino tuos kiaušinius irgi yra tas įtraukimas. Jie irgi žmonės yra pažeidžiami ir negalintis patys padaryti. Prisideda prie įvairių tvarkymo akcijų, nes kai kas reikalauja ir rankų darbo, fizinio darbo, nes ne kiekvienas gali tą dirbti. Jeigu bendruomenė egzistuoja ir priima visa tai tik proto ribose. Jūsų nuomonė, kaip turėtų funkcionuoti bendruomeninės organizacijos idealiu atveju. Idealiu atveju, tai kai pakanka finansavimo, pakanka žmogiškųjų išteklių? Šiaip mūsų atvejų tai yra būtent daugiau įtraukti gyventojus, kad paslaugų būtų daugiau, bet yra nepakankamas finansavimas rašant projektus. Nes mūsų atveju bendruomenės atveju, bendruomenės namai yra kilnojamas pastas, mes negalime rašyti projektų kur yra turtas. Stengiamės rašyti per renginių organizavimą, bet vėl gi, anais metais rašėme, per nacionalinį NMA mokėjimo agentūrą. Ir mums atrashė, kad mūsų projektas nepakankamas finansavimas. Susiduriama su tuo. Bet didžiausia kas liečia nusipirkti kažkokių kas yra turtas, nes turtas gaunasi 500 ilgalaikis turtas ir mes atsiremiamė į tai. Įsivaizduokite kad tokio kliuvinio nėra, kaip jūs tada įsivaizduojate, ką jus tada veiktumėte, ką bendruomenė galėtų daryti? Pinigų užtenka. Ar įkurtumėte įstaiga kuri dirbtu nuo 8-17h? Ar dirbtų visą parą. Kaip tas viskas vyktų? Kai tai negalvoji, sunku pasakyti. Bet priimkit tai, kad yra dirbančių žmonių, tai jau automatiškai kažkas, yra dalis moterų, kurios šoka, ir jos renkasi dukart į savaitę. Jeigu imti būtent šita projektą, tai labai norėtume, kad įsivystytų, nes išeinama į didžiąją scena, bet susiduriame su finansavimu. Jeigu būtų finansavimas, būtų ir mano noras, nes kitos bendruomenės turi kažkokias kapelas, o mes to neturime. Mūsų išskirtinumas tai, kad šokame. Tos kurios šoka įdeda nemaža indeli. Mūsų atveju būtų noras išpopuliarinti šitą ir parodyti kitiems.

		Jūsų nuomonė, kaip, kokiais būdais galėtų vykti bendradarbiavimas su savivaldybe, teikiant socialines paslaugas jūsų bendruomenės teritorijoje, kokios būtų kiekvienos organizacijos kompetencijos ribos teikiančios paslaugas. Ką jūs galėtumėte teikti? Aišku pačių tokiu specialistu bendruomenė nėra, bet mes kartai bendradarbiaujame ir priimame tokius specialistus, kurie atvažiuoja, priimame akių patikrinimo paslauga. Bendruomenės namai yra funkcionuojama kaip vieta į kuria gali ateiti žmonės, nes atvažiavo specialistai. Daugiau kažkokiu tokiu, kiek su savivaldybe tie projektai, kuriuos savivaldybe, galimpriešitų projektų prisidėti, nes yra finansavimas ir galime padaryti kažką tokio. Mes rašome projektus, o savivaldybe skiria projektams finansavimą. Paskutinis buvo, su veterinarijos tarnyba susitikimas kuomet yra aktuali tema gyvūnų ženklinimas. Jie supažindino, konsultacija, ta bendruomenė ji gali būti toksai kas nori ir gali atvykti ir gali paskleisti bendruomene žmonėms žinias. Koks ir kam galėtų būti skirtas finansavimas teikiant jūsų organizacijos socialines paslaugas. Ar tai specialistu samdymas, ar tai kuras, ar darbo užmokestis. Mes esame priemiesčio bendruomenė, tai mūsų bendruomenės, sakysim daugiau yra šalia miesto, tai mes toks nei miestas nei kaimas ir sakysim, kaip vaikų dienos centrai, jie yra labiau reikalingi atokiuose kaimo vietovėse. Kaip ir gera idėja, bet kadangi miestas šone, yra mes nesurinksime, nes mieste pilna užsėmimų ir vaikų centrų. Papasakokite jūsų bendruomeninės ryšius su visą bendruomene. Kaip jūs apibudintumėte tuos ryšius plačiau? Kaip jie priima jūsų ta veikla? Ar gausiai renkasi, ar yra išskirtiniai kokie atvejai? Kad renkasi tikrai, nes šventės yra paviešintos ir žmonių tikrai ateina, susirenka ne tik bendruomenės nariai bet ir kiti žmonės, nes informacija būna išplatinama. Labai džiaugiamės kad mūsų bendruomenė sudaro ne tik tos gyvenamosios vietos gyventojai bet ir iš miesto. Daugiau bendravimas jaučiasi su kitomis bendruomenės. Važiavimas svečiuotis pas kitas bendruomenes į svečius. Bendravimas vyksta, neapsiribojame vien tik tos gyvenamosios vietos, bet bendraujame ir su kitomis. Kokius sunkumus patyria jūsų bendruomeninė organizacija, teikdama socialines paslaugas? Na tai aišku, kad kažkokia paslauga teikti, vien kojom nepateiksi, reikia nuvykti, būtent šių dienų aktualijos rodo, kuro kainos, tai vat daugiau finansiniai ištekliai eina, taip pat ir žmogiškieji ištekliai eina laikas.

		Visi esame lėkime, pandemija buvo pristabdyta, bet dabar dar karas priverčia susimąstyti. Taip pat ir specialistų trūkumas. Ką siūlytumėte tobulinti valstybės socialinėje politikoje arba socialinės apsaugos sistemoje, siekiant užtikrinti socialinių paslaugų teikimą bendruomeninėse organizacijose? Gal siūlytumėte keisti kažkokius įstatymus, o gal nereikia? O gal kaip tik manote kad užtenka organizacijų? Aš galvoju, kad tame kaime veikianti bendruomenė turi labiau palaikyti ryšius su kitomis specializuotomis paslaugomis, kad ir su pačia savivaldybe, nu tai yra vėlgi informacijos kiekis. Bent jau mūsų savivaldybėje, ar dar čia kažką reikia, tai aišku finansine prasme reikia, bet šiaip viskas yra pasiekama žmonėms ir prieinama.

Interviu su bendruomenių kūrėjais GAIRĖS

Prisistatymas: Sveiki, esu XXXXXXXXX. Rašau magistro baigiamąjį darbą „Bendruomeninių organizacijų socialinė veikla Širvintų rajono savivaldybėje“. Mano tyrimo tikslas – išnagrinėti Širvintų rajone veikiančių bendruomeninių organizacijų socialinę veiklą bei numatyti jos veiklos perspektyvas.

Jūsų darbinė ir praktinė patirtis atsakant į esamus klausimus padėtų atlikti tyrimo analizę.

Interviu bus įrašomas, tačiau Jūsų, kaip tyrimo dalyvio, konfidencialumas bus garantuotas, duomenis užšifruojant, o tyrimo rezultatus pateikiant tik apibendrintus.

Interviu gairės	Detalizuojantys klausimai	
I gairė: Demografiniai duomenys	14. Koks jūsų išsilavinimas? 15. Jūsų užimamos pareigos? 16. Jūsų amžius? 17. Jūsų lytis? 18. Kokia Jūsų patirtis bendruomeninės organizacijos veikloje?	10. Aukštasis neuniversitetinis 11. Bendruomenės pirmininkė, ne bendruomenėje esu kultūros centro vedėja 12. 53 metai 13. Moterys
II gairė: Bendruomeninės organizacijos charakteristika	11. Kokiais veiklos principais vadovaujasi Jūsų bendruomeninė organizacija? 12. Kokio tipo Jūsų bendruomeninė organizacija?	Šiomet kaip tik jubiliejus 20 metu, kai bendruomenė egzistuoja, dirba ir veikia. Veiklos yra įvairios, daugiau gal kultūrinės, edukacinės. Ir tos talkos visos yra ant mūsų pečių. Yra ir negausiai bet ir socialinių paslaugų, bendradarbiavimas su pagyvenusiais žmonėmis. Ankščiau turėjom daugiau, tokių šeimų, vaikų, net 15 vaikų, kuriuos reikėjo globoti. O ta mūsų veikla tokia yra, jau kaip 20 metų viena kryptimi judam ir nepabyrėjome. užsiimate soc. kultūrinė veikla, kuria teikiama socialine paslauga, tai edukacija. Ankščiau buvo čia dienos

	(kaimo, profesinė, virtuali, interesų ir veiklos bendruomenė). 13. Kokią veiklą vykdo Jūsų bendruomeninė organizacija? 14. Kokias socialines paslaugas teikia Jūsų bendruomeninė organizacija?	centro veikla, nes ateidavo į dramos ar šokių būrelius, tie vaikučiai, kuriuose šeimose buvo geriama. Orientuojamasi į jautrias sritis, tai pagyvenę, vieniši ir vaikai. Teikiama sockultūrinės, talkos ir kultūrinės, taip pat pagalba maistu, ir pagalba pavėžėjimo ir yra reiškiąs pinigų, jei atsitiko kokia nelaimė, pvz. mirė, tai bendruomenė renka parama, kad ir nedidele, bet pinigine parama tam žmogui yra. Būtinai pavėžėjimas, vaistu nupirkimas, pavėžėjimas pas gydytojus tai padaroma. Teikiama ir konsultacija, kad žmogus žinotų kur kreiptis. Turim žmogų, kuris ir naktį kelsis, nuveš, padės, pakonsultuos, parveš, ji bendruomenės narys.
III gairė: Socialinių paslaugų poreikis Širvintų rajone	11. Kokios socialinės problemos vyrauja Širvintų rajone? 12. Kaip manote, kokių socialinių paslaugų trūksta Širvintų rajone? 13. Kokie ir kaip įvairūs veiksniai lemia, socialinių paslaugų teikimą Širvintų rajone? 14. Kaip visuomenė priima teikiamas socialines paslaugas? 15. Kaip manote, ar teikiamos socialinių darbuotų paslaugos Jūsų savivaldybėje užtikrina visuomenės socialinę gerovę?	Aš visada sakiau, žmonių pasyvumas, tai yra problema ir ji didelė. Reiškias jei bendruomenėje yra 20 žmonių, ir jie viską turi padaryti. Pagrindinis branduolis, kuris viską turi padaryti. Galvojau pasyvumas buvo prieš 20 metų didelis, bet pasirodo nesikeičia. Visada jus, turit tai ir padaryti, turit talka eiti šiukšles surinkti. Čia yra jūsų darbas. O bendruomenė remia, pats kaimas. Su žmonių pasyvumu, po šiai diena susiduriama ir kasdien. Iš viso turim 15 žmonių, kurie viską gali padaryti, padėti, jie yra aktyvus. O Šiaip bendruomenėje yra 30 žmonių, tačiau 15 bendruomenės narių yra aktyvus. Pergalvojau ir senai galvota, kad buvo galima renovuoti patalpas ir padaryti socialiniam veiksmui. Skalbimo mašinas, dušą, kas neturi nusiprausti, ar išsilyginti. Tačiau jis yra nuvažiavęs, nes nėra finansavimo. Turim patalpas, tačiau reikia daug investicijų juos įrengti. Čia buvo neapgalvotas dalykas savu laiku. O sakysim, psichologo paslaugu nepastebite, ar psihocosialiniu, kai žmogus norėtų ateiti pasišnekėti, ankščiau buvo daugiau, bet dabar žmonės uždaresni, tam įtakos turėjo pandemija. Būdavo ir vaikai kai ateidavo. Tačiau neseniai buvo, ne prieš pilnus metus, kai tėvas išvarė nepilnametę mergaitę iš namų. Ir mums reikėjo visas pastangas dėti, globoti mergaitę kelias paras, kol atvažiavo artimieji ir vaikų teisės ir policija iškviesta, ir pas psichologą ji vaikščiojo, bet dabar jau viskas susitvarkė. Papasakokite apie vienos dienos vykdomus darbus, dienotvarkę jūsų, aišku jūs nedirbate nuo 8-17h., bet susirenkate, ką jus veikiate, kokie jūsų planai, ką veikiate kaip dalinatės darbais. Žinokite įvairiai. Jei reikia kokį projektą rašyti, susikviečiame visus, su visais kalbėti, gauti pritarimai, tada susirinkimas ir

		pasiskirstome. Prieš metus laimėjom, žydinti projektą, ir šiemet turim įgyvendinti. Tikrai negaliu skusti, pasiskirstome darbais, tu padarysi ta, aš ana. Ir pas mus nėra, kad nepadarome. Visi susišnekame ir aptarę viską pasidarome. Ir visus tikslus pasiekiame. Prieš pora metų pylėme alėją akmenukais, buvo negraži alėja, tai susirinkę aukojome savo laisvą laiką. Kokie veiksniai arba kas lemia, socialinių paslaugų teikimą? Aš galvoju žmogaus supratingumas, vis tiek jeigu nėra žmogaus, arba matai kad būtent šiuo metu ir reikia. Užuojauta, tokia ta priežiūra, vadinamas tas rūpestis. Turėjome mes senjorų klubą ir tada jis išryškėdavo. Bet pandemija viską sustabdė, ta poreikį. Kada jie susirinkdavo, viskas matydavos. Pavyzdžiui smulkmena, pvz. Gimtadienis ir tu turi būtinai ji pasveikinti. Todėl, kad yra ant taip svarbus dėmesys tam žmogui, kad nesvarbu, koksai. Pro langą žiūri stebi, kada mašina privažiuos ir pagauni tą momentą. Tai dėmesys, pamatymas. Ir gauni žinute iš jos vaikų padėka, kad neužmiršome jų mamos. Kaip ir buvo aptarta socialinės paslaugos teikiamos jautriausiems, vienišiams, vaikams, senjorams. Jei matome kad artėja jubiliejus ar dar kažkas, nuvažiuosim aplankysim, kad nebūtų piktumu, nes jie seka va pas tave buvo, o pas mane ne. Turim sąrašą ir sekam jį. Žodžiu, kad nepamirštam. Parodome bendruomenės draugiškumą, kai nei vienas nėra pamirštas. Kad jei žmogus nėra bendruomenės narys, bet ir jam suteikiamas dėmesys.
IV gairė: Bendruomeninių organizacijų vaidmuo teikiant socialines paslaugas	25. Kaip manote, kiek Jūsų organizacijoje teikiamos socialinės paslaugos gali patenkinti visuomenės socialinius poreikius? 26. Kaip manote, kokių paslaugų trūksta jūsų klientams? 27. Su kokiais sunkumais susiduria Jūsų bendruomeninė organizacija	Kaip užtikrinamas socialinių paslaugų teikimas žmonėms, finansai ir kiti dalykai, ištekliai jūsų organizacijai, iš kur ta imate. Aš manau viskas priklauso nuo žmogaus, aišku nebus žmogaus, nebus finansų. Daugiau viskas susideda iš žmogaus noro padėti. Visame reikale svarbus žmogus. Gyvename iš nario mokesčio ir projekto. Per 20 metų nei iš vieno neišgirdau, kad nereikia. Aš nežinau kas vyksta jų galvelėje, bet kada susėdę aptariame, kad reikia, tai reikia. Visą vėžame iš savo pinigėlių, iš 2 proc. valstybės požiūris yra ryškiai per mažas, kalbu ne vien apie bendruomenę bet visumoje, labai stebiuosi šiom dienom Ukrainiečių palaikymu, kita karta išlenda tokia mintis, kad va tai į savo žmogų, vyriausybę, seimas, visa valdžia kad žiūrėtų savo žmonių, prioritetas, kad būtume. Jie labai susigriebę ir padarė, bet va dėl savo žmonių jie nesusigriebia ir nepadaro. Tokia mano nuomonė bet taip yra. Vyriausybė, turėtų daugiau dėmesio skirti, kuo tolyn tuo daugyn labiau randasi vienišų žmonių, piniginės atžvilgių, nuskriaustų žmonių.

	teikdama socialines paslaugas? 28. Išvardinkite kokie bendruomeninės organizacijos privalumus, teikiant socialines paslaugas? 29. Kaip vyksta bendradarbiavimas su kitomis organizacijomis ar savivaldybė? 30. Kas trukdo užtikrinti socialinę gerovę Jūsų seniūnijoje? 31. Ką reiktų keisti, kad būtų skiriama daugiau dėmesio bendruomeninių organizacijų veiklai bei jos gerinimui, teikiant socialines paslaugas? 32. Ką siūlytumėte tobulinti valstybės socialinėje politikoje arba socialinės apsaugos sistemoje, siekiant užtikrinti socialinių paslaugų teikimą bendruomeninėse organizacijose?	Kaip manote, kokių paslaugų trūksta jūsų klientams? Pavyzdžiui, kaime nebėra ambulatorijos, nei pašto, nu paštas važinėja, o tas žmogus ateidavo į vietą, o kai būdavo ambulatorija būdavo erdvė, Kai žmogui skauda ir nuėjęs gali viską išsakyti, vat tokių daugiau trūksta kas susiję su žmogaus sveikata, tai trūksta. Žinoma trūksta ir socialiniu, nes ne viską turim čia. Žmonės dirba sunku socialinį darbą. Būtų labai gerai, kad atvažiuotu mobilus med punktas, nes turim atvažiuojančia mobilia biblioteką. Kaip Jūsų bendruomenės nariai, priima teikiamas socialines paslaugas? Priima noriai, ir būna taip, kad pavyzdžiui pravažiuoji kad pamatyti kad žmogui reikia ir gali paklausti, nėra nei vieno kuris būtų išviję. Nėra pasipriešinimo. Buvo organizuojamos senjorams kelionės, dabar sustabdė daug ką pandemija. Senjorai ypatingai važiuodavo. Jūsų nuomonė, kaip turėtų funkcionuoti bendruomeninės organizacijos idealiu atveju. Idealiu atveju, tai reikšias pakankamai finansų, pinigų reikia tiek kiek yra, žmoniškųjų išteklių tiek kiek yra, laiko tiek kiek yra. Ką veiktų jūsų bendruomenė tada? Žinokit buvo kažkada tokia mintis, kad mokyklai panaudai paėmėme, dienos centrą, tas kad žmogus galėtų ateiti, pavalgyti pabendrauti ir vakare išeitų namo. Jei būtų pinigų, tai mes nuo tos minties nepasitrauktume, darytume dienos centrą. Kad ryte atėjo, o vakare išėjo. Poreikis tikrai būtų. Bet tam reikia finansų. Jūsų nuomonė, kaip, kokiais būdais galėtų vykti bendradarbiavimas su savivaldybe, teikiant socialines paslaugas jūsų bendruomenės teritorijoje, kokios būtų kiekvienos organizacijos kompetencijos. Labai daug ko nereikia, bet reikia čia tokio pasidalijimo, kas už ką atsakingas. Gal būt kažkoks bendras projektas. Reikia bendrystės mūsų didesnės, bendradarbiavimo ir narystės didesnės. Koks ir kam galėtų būti skirtas finansavimas teikiant jūsų organizacijos socialines paslaugas. Daugiausiai tie pinigėliai, tam pačiam kurui, transportui, tas kas yra svarbu. Žmogiški eji ištekliai savo noru, bent jau 10 turim. O pvz. socialinio srities specialisto, socialinio darbuotojo nereiktų? Socialinio darbuotojo taip reiktų, ir specialisto atvažiuojančio ne tik į apmokymus bet į susitikimą, pabendravimą, būtų poreikis.

	33. Ką siūlytumėte tobulinti savo ar kitų bendruomeninių organizacijų veikloje?	Kokie ryšiai, jūsų bendruomeninės ryšius su visą bendruomene. Kaip jūs apibudintumėte tuos ryšius plačiau? Kokie jie su visa bendruomene? Mūsų bendruomenė didelė, bet draugiška. Paslaugi, draugiška ir nesvarbu, kad jei jau žinome, kad ir bendruomenės narys ar ne bendruomenės narys, tikrai nuvažiuojam aplankom į ligoninę, ir namuose ligonius aplankom. Jau 20 metų bet tikrai draugiški žmonės. Nes vieni apie kitus viską žinome. Daug ką reiškia žmonių draugiškumas. Kadangi esam bendruomenės nariai jaučiame pareigą, atsakomybę. Kitaip būtume užsidarę. Kokius sunkumus patyria jūsų bendruomeninė organizacija, teikdama socialines paslaugas. Tai žmonių pasyvumas yra didelė bėda. Pasakymas Kodėl aš turiu eiti svetimas šiukšles rinkti, kažkieno numestas, duoda suprasti dideli pasyvumą, nenorą, bet čia... Atsakomybės užmetimas kitiems, jie turi viską padaryti, nes jie tam ir susikuria. Kad eitų šiukšles rinkti, tarnauti, o ką jie daugiau čia veikia. Jie taip įsivaizduoja, nu ne visi galime praeiti kai guli šiukšlė. Nepraeis, nešiukšlinsi, rašysi projektus ir gražinsi. Prieš Kalėdas nepapuoši ko nors, bet tai tik jūsų reikalas, bet taip yra. Jus ir mes esame atskiros Respublikos. Bandome keisti, kad ir konkurso būdai. Ką siūlytumėte tobulinti valstybės socialinėje politikoje arba socialinės apsaugos sistemoje, siekiant užtikrinti socialinių paslaugų teikimą bendruomeninėse organizacijose? Reiktų pakeisti įstatymus, nes savivaldybė tarsi, mes stovime prieš malūną besisukanti, savivaldybė tiek galiu neturi, bet tai viskas turėtų prasidėti nuo viršaus, kai eina nuo viršaus kitaip ir viskas pas mus būtų kitaip. Tik įstatymo keitimas. Visi darbai yra sunkus, bet šitas darbas tikrai yra sunkus. Tai darbas yra su žmonėmis. Tai yra visas gyvenimas, tu turi, ant to žmogus gyvena. Turētu nuo įstatymų pakeitimu, tiek darbuotojam ir žmonėms būtų lengviau. Finansavimą turėtų didinti šiai sričiai. Būtinai, nes žmonėms ir važiuoti reikia. Ir žmonės atlyginimus turėtų gauti didesnius ir tai sričiai pinigai turėtų būti didesni.

Interviu su bendruomeninių organizacijų įkūrėjais GAIRĖS

Prisistatymas: Sveiki, esu Mykolo Romerio universiteto Socialinio darbo magistrantūros studentė Neringa Lubytė. Rašau magistro baigiamąjį darbą „Bendruomeninių organizacijų socialinė veikla Širvintų rajono savivaldybėje“. Mano tyrimo tikslas – išnagrinėti Širvintų rajone veikiančių bendruomeninių organizacijų socialinę veiklą bei numatyti jos veiklos perspektyvas.

Jūsų darbinė ir praktinė patirtis atsakant į esamus klausimus padėtų surinkti reikalingus tyrimui duomenis.

Interviu bus įrašomas, tačiau Jūsų, kaip tyrimo dalyvio, konfidencialumas bus garantuotas, duomenis užšifruojant, o tyrimo rezultatus pateikiant tik apibendrintus.

Interviu gairės	Detalizuojantys klausimai
I gairė: Demografiniai duomenys	1. Koks jūsų išsilavinimas? Aukštesnysis 2. Jūsų užimamos pareigos? Bendruomenės pirmininkė 3. Jūsų amžius? 70 metų
II gairė: Bendruomeninės organizacijos charakteristika	4. Papasakokite apie savo bendruomeninę organizaciją. Jos veiklą, teikiamas paslaugas, vykdomas veiklas. Bendruomenė įsikūrė 2003 m. Šiuo metu yra 48 bendruomenės nariai. Veikla: skatinti pilietinį aktyvumą, skatinti narių pilietinį aktyvumą. Atstovauti ir ginti visuomenėje bendruomenės interesus, bendradarbiauti su rajono savivaldybe. Rūpintis socialinės rizikos ir socialinę atskirtį patiriančiais asmenimis, įtraukti juos į aktyvų bendruomenės gyvenimą, padėti įsidarbinti ir kt. 5. Kokias socialinės paslaugas teikia Jūsų bendruomeninė organizacija? Bendruomenė rašo įvairius projektus, kurie yra aktualūs bendruomenei, tai materialinės bazės stiprinimas,

	viešųjų erdvių tvarkymas, renginių organizavimas. Taip pat bendruomenės nariai lankosi socialinės rizikos šeimose, kur norime jas integruoti į bendruomenės gyvenimą. Turime dvi šeimas, kurios neturi socialinių įgūdžių. Šiose šeimose yra žmonės su proto negalia. Viena šeima vaikų neturi, giminės atsiribojo nuo jų. Kitos šeimos vaikas gyvena pas globėjus. Tai yra šeimos, kurių gyvenimo tikslas yra alkoholis.
III gairė: Socialinių paslaugų poreikis	9. Su kokiomis problemomis susiduriama Jūsų bendruomenėje, kurioje veikia Jūsų organizacija? Kartais susiduriama su finansinėmis problemomis. Atrodo turėtum pinigų, gal galėtum kažką daugiau padaryti. Turime buvusios ambulatorijos dalį, kur norime įrengti viešbutuką, bet šiuo metu projektų nėra, o savų prieigų neturime. Bendruomenė gyvena iš nario mokesčio ir 1.2 proc. 10. Kaip manote, kokių socialinių paslaugų trūksta Jūsų bendruomenėje, kurias galėtų teikti Jūsų organizacija? Manome, kad reiktų psichologo paslaugų. 11. Papasakokite apie vienos dienos vykdomus darbus (dienotvarę) Jūsų organizacijoje. Mes nedirbame pagal dienotvarę. Renkamės tada, kai yra reikalų. 12. Kokie veiksniai arba kas lemia Jūsų bendruomeninės organizacijos socialinių paslaugų teikimą? Noras padėti žmonėms. 13. Kokioms socialinėms grupėms yra teikiamos socialinės paslaugos Jūsų organizacijoje? Nėra tokio didelio poreikio socialinėms paslaugoms, nes mūsų nuomonė, kad daugiau tai yra socialinių darbuotojų darbas. 14. Kaip užtikrinamas socialinių paslaugų teikimas (žmonės, finansai ir kt.) Jūsų organizacijoje?

	Kaip sakiau, kad bendruomenė gyvena iš nario mokesčio, tai socialinėms paslaugoms finansų nėra. Mes dirbame daugiausia pokalbiais. 15. Kaip manote, kokių paslaugų trūksta jūsų klientams? Paslaugų netrūksta, bet tų žmonių nenoras suprasti kas jiems siūloma. Gauna neįgalumo pensijas ir gana nemažas, bet kas iš to, galima sakyti, jie tuos pinigėlius prageria. 16. Kaip Jūsų bendruomenės nariai priima teikiamas socialines paslaugas? Nenoriai, atseit ne jūsų reikalas, mes gyvename taip kaip mes norime. Mūsų pinigai ir galim su jais elgtis kaip mums reikia.
IV gairė: Bendruomeninių organizacijų vaidmuo teikiant socialines paslaugas	34. Jūsų nuomone, kaip turėtų funkcionuoti bendruomeninės organizacijos idealiu atveju, t. y. pakankamas finansavimas, pakankamas kiekis žmogiškųjų išteklių. Jeigu kalbant apie mūsų bendruomenę socialinėms paslaugoms mums finansų kaip ir nereiktų. 35. Jūsų nuomone, kaip, kokiais būdais galėtų vykti bendradarbiavimas su savivaldybe teikiant socialines paslaugas Jūsų bendruomenės teritorijoje? Kokios būtų kiekvienos organizacijos kompetencijos ribos, teikiant šias paslaugas? Su savivaldybe bendradarbiavimas yra normalus. 36. Koks ir kam galėtų būti skirtas finansavimas, teikiant Jūsų organizacijos socialines paslaugas? Socialinėms paslaugoms finansų nereikia. 37. Papasakokite apie Jūsų bendruomeninės organizacijos ryšius su bendruomene. Sunku kai socialinės rizikos žmonės nenoriai priima bendruomenės narius, nes tai ne jūsų reikalas.

	38. Kokius sunkumus patiria Jūsų bendruomeninė organizacija teikdama socialines paslaugas? - 39. Ką siūlytumėte tobulinti valstybės socialinėje politikoje arba socialinės apsaugos sistemoje, siekiant užtikrinti socialinių paslaugų teikimą bendruomeninėse organizacijose? -

Interviu su bendruomeninių organizacijų įkūrėjais GAIRĖS

Prisistatymas: Sveiki, esu Mykolo Romerio universiteto Socialinio darbo magistrantūros studentė Neringa Lubytė. Rašau magistro baigiamąjį darbą „Bendruomeninių organizacijų socialinė veikla Širvintų rajono savivaldybėje“. Mano tyrimo tikslas – išnagrinėti Širvintų rajone veikiančių bendruomeninių organizacijų socialinę veiklą bei numatyti jos veiklos perspektyvas.

Jūsų darbinė ir praktinė patirtis atsakant į esamus klausimus padėtų surinkti reikalingus tyrimui duomenis.

Interviu bus įrašomas, tačiau Jūsų, kaip tyrimo dalyvio, konfidencialumas bus garantuotas, duomenis užšifruojant, o tyrimo rezultatus pateikiant tik apibendrintus.

Interviu gairės	Detalizuojantys klausimai
I gairė: Demografiniai duomenys	1. Koks jūsų išsilavinimas? Aukštesnysis 2. Jūsų užimamos pareigos? Širvintų r. savivaldybės Igno Šeiniaus viešosios bibliotekos Anciūnų filialo vyr. bibliotekininkė 3. Jūsų amžius? 58 metai
II gairė: Bendruomeninės organizacijos charakteristika	4. Papasakokite apie savo bendruomeninę organizaciją. Jos veiklą, teikiamas paslaugas, vykdomas veiklas. 5. Kokias socialinės paslaugas teikia Jūsų bendruomeninė organizacija? Visuomeninė organizacija Anciūnų bendruomenės pagrindiniai veiklos tikslai yra vienyti kaimo gyventojus ir ugdyti jų bendruomeniškumą, rūpintis jų gerove, plėtoti kultūrinį ir sportinį gyvenimą, palaikyti ir plėtoti kaimo infrastruktūrą. Šiuo metu Anciūnų bendruomenę sudaro 40 narių. Bendruomenė vykdo įvairiausių projektus. Anciūnų bendruomenė yra sudariusi panaudos sutartį su Širvintų rajono savivaldybės kultūros centru ir disponuoja patalpa, esančia Didžiojoje g. 46, Anciūnų kaime, Zibalų

	seniūnijoje. Įvykdytas projektas „Anciūnų kultūros namų pritaikymas bendruomenės poreikiams“. Anciūnų bendruomenė glaudžiai bendradarbiauja su Širvintų kultūros centro Anciūnų filialu, Anciūnų biblioteka, Zibalų seniūnija. Muzikaliuos ancioniškių šeimos, norėdamos linksmiau ir prasmingiau gyventi 1997 metais subūrė kaimo kapelą. Smagu Anciūnų kaimo bendruomenei, kai muzikantai griežia jų šventėse. Garsina savo kaimą rajone, respublikoje ir už jos ribų. Bendruomenė aktyvi, kiekvienais metais pastato spektaklį. Kiekvienais metais Anciūnų bendruomenė organizuoja išvyką į kitus rajonus, į žymias, istorines vietas.
Socialinių paslaugų poreikis	6. Su kokiomis problemomis susiduriama Jūsų bendruomenėje, kurioje veikia Jūsų organizacija? 7. Kaip manote, kokių socialinių paslaugų trūksta Jūsų bendruomenėje, kurias galėtų teikti Jūsų organizacija? 8. Papasakokite apie vienos dienos vykdomus darbus (dienotvarkę) Jūsų organizacijoje. 9. Kokie veiksniai arba kas lemia Jūsų bendruomeninės organizacijos socialinių paslaugų teikimą? 10. Kokioms socialinėms grupėms yra teikiamos socialinės paslaugos Jūsų organizacijoje? 11. Kaip užtikrinamas socialinių paslaugų teikimas (žmonės, finansai ir kt.) Jūsų organizacijoje? 12. Kaip manote, kokių paslaugų trūksta jūsų klientams? Kaip Jūsų bendruomenės nariai priima teikiamas socialines paslaugas? Man atrodo, kad visos socialinės paslaugos yra skiriamos visiems asmenims arba šeimoms, kuriems yra jos reikalingos.
IV gairė: Bendruomeninių organizacijų vaidmuo teikiant socialines paslaugas	13. Jūsų nuomone, kaip turėtų funkcionuoti bendruomeninės organizacijos idealiu atveju, t.y. pakankamas finansavimas, pakankamas kiekis žmogiškųjų išteklių. 14. Jūsų nuomone, kaip, kokiais būdais galėtų vykti bendradarbiavimas su savivaldybe teikiant socialines paslaugas Jūsų bendruomenės teritorijoje? Kokios būtų kiekvienos organizacijos kompetencijos ribos, teikiant šias paslaugas?

	15. Koks ir kam galėtų būti skirtas finansavimas, teikiant Jūsų organizacijos socialines paslaugas? 16. Papasakokite apie Jūsų bendruomeninės organizacijos ryšius su bendruomene. 17. Kokius sunkumus patiria Jūsų bendruomeninė organizacija teikdama socialines paslaugas? 18. Ką siūlytumėte tobulinti valstybės socialinėje politikoje arba socialinės apsaugos sistemoje, siekiant užtikrinti socialinių paslaugų teikimą bendruomeninėse organizacijose? Širvintų Igno Šeinaus viešosios bibliotekos Anciūnų filialas glaudžiai bendradarbiauja su Anciūnų organizacija. Kartu organizuoja renginius, vaikų šventes visai šeimai, išvykas, popietes, parodas, kartu įgyvendina Anciūnų bendruomenės projektus dalyvauja visuose organizuojamose talkose, bendruomenės, rajono ir respublikiniuose renginiuose.

Interviu su bendruomeninių organizacijų įkūrėjais GAIRĖS

Prisistatymas: Sveiki, esu Mykolo Romerio universiteto Socialinio darbo magistrantūros studentė Neringa Lubytė. Rašau magistro baigiamąjį darbą „Bendruomeninių organizacijų socialinė veikla Širvintų rajono savivaldybėje“. Mano tyrimo tikslas – išnagrinėti Širvintų rajone veikiančių bendruomeninių organizacijų socialinę veiklą bei numatyti jos veiklos perspektyvas.

Jūsų darbinė ir praktinė patirtis atsakant į esamus klausimus padėtų surinkti reikalingus tyrimui duomenis.

Interviu bus įrašomas, tačiau Jūsų, kaip tyrimo dalyvio, konfidencialumas bus garantuotas, duomenis užšifruojant, o tyrimo rezultatus pateikiant tik apibendrintus.

1.	1.1. Aukštasis 1.1. Pensininkė 1.3. 74
2.	2.1. Gelvonų krašto bendruomenė vienija visus Šio krašto žmones. Oficialiai dokumentuose 57. Kasmet įgyvendiname po 1-2 projektus. Esame įgyvendinę NMA finansuojamus projektus aplinkos puoselėjimui, sporto aikštyno įrengimui. 2021 metais – įrengėme (tęstinis) Bendruomenės namus, kuriuos pagal panaudą valdome. Labai daug prisidėjo bendruomenės žmonės: talkomis, finansiškai. Įvestas vandentiekis, kondicionierius Oras-oras ir kt. Kasmet išvykstame į edukacines išvykas po Lietuvą. a. Bendruomenės namuose yra patalpos, kur kiekvienas žmogus gali švęsti šeimos šventes (linksmas ar liūdnas)
3	3.1. Miestelis. Gyvena daugiau pagyvenusių žmonių. Medicininės paslaugos, vaistinė tik rajono centre. (25 km.) 3.2. Galėtų būti soc. Paslaugų namai: rūbų skalbimas, ... 3.3. Pastovios darbotvarkės nėra. Tai – visuomeninė organizacija, o ne kasdieninė veikla. 3.4. Geranoriškumas, ir asmeninis žmonių indėlis. 3.5. Bendruomenės namuose gyventojai pasižarvoja savo artimuosius. Tai paslauga, kuri ne visiems būtų finansiškai lengvai prieinama. 3.6. Prieinam kiekvienam. Susimoka už el. ir vandens tiekimo paslaugas. Patalpas išsivalo patys. 3.7. Visų, kuriomis naudojasi miestų žmonės. Norisi, kad nejaustų atskirties. Juk ir autobusai retai važiuoja. Bet ir mažai naudojasi. Pateisinu, nes viskas – finasinis atsiperkamumas. 3.8. Džiaugiasi, kad gali pasinaudoti.
4	4.1. bendruomenės gyvenime turėtų veikti paslaugų centrai, numatytos lėšos, pslaugos ir žmogiškieji ištekliai. 4.2. Maloniai bendradarbiaujame reikalui esant su veikiančiomis rajono savivaldybės įstaigomis. 4.3. Finansavimas - tikslinis. Juk seniūnijose yra soc. Darbuotojai. Jie žino tikrąją padėtį. Tai ir finansai turėtų eiti šalia teikiamos pagalbos. 4.4. Mūsų organizacija – visi žmonės. Renginiai kartus su kultūros namai. Projektinė veikla, išvykos. Pagalba bėdos atveju. 4.5. Jei dejuosi, sunkumų bus daug. Viską galima įveikti bendravimu, susitarimu. Juk ne karas. 4.6. Socialinių paslaugų centrų plėtra. Jose numatytos visos oriam žmonių gyvenimui būtinos paslaugos. Tuo pačiu ir finansavimas

Interviu

I gairė:

Demografiniai
duomenys

- (1) 1981 kartusimas - ankstesnysis
- (2) Paresgos - slaugytojo padėjėje
- (3) 58 m.

II gairė:

beidmomeninės
organizacijos
charakteras

- (1) NO Čiobiškio beidmomenė šviesgė
4005 m. gegužės mėn. Beidmomenės
paauoliūis uolavny - telkti žuo-
nes, rykolyti kultūrinę ir sietė jį šlu-
vėlė, padeiti puosėti aplinką.
- (2) socialinių paslaugų praktiškoji
netikrame - tuo parnūprimo socialines
sferos darbuotojai. Mes padeidame
švenčių metu aplankyti senitūyos
teritorijose gyvenančius mokesčius
seus žmones (sudeidame įteus
laikui sėdies). Taip pat - rūpiname
parapijos namais. Guose suderoma
slygas pasisavoti autimuosius,
sukerimamus netikrame patalpas

III gairė:

Socialinių
paslaugų
poreikis

- (1) Mūsų beidmomenė yra 2 kartus
"mukraujavusi" per savo gyvenimo
laikotarpį. Ir mūsų beidmomenė
atšlyho Lapelių beidmomenė (mes
mitygo parnūpranti uolavnyte
Lapelis uoklyle) ir Pykusoio
sporto ir laisvalaikio klubas.
Šiuo metu ssilaisi tik Lapelių

bendruomenė. Pylusio sporto klubas
tik egzistuoja.

Tarp patapo, kaip netikime nemu-
sai žmonių (kas mirė, kas mirė).
Realiai dirbantys bendruomenėje yra
apie 10 žmonių.

②. Pirmiausia prie kultūrinio rengi-
nių, sutelkime galimybes
mėklai šaunams organizuoti, pvz.
- "Ties plymų kirtimas Čoburės
gimnastikos klubo mėsos FB svarbos
natūraliose mėsos kėburiuose", o laisvo
laiko fonas "Čoburės gėrėjas"
reikės. Paslaugų manau neturite
taikyti žmonėms.

③. Nėra dienos bendruomenėje.
Rudis šventė senėjimo. Bendruomenė
daugiau atskleidžia ir šiuo
būdu ir šventės pamatiniams.
Tai nuo ryto mūsų senėjimo ir
bendruomenės namų Molmantos
kurie laukia, kai jie ne puošs
(kol talpa) ir pradėsime "burti"
sėdėti. Būna aplinkui re-
čios, tadina me apėti. O paskui
būna me pūs ir rašina
savo kėburių namais ☺.

④. Socialiniai reiškiniai, kurie
būna socialinių paslaugų teikė-
tai suvokiamas nepaprastai
aplinkybės - bėda, galimas ir

- [illegible]

Il gaire:

9. Būties ideāls, kas ir kundzmonēģ
kūrtis kūnūz intērsz zēonēz, ir
nōrtz kūrtis z kundzmonēģ.
Dabartīniz atvērē - mōltīngz prīst-
kriēstī jāmēz zēonēz z nōnīs,
sūnēz sēvialitē nārō mōkēstē.
Labai tūlētē iuvētravēz, jāmēz
zēonēz. O fīnonsarimō gabimē
pīrmanīz, kūtz tīk hām
z gīvēmōlūtē vōlēz.

(2) Manau, kad bendrašalietis
 mas su savivaldybe pynste.
 Bendruomenės teltis prisiemė
 karo pagrinde - tai tuo vyka
 ir parakoma.

- (3) Mūsu kundsmomēnē netaisnie sociā-
liskie pasākumi.
- (4) Teltānē kundsmomēnē olalyvā
kultūras un mēitānē gyvēmē,
saro aplūkos tārkyvūnē grānē-
mē, gāntes pāgājūmē.
- (5) Nealēs mārāi yā dībantys is
negali šūrti uīktinai lāko
sociāliskis pasākums nīkolytr.
Dīdīojī dāus kundsmomēnē
mārāi yā mēsēnē aīvānē.
- (6) Kundsmomēnē gālī pasaramotānē
pagloboti, nīkalui lānt; Bet sociā-
liskis pasākums tūrtē nōti aīvānē
valstyķēnē kustānē.